Gemeente Assen

Begroting 2025

Programmabegroting 2025

& meerjarenprognose 2026 - 2028

Inhoudsopgave

Hoofdlijnen ..... Fout! Bladwijzer niet gedefinieerd.
1. Inleiding en leeswijzer 3
2. College van B&W 4
3. Hoofdlijnen beleidsuitvoering 5
4. Financiële vooruitzichten 7

Programmaplan **13**
Programma 1. Wonen in Assen 14
Programma 2. Werken in Assen 22
Programma 3. Meedoen in Assen 28
Programma 4. Aantrekkelijk Assen 37
Programma 5. Samen werken aan Assen 41
Programma 6. Bedrijfsvoering 45
Programma 7. Vastgoed en grondbedrijf 47
Programma 8. Algemeen financieel beleid 53

Paragrafen **56**
Paragraaf 1. Lokale heffingen 57
Paragraaf 2. Weerstandsvermogen en Risicobeheersing 62
Paragraaf 3. Onderhoud Kapitaalgoederen 67
Paragraaf 4. Financiering 73
Paragraaf 5. Bedrijfsvoering 76
Paragraaf 6. Verbonden Partijen 81
Paragraaf 7. Grondbeleid 95

Financiële begroting **103**
1. Programmaplan 104
2. Financieel beleid 105
3. Incidentele lasten en baten 107
4. Geprognosticeerde balans 112

Bijlagen **113**
1. Specificatie ambities bestuursakkoord 2022-2026 114
2. Lasten en baten per taakveld 116
3. Reserves en voorzieningen 122
4. Begrotingssubsidies 127
5. Indicatoren 129

1. Inleiding en leeswijzer

Voor u ligt de Programmabegroting 2025. De derde begroting van deze bestuursperiode waar wij verder gaan met de realisatie van ambities en projecten uit ons Bestuursakkoord Dichtbij & Daadkrachtig 2022-2026.

Actuele ontwikkelingen

In hoofdstuk 3. 'Hoofdlijnen beleidsuitvoering' van deze begroting kunt u lezen hoe we samen de stad maken met als uitgangspunt dat het voor iedereen in Assen fijn leven, wonen, leren en werken is. Niet alleen voor nu maar ook in de toekomst. En op welke manier we samen met de stad invulling geven aan onze visie, beleid en uitvoering.

Financiële vooruitzichten

Het financiële vooruitzicht voor 2025 is goed. Voor 2026 en verder ontstaan structurele tekorten. De begroting die voor u ligt, bevat de meest actuele inzichten in de financiële positie. De septembercirculaire 2024 is in de begroting en meerjarenraming verwerkt. In deze circulaire zien we nog geen financieel perspectief voor 2026 en daarna. Ook de financiële ontwikkelingen op het gebied van het sociaal domein (Hervormingsagenda Jeugdzorg, Wmo en Beschermd wonen) zijn op dit moment moeilijk in te schatten. In hoofdstuk 4. 'Financiële vooruitzichten' leest u hierover meer.

Kaders

Het uitgangspunt blijft een structureel sluitende begroting. Daarnaast blijft Assen een sociale stad waar mensen oog hebben voor elkaar, een gastvrije aantrekkelijke leefbare stad in het waarin stappen zetten op het gebied van duurzaamheid prioriteit is. Investeren in bestaande wijken en een impuls geven aan de woningbouw zijn belangrijk. Dit betekent: blijven investeren in de stad om aantrekkelijk te zijn voor inwoners, bedrijven en bezoekers.

Leeswijzer

Programmabegroting 2025 is voor u beschikbaar als website. Ook is een publicatie (PDF) beschikbaar.

Inhoud in grote lijnen:

- Het overzicht van de portefeuilleverdeling.
- Op hoofdlijnen beleidsmatige ontwikkelingen.
- Financiële vooruitzichten voor de jaren 2025 – 2028
- Een meer gedetailleerd overzicht van beleidsdoelen, de diverse activiteiten, resultaten en financiële gevolgen vindt u in de programma's en de paragrafen.
- Het tweede deel gaat over de financiële begroting. We geven een samenvatting gevolgd door een toelichtend hoofdstuk.

En tot slot enkele bijlagen met informatie op een meer gedetailleerd niveau.

2. College van B&W

Het dagelijks bestuur wordt gevormd door het college van burgemeester en wethouders.

Het college heeft als taak: De uitvoering van het beleid en de voorbereiding van nieuw of te wijzigen beleid.

Burgemeester Marco Out

Marco Out is de burgemeester van Assen sinds 16 december 2014. De burgemeester is voorzitter van de raad en van het college van burgemeester en wethouders.

Portefeuille

Bestuurlijke coördinatie
Algemeen bestuurlijke en juridische aangelegenheden
Openbare orde en veiligheid
Brandweer / Veiligheidsregio / Politie
Wettelijke taken / burgerzaken
Ambassadeursfunctie / representatie
Dagelijks bestuur SNN
Communicatie
Internationale contacten
Handhaving (coördinerend)

Gemeentesecretaris Theo Dijkstra

Algemeen directeur van de gemeente Assen

Wethouder Albert Smit

Portefeuille

Financiën
Vastgoed en Grondbedrijf
Sport
Uitbreiding Kloosterveen
Gezondheid (GGD), GGZ en Verslavingszorg
Wijkwethouder van Assen-Oost en de buitendorpen

Wethouder Bert Jan ten Oever

Portefeuille

Economie en werkgelegenheid
Binnenstad
Stadsmarketing
Cultuur
Groen, grijs en afval
Milieu (RUD)
Wijkwethouder van Kloosterveen en de Lariks

Wethouder Cor Staal

Portefeuille

Wonen
Stadskwartier
Omgevingswet (Ruimtelijke ordening)
Participatie, meedoen, schuldhulpverlening en armoede
Inburgering
Bestuurlijke netwerken en lobby
Regio Groningen-Assen
Drenthe 4.0
Wijkwethouder van Centrum en Peelo

Wethouder Jan Broekema

Portefeuille

Wmo en Jeugdzorg
Jongeren
Welzijn
Inwoners en participatie
Diversiteit
Preventie
Wijkgericht werken
Personeel en organisatie
Bestuurlijke en ambtelijke vernieuwing
Publieke dienstverlening
Dierenwelzijn
Wijkwethouder van Noorderpark en Pittelo

Wethouder Martin Rasker

Portefeuille

Duurzaamheid en energietransitie
Wijken (coördinerend)
Digitalisering
Onderwijs en arbeidsmarkt
Verkeer en vervoer
Recreatie en toerisme
Evenementen
TRZ en TT
Rijksdiensten
Wijkwethouder van Assen-West en Marsdijk

Bestuursakkoord Dichtbij & Daadkrachtig 2022-2026

3. Hoofdlijnen beleidsuitvoering

In de Kaderbrief 2025 hebben we niet alleen vooruitgeblikt, maar ook halverwege deze bestuursperiode teruggekeken. Daarbij hebben we geconstateerd dat we goed op koers liggen om de doelen uit het bestuursakkoord 'Dichtbij en Daadkrachtig' te halen. Maar ook dat het financiële toekomstperspectief nog niet beter is geworden. Dat maakt dat we een goede balans moeten vinden tussen ambities en verantwoord begroten. We hebben afgesproken dat we nu nog niet gaan bezuinigen, maar dat we de komende maanden wel de eventuele besparingsopgave in kaart brengen en bij de Kaderbrief 2026 een plan presenteren waarin we aangeven hoe we dat willen bereiken.

Wonen

De inzet op versnelling van de woningbouw begint zijn vruchten af te werpen. We voorzien een duidelijk hogere woningproductie dan in de afgelopen jaren. Met de 150 flexwoningen op de Groene Dijk meegerekend, komen we uit op ruim 700 nieuwe woningen (100 in het Centrum, 150 in Kloosterakker en 300 in bestaande wijken). Voor wat betreft de voorraad sociale huurwoningen verwachten we op de gewenste koers van de woonvisie te komen. We starten met de realisatie van de tweede fase uitbreiding Kloosterveen, die ruimte biedt voor ongeveer 1.000 nieuwbouwwoningen. De vastgestelde structuurvisie Havenkwartier werken we uit naar een omgevingsplan. Dat geldt ook voor bestaande bestemmingsplannen.

We werken aan de ontwikkeling van een integrale woon-zorgvisie en maken beleidsregels voor woningsplitsing en collectief particulier opdrachtgeverschap.

Duurzaamheid

In Assen liggen kansen om de klimaatdoelen van 2050 te behalen met warmtenetten. We gaan daarom het zoekgebied voor een warmtenet in de proeftuin in De Lariks uitbreiden.

We stimuleren inwoners om hun woningen te verduurzamen en ondersteunen lokale initiatieven op dit gebied. Met vijf Energieloketten in de stad brengen we informatie, hulp en advies fysiek dichterbij. We stellen een aanpak op voor de bestrijding van energiearmoede.

Op het gebied van verduurzaming geven we zelf het goede voorbeeld met de verbouw van het Huis van de Stad en het verduurzamen van ons wagenpark.

Als Groenste stad van Nederland investeren in het onderhoud van bestaand groen en de aanleg van nieuw groen en brengen daarbij de diverse initiatieven bij elkaar. Binnen de Omgevingsvisie stellen we een hoofdstuk Milieu op en dit thema krijgt ook aandacht in de op te stellen omgevingsplannen.

Werken

De toekenning van het predicaat 'Veiligheidscampus' door de Universiteit van het Noorden geeft invulling aan de Asser Ambitie Agenda. Met deze doorvertaling van eerder vastgestelde plannen en programma's focussen we op drie thema's: Groenste stad, Zorg en Veiligheid. Om de uitvoering van de ambities verder aan te jagen en te coördineren, doen we een beroep op de vrije ruimte in de algemene reserve. We komen in 2025 met een plan van aanpak voor de realisatie van een MBO-onderwijscampus.

We blijven faciliteren in een aantrekkelijk vestigingsklimaat voor bestaande en nieuwe bedrijven. Met de programmatische aanpak REGO (Ruimtelijke Economische Gebiedsontwikkelingen) versterken we de krachtsectoren Energie, (Rijks-)overheidsdiensten, Vrijetijdseconomie en Zorg/Life Sciences/Biotech. Daarbij focussen we op de gebieden Toeristisch Recreatieve Zone (TRZ), Assen ZuidOost en JWF-kazerne. Voor de coördinatie van deze aanpak doen we een beroep op de vrije ruimte in de algemene reserve.

We continueren de inzet op Stadsmarketing, waarbij we nadrukkelijk de verbinding leggen met de vrijetijdsagenda. In het jubileumjaar van 100 jaar TT en 50 jaar TT-festival leveren we een extra bijdrage voor de jubileumfestiviteiten van beide evenementen.

Meedoen

Met het project Regelarme Stad brengen we hulp op het gebied van bijvoorbeeld Wmo, Jeugdhulp en financiële in de directe omgeving van de inwoners. We koppelen zorg aan ontmoeting in de wijken. Binnen het Programma Sociale Stad Assen werken we met het Integraal Zorgakkoord en het Gezond en Actief Leven Akkoord aan het bevorderen van gezond gedrag.

We maken in 2025 een voorstel voor het vervolg van de uitwerking van de nota Bewegen, Ontmoeten, Spelen en Sporten (BOSS). Voor de komende twee jaar geven we een extra stimulans aan de uitvoering van het Sportakkoord.

We komen in 2025 met een herijking van de aanpak brede armoede en schulden. Daarbij zetten we onder meer in op een verdere vergroting van het bereik van het volwassenfonds Sport en Cultuur.

Jong in Assen

We houden in het meerjarenperspectief rekening met oplopende kosten voor de jeugdzorg. De Hervormingsagenda Jeugd levert ons geen verder financieel voordeel op. We blijven wel zoeken naar mogelijkheden om de zorg toegankelijk te houden en kosten te besparen.

We betrekken op steeds meer terreinen jongeren bij het maken van beleid. We streven ernaar om het komend jaar de jongerenapp gereed te hebben. We leggen de raad een uitgewerkt voorstel voor, voor het realiseren van een jongerencentrum.

Eigen organisatie

We experimenteren met nieuwe manieren om beter en meer met onze inwoners samen te werken. Dit vraagt om een andere basishouding. We houden ons uiteraard aan (nieuwe) wetgeving op het gebied van participatiebeleid. Het komend jaar hebben we veel aandacht voor het terugkoppelen van de opbrengst van participatie.

Om te kunnen voldoen aan de eisen en verwachtingen die aan een moderne gemeente gesteld mogen worden, investeren we in technologie, beleid, vaardigheden, trainingen en onze wijze van werken. Om invulling te geven aan deze ambitie en aanpak doen we een beroep op de vrije ruimte in de algemene reserve.

We zetten verder in op het aantrekken en behouden van talent. Bijvoorbeeld met het implementeren van een strategische arbeidsmarktaanpak om sneller en effectiever nieuwe collega's aan te trekken

Moties Kaderbrief 2025

We hebben de moties die in uw raad zijn aangenomen en waarvan het financieel effect duidelijk is integraal verwerkt in de begroting 2025 en verder. Voor een aantal moties is het financieel effect nog niet bekend. Op een later moment komen we daar op terug. We behandelen de moties die u heeft aangenomen hieronder kort.

Motie Tunnelschaatsbaan Assen

(Deze motie is niet bij de behandeling van de Kaderbrief 2025 vastgesteld, maar in de raadsvergadering van 4 juli als motie 'vreemd aan de orde').

We zijn met de provincie in gesprek over de gevraagde bijdrage voor de realisatie van de ijsbaan. We zullen u separaat informeren over de uitkomsten van die gesprekken en de bijdrage die de gemeente moet doen. Voor de voorbereidingskosten hebben wij alvast aanvullende middelen opgenomen.

Motie Compensatie Loon- en Prijsontwikkelingen

Samen met de G40 en de VNG blijven we ons inzetten om het ravijnjaar af te wenden. Met en binnen deze samenwerkingsverbanden vragen we het kabinet Schoof om verstandige besluiten te nemen en roepen wij het Rijk op om, in het belang van onze inwoners, te zorgen voor een goede structurele financiële uitgangspositie voor gemeenten.

Motie Inzet van een Studentenflexpool bij de gemeente Assen

(Deze motie is niet in stemming gebracht, maar door het college overgenomen)

We onderzoeken de (on-)mogelijkheden van het inzetten van een eventuele studentenflexpool in Assen en zullen de raad hierover informeren.

Motie Preventie Zorg

Ook de komende jaren zetten we stevig in op preventie, onder meer via het Preventiefonds en via de wijkaanpakken. Ook willen we de preventieaanpak vanuit het Programma Sociale Stad voortzetten. Bij de Kaderbrief 2026 zullen we aangeven hoe preventie mogelijk nog effectiever ingezet kan worden.

Motie Bestrijden energie armoede

Binnen, dan wel in aanvulling op de bestaande projecten "Aanpak Energiearmoede" en "Aanpak altijd-goed maatregelen" stellen we een aanpak op voor de bestrijding van energiearmoede die we in 2025 aan u voorleggen.

4. Financiële vooruitzichten

Beleid & Begroting

Algemeen

Bij de Kaderbrief 2025 hebben wij een financieel perspectief gepresenteerd die alleen voor 2025 een structureel sluitend beeld laat zien. De jaren 2026-2028 zijn niet structureel sluitend. De oorzaak hiervan is inmiddels al vele malen benoemd en is ondanks grote druk van VNG, G40 en andere koepelorganisaties nog steeds niet opgelost.

Ook met het aantreden van het Kabinet Schoof (begin juli 2024) en de beschikbare informatie uit het hoofdlijnenakkoord en het daaropvolgende regeerakkoord is het onduidelijk of en in welke mate aanvullende middelen beschikbaar komen om de financiële tekorten van gemeenten met ingang van 2026 op te lossen.

De informatie uit de Rijksbegroting 2025 en de daarvan afgeleide septembercirculaire 2024 biedt geen aanknopingspunten. Daarmee blijft de onzekerheid omtrent het financieel perspectief voor nu onverminderd groot.

Wij hebben u bij de kaderbrief geïnformeerd over het tekort aan loon- en prijscompensatie-accres zoals deze in de afgelopen circulaires is opgenomen. Onlangs is de VNG gewezen op deze systeemfout in de wijze waarop het accres wordt bepaald. Het gaat inmiddels om een gemiste compensatie voor loon- en prijsontwikkeling van ongeveer € 3,0 miljard.

Ondanks deze onzekerheid blijft ons uitganspunt: we blijven invulling geven aan onze ambities en maatschappelijke opgaven in combinatie met een gezonde financiële huishouding.

Bij de Kaderbrief 2026 bezien we, met de kennis van de komende periode, opnieuw de financiële stand van zaken. Hierbij betrekken we ook de uitkomsten mee van de notitie “Scherper aan de wind zeilen” en komen we met een plan van aanpak om de gemeentelijk financiën op orde te houden.

Financiële positie van Assen

Het financiële vooruitzicht die we voor 2025 presenteren ziet er goed uit. We zetten onze reserves gericht in voor de realisatie van beleidsdoelen. Op basis van de huidige inzichten zien we voor 2026 en verder nog steeds structurele tekorten ook al zijn die ten opzichte van het geschetste beeld in de Kaderbrief 2025 iets gedaald.

Samenvattend is het beeld als volgt

- De begroting voor 2025 laat een structureel en reëel sluitend beeld zien.
- Voor de meerjarenraming 2026-2028 zien we een structureel tekort als gevolg van het ontbreken van een duurzame oplossing voor de financiële consequenties van de structurele korting op het gemeentefonds.
- Het weerstandsvermogen is goed.
- De vrije ruimte in de gemeentelijke reserves is goed en zetten wij gericht in.

In combinatie met ons solvabiliteitspercentage van boven de 20% is het mogelijk om maximaal 10% van de vrije ruimte in de algemene reserve in te zetten als structureel dekkingsmiddel.

Financiële beleidslijn Sociaal Domein

De uitvoering van te taken in het Sociaal Domein is sterk verbonden met wetgeving. Voor de Jeugdzorg, Wmo en Beschermd Wonen zijn drie wijzigingen voorzien:

- Hervormingsagenda Jeugd.
- Herinvoering van het abonnementstarief Wmo.
- Invoering woonplaatsbeginsel Beschermd Wonen.

Begin juni 2023 is er overeenstemming bereikt over de Hervormingsagenda Jeugd. Hiervoor zijn zijn aanvullende middelen voor de jaren 2024 en 2025 toegevoegd aan het gemeentefonds. Voor de jaren 2026 tot en met 2028 is opnieuw gekozen voor een stelpost jeugdzorg omdat een commissie zich zal buigen over de effecten van de maatregelen. Deze stelpost is ook verwerkt in ons meerjarenperspectief. De effecten van de hervormingsagenda zijn deels afhankelijk van wetgeving en moeten nog naar de Asser situatie worden vertaald.

In de voorjaarsnota 2023 van het Rijk is aangekondigd dat met ingang van 2026 het abonnementstarief Wmo weer zal worden ingevoerd met daarop een korting op het gemeentefonds. Het wetsvoorstel inkomens- en vermogensafhankelijke eigen bijdrage Wmo, de AMvB waarin het wetsvoorstel verder wordt uitgewerkt en de monitor liggen op koers.

In aanvulling op het houdbaarheidstraject Wmo zal ook gekeken gaan worden naar een andere financieringswijze van de Wmo in het gemeentefonds. Het is van belang dat rijk en gemeenten samen gaan sturen op de ontwikkeling van het gebruik en de kosten van de Wmo.

De verantwoordelijke overheden werken al enkele jaren aan de transitie van beschermd wonen naar beschermd thuis. Twee belangrijke instrumenten daarvoor zijn invoering van het woonplaatsbeginsel en een nieuw verdeelmodel voor de middelen voor gemeenten voor beschermd wonen. Deze instrumenten zorgen ervoor dat elke gemeente voortaan verantwoordelijk is voor de ondersteuning van de eigen inwoners. En dat elke gemeente ook passende middelen ontvangt om te zorgen voor beschermd thuis en beschermd wonen voor haar inwoners.

De geplande datum van 1 januari 2024 was niet haalbaar en is doorgeschoven naar 1 januari 2025. Met de val van het kabinet Rutte IV is in het voorjaar van 2024 geconstateerd dat de invoering van de wet niet in 2025 zal plaatsvinden. De nieuwe streefdatum is 1 januari 2026.

Kaderbrief 2025

De financiële kaders, de begrotingspositie en de meerjarenprognoses zijn in de Kaderbrief 2025 geactualiseerd waarbij ons Bestuursakkoord 2022-2026 'Dichtbij & Daadkrachtig de belangrijkste inhoudelijke uitgangspunten voor de begroting 2025 en volgende jaren zijn.

Kaderbrief 2025 *(bedragen x € 1.000)*

Structureel / Incidenteel	Begroting2025	MJP 2026	MJP 2027	MJP 2028
Bijgestelde resultaten 2025-2028	**-6.210**	**-11.483**	**-9.661**	**-12.280**
Structureel	2.864	-9.020	-10.126	-12.376
Incidenteel	-9.074	-2.463	465	96

Ontwikkelingen sinds de Kaderbrief 2025

Medio juni 2024 zijn we door de toezichthouder geïnformeerd over de verlenging van de richtlijn jeugdzorg. Dit betekent dat we voor 2026, 2027 en 2028 de gereserveerde middelen die het Rijk beschikbaar heeft, structureel mogen opnemen. Daarnaast mogen de taakstellingen uit de hervormingsagenda ook als stelpost worden opgenomen. Het effect hiervan hebben wij verwerkt in de meerjarenprognoses.

Na de behandeling van de Kaderbrief 2025 in uw raad zijn we als voorbereiding op de begroting en de beleidsinvulling voor 2025 nogmaals nagegaan of en waar in het aanvaarde beleid en de bedrijfsvoering nog sprake is van autonome ontwikkelingen en mogelijke knelpunten. De belangrijkste ontwikkelingen hebben we in de begroting hebben opgenomen. Deze zijn:

- Asser Ambitieagenda
- Ruimtelijke economische gebiedsontwikkeling
- Vervolg verkenning ijsbaan
- Digitale daadkracht
- Asser sportstad
- Voorbereiding en uitvoering Plan van aanpak 'Bestrijden Energie Armoede'
- Opvang ontheemden Oekraïne

De bovenstaande ontwikkelingen hebben een incidenteel karakter.

Gerichte inzet vrije ruimte algemene reserve voor beleidsontwikkelingen

We willen blijven investeren in de stad. We doen dit door de vrije ruimte in onze algemene reserve gericht in te zetten voor de Ruimtelijke Economische GebiedsOntwikkeling (REGO) en de Asser Ambitie Agenda. We maken daarvoor in totaal € 3,9 miljoen vrij. Daarnaast willen we verder met de voorbereiding voor de komst van een ijsbaan. Hiervoor doen we een beroep op de reserve Investeringsfonds, waarin we enkele jaren geleden middelen hebben gereserveerd voor de mogelijke ontwikkeling van een ijsbaan.

Naast de gerichte inzet voor beleidsontwikkelingen is het belangrijk om onze ICT-systemen en data goed op te slaan waar we voldoen aan nieuwe wet en regelgeving. Hiervoor doen we ook een beroep op de vrije ruimte in de algemene reserve (€2,7 miljoen).

Septembercirculaire 2024

De septembercirculaire 2024 laat geen nieuwe beleidsimpulsen en financiële ontwikkelingen zien ten opzichte van de meicirculaire 2024. Met andere woorden de vertaling van het Hoofdlijnenakkoord in het Regeerprogramma van het Kabinet Schoof beperkt zich in de septembercirculaire 2024 tot autonome bijstellingen op basis de Macro Economische Verkenning 2025 en de actualisatie van de basisgegevens gebaseerd op informatie van het CBS. Deze actualisatie is vertaald in een bijstelling van het volume en loon- en prijsaccres. De uitkomsten van deze circulaire zijn verwerkt in de begroting en meerjarenramingen.

De opgelegde aanvullende besparingsopgave jeugdzorg van € 500 miljoen in 2026 oplopend naar € 511 miljoen in 2027 en verder, boven op de taakstellingen hervormingsagenda jeugdzorg, is door het Kabinet Schoof geschrapt. Het effect is budgettair neutraal omdat daarmee ook een deel van de stelpost jeugd komt te vervallen.

In het Hoofdlijnenakkoord is afgesproken dat specifieke uitkeringen, ook wel SPUK-regelingen genoemd, worden afgeschaft en dat deze middelen met een efficiencykorting van 10% worden toegevoegd aan het gemeentefonds. In de nadere uitwerking van dit akkoord in het Regeerprogramma is aangegeven dat de specifieke uitkeringen in 2026 worden omgezet in fondsuitkeringen. Hoe de verdere uitwerking plaatsvindt zal naar verwachting bij de meicirculaire 2025 blijken en nemen we dit op in de reguliere Planning & Control-producten

Gemeenten ontvangen voor de uitvoering van de Wet maatschappelijke ondersteuning (Wmo), middelen via de algemene uitkering uit het gemeentefonds. Om de houdbaarheid van de Wmo te borgen is afgesproken dat in de toekomst (een nader te bepalen deel van) de Wmo niet langer via de algemene uitkering van het gemeentefonds gaat, maar apart wordt gefinancierd. Hoe dit wordt vormgegeven is op dit moment in onderzoek. Vooruitlopend op de uitwerking was bij Voorjaarsnota 2024 op de Aanvullende Post een jaarlijkse tranche van € 75 miljoen vanaf 2026 oplopend tot € 300 miljoen in 2029 gereserveerd voor een aanvullende indexering voor demografie. Het Kabinet Schoof heeft besloten om deze middelen toe te voegen aan het gemeentefonds.

Financiële eindresultaten 2025 - 2028

De uitkomst van de aanvullende ontwikkelingen na de Kaderbrief 2025 en het effect van de septembercirculaire 2024 vindt u hieronder samengevat weer. We hebben deze afgezet tegen de prognoses die we voor de periode 2025-2028 in de Kaderbrief 2025 hebben gepresenteerd.

Eindstand na mutaties Septembercirculaire 2024 *(bedragen x € 1.000)*

Onderwerp	Begroting 2025	MJP 2026	MJP 2027	MJP 2028
Eindstand na Septembercirculaire 2024	**254**	**-11.418**	**-8.709**	**-9.457**
Structureel	**5.480**	**-7.677**	**-8.684**	**-9.830**
1. Stand Kaderbrief 2025	**2.864**	**-9.020**	**-10.126**	**-12.376**
Bijgestelde resultaten 2025-2028	2.864	-9.020	-10.126	-12.376
2. Actualisatie begroting	**2.684**	**1.161**	**1.031**	**2.111**
Autonome ontwikkelingen	834	1.161	1.031	2.111
Bijstellen incidentele ruimte 2025	1.300	0	0	0
Afvoeren stelpost indexatie reserves	550	0	0	0
4. Uitkomst septembercirculaire 2024	**-68**	**182**	**411**	**435**
Accres (loon- en prijscompensatie)	670	614	530	249
Actualisatie parameters gemeentefonds	-738	-760	-771	-788
Indexatie Wmo demografie	0	328	652	974
Middelen Wet betaalbare huur	71	60	34	27
Inzet middelen Wet betaalbare huur	-71	-60	-34	-27
Incidenteel	**-5.226**	**-3.741**	**-25**	**373**
1. Stand Kaderbrief 2025	**-9.074**	**-2.463**	**465**	**96**
Bijgestelde resultaten 2025-2028	-9.074	-2.463	465	96
2. Actualisatie begroting	**3.948**	**-1.278**	**-490**	**277**
Autonome ontwikkelingen	448	-1.278	-490	277
Realisatiefase Asser Ambitie Agenda (AAA)	-450	-450	-450	-450
Mutatie reserve stimulering economische beleid	-1.350	450	450	450
Dekking realisatiefase Asser Ambitie Agenda (AAA) uit algemene reserve	1.800	0	0	0
Realisatiefase Ruimtelijk Economische Gebiedsontwikkeling (REGO)	-150	-650	-650	-650
Mutatie reserve stimulering economische beleid	-1.950	650	650	650
Dekking realisatiefase Ruimtelijk Economische Gebiedsontwikkeling (REGO) uit algemene reserve	2.100	0	0	0
Project digitale daadkracht	-2.720	0	0	0
Dekking project digitale daadkracht uit algemene reserve	2.720	0	0	0
Overschot middelen opvang ontheemden Oekraïne	3.500	0	0	0
3. Moties Kaderbrief 2025	**-100**	**0**	**0**	**0**
Vervolg verkenning ijsbaan	-150	0	0	0
Dekking vervolg verkenning ijsbaan uit reserve investeringsfonds	150	0	0	0
Voorbereiding en uitvoering Plan van Aanpak "Bestrijden Energie Armoede"	-100	0	0	0
4. Uitkomst septembercirculaire 2024	**0**	**0**	**0**	**0**
Incidentele middelen openbare bibliotheken	206	206	0	0
Inzet middelen openbare bibliotheken	-206	-206	0	0

Reservepositie

De gemeentelijke reservepositie heeft sinds de vaststelling van het Herstelplan 2020-2024 een positieve ontwikkeling laten zien. De beschikbare vrije ruimte in de Algemene reserve en de reserve Investeringsfonds bedraagt eind 2025 afgerond € 66 miljoen. Op basis van de prognoses in de meerjarenraming 2026-2028 daalt de vrije ruimte naar € 35 miljoen in 2028.

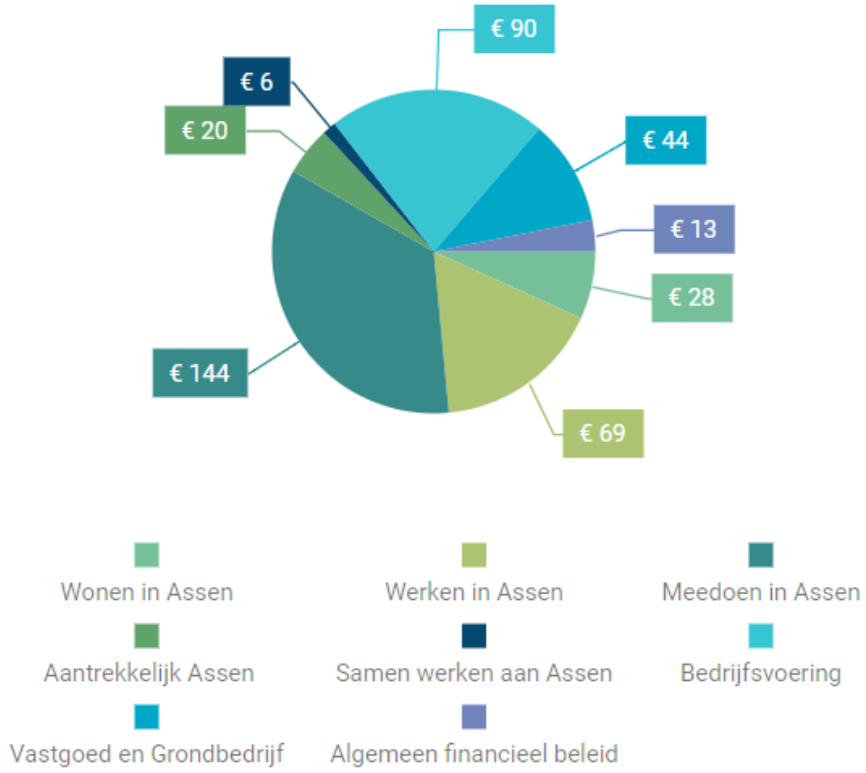
In combinatie met ons solvabiliteitspercentage van boven de 20% is het mogelijk om maximaal 10% van de vrije ruimte in de algemene reserve in te zetten als structureel dekkingsmiddel.

In onderstaand overzicht hebben we de ontwikkelingen voor u in beeld gebracht.

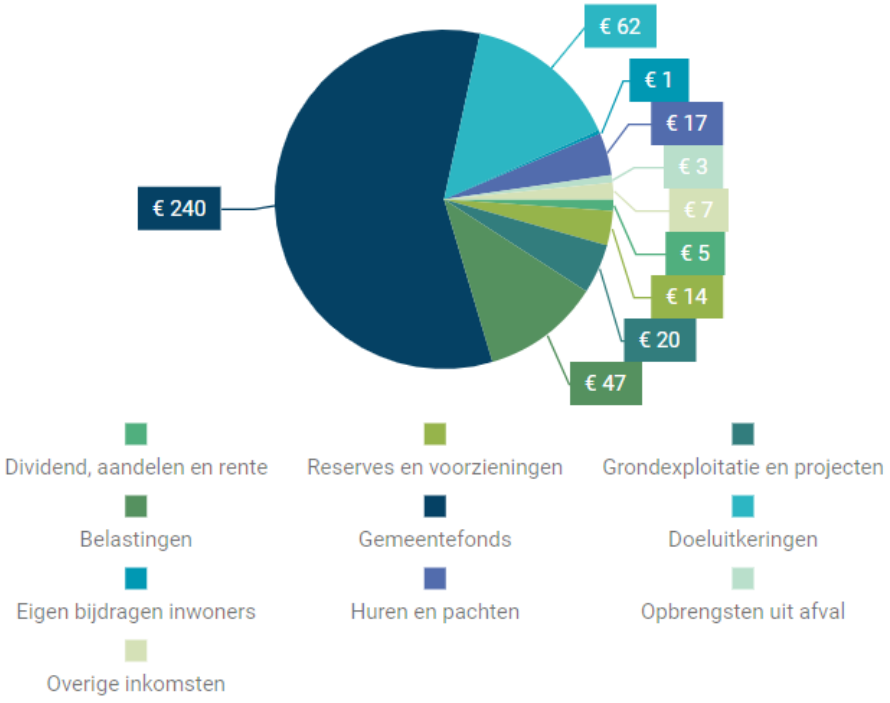
Vrij besteedbare ruimte in reserves *(bedragen x € 1.000)*

Omschrijving	Begroting 2024	Begroting 2025	MJP 2026	MJP 2027	MJP 2028
Totaal vrij besteedbare ruimte reserves	**71.898**	**66.500**	**53.844**	**45.100**	**35.611**
Algemene reserve	**66.578**	**59.650**	**46.994**	**38.250**	**28.761**
Stand algemene reserve op 1 januari	81.826	73.600	66.707	54.086	45.377
Onttrekking t.g.v. reserve jaarovergang 2023-2024 (besluit Slotwijziging 2023)	-1.081	0	0	0	0
Resultaatbestemming jaarrekening 2023	-5.852	0	0	0	0
Vastliggende mutaties o.b.v. raadsbesluiten	-10.742	474	-1.201	0	0
Bijdrage TT-museum	0	-1.000	0	0	0
Dekking realisatiefase Asser Ambitie Agenda (AAA) en Ruimtelijk Economische Gebiedsontwikkeling (REGO)	0	-3.900	0	0	0
Dekking professionalisering en modernisering i-keten	0	-2.720	0	0	0
Begrotingsresultaat 2024	-1.546	0	0	0	0
Prognose resultaat Voortgangsrapportage 2024	10.993	0	0	0	0
Begrotingsresultaten Kaderbrief 2025	0	-6.204	-11.477	-9.655	-12.267
Actualisatie begrotingsresultaten begroting 2025-2028	0	6.457	57	946	2.813
Veiligheidsmarge (€ 100 per inwoner)	-7.022	-7.057	-7.092	-7.127	-7.162
Investeringsfonds	**5.320**	**6.850**	**6.850**	**6.850**	**6.850**
Stand investeringsfonds op 1 januari	4.000	5.320	6.850	6.850	6.850
Storting baten opvang asielzoekers overlooplocatie Expohal	1.320	1.680	0	0	0
Onttrekking t.b.v. vervolg verkenning ijsbaan	0	-150	0	0	0

Uitgaven 413,5 miljoen

Inkomsten 413,7 miljoen

Programmaplan

Programma 1. Wonen in Assen

In Programma Wonen in Assen leest u over beleid, financiën en ontwikkelingen op het gebied van wonen, woningmarkt, ruimtelijke ordening, bereikbaarheid, duurzaamheid, en de Omgevingswet.

1.1 Woningmarkt sluit aan bij behoefte

Wat willen we bereiken?

We willen beweging in de woningmarkt in onze stad om aan te sluiten bij de woonbehoefte van onze (toekomstige) inwoners. We zorgen voor passende woonruimte voor ieder inkomen in alle wijken, waarin ook zorg een plek krijgt. We zetten in op een forse versnelling van de woningbouw in en buiten de stad (meer dan 3.000 nieuwe woningen in 2030 en meer dan 500 woningen in Kloosterveen in de huidige collegeperiode. We zetten stevig in op sociale en betaalbare koop voor jongeren en starters. 30% van de nieuwe woningen is bestemd voor sociale huur.

Wat gaan we daarvoor doen?

Uitvoeren programma Woningbouw

Door middel van onze woningbouwplanning en -programmering (planmonitor) geven we zo goed mogelijk invulling aan de woningbouwopgave uit de woonvisie.

Onze aanhoudende inzet op versnelling van woningbouw zal naar verwachting in 2025 z'n vruchten afwerpen. We voorzien een duidelijk hogere woningproductie dan voorheen: ruim 100 in het Centrum, ruim 300 in de overige bestaande wijken, de 96 gemeentelijke flexwoningen (die in 2024 worden geplaatst en in 2025 in gebruik worden genomen), de 54 flexwoningen van Actium op Groene Dijk en circa 150 woningen in Kloosterakker.

We geven hoge prioriteit aan de doorontwikkeling Kloosterveen na voltooiing van deelplan Kloosterakker. We zijn gestart met de voorbereiding van een volgende fase van ongeveer 1.000 woningen in Kloosterveen, net als aan de uitwerking van de vastgestelde Structuurvisie Havenkwartier in een omgevingsplan voor ongeveer 650 woningen.

We actualiseren de woningbouwopgave door herijking van de woonvisie 2021. Waar nodig passen we onze woningbouwplanning en -programmering hierop aan.

Om de woningkwaliteit en doorstroming te verbeteren en 30% sociale huur te stimuleren hebben we de doelgroepenverordening, het vereveningsfonds en de opkoopbescherming vastgesteld. Met de taskforce sociale woningbouw zetten we in op versnelling van projecten met de grootste woningbouwcorporaties. Dankzij de vaststelling van een vestigingsbeleid voor nieuwe zorginitiatieven kunnen we nu beter rekening houden met de draagkracht van buurten Ook de komende jaren blijven we daarop inzetten.

Wanneer doen we dat? 2025 – 2030

Tweede fase uitbreiding Kloosterveen

We starten met de realisatie van de tweede fase uitbreiding Kloosterveen die ruimte biedt voor ongeveer 1.000 nieuwbouwwoningen. In 2023 hebben we de ontwikkelstrategie gemaakt, met daarin de afweging welk deelgebied als volgende wordt opgepakt. We stellen een uitvoeringsstrategie op en daarna gaan we verder met de voorbereiding van de benodigde plannen en vergunningen voor nog eens 500 woningen. Dit betekent dat we met de tweede fase de komende jaren 1.500 woningen in Kloosterveen willen realiseren.

Wanneer doen we dat? 2025 en 2026

Derde hoofdontsluiting Kloosterveen

We werken samen met de provincie aan de (verkeerskundige) opgaven rondom de Norgerbrug en de uitbreiding Kloosterveen. We realiseren de eerste fase voor de nieuwe Norgerbrug inclusief aanpassingen en aanleg rotonde N371-N373. We starten daarna met de tweede fase: de derde hoofdontsluiting Kloosterveen (inclusief nieuwe 'Kloosterbrug'), fietsbrug N371, nieuw tracé en aanpak N371. Bij de doorontwikkeling van Kloosterveen wordt ingezet op een mobiliteitshub in het te realiseren plan. Dit draagt bij aan verduurzaming van mobiliteit, keten- en deelmobiliteit.

Wanneer doen we dat? 2025 en 2026

Woningbouwimpuls Stadskwartier

We realiseren de opgave Woningbouwimpuls (WBI) "Stadskwartier " voor zowel de Binnenstad als het Havenkwartier. De oplevering moet plaatsvinden voor 2032. De structuurvisie Havenkwartier is op 23 mei 2024 door de raad vastgesteld. Zie link. Structuurvisie Havenkwartier

Wanneer doen we dat? 2025 – 2032

Herstructurering en uitbreiding van huurwoningen

De opgave voor uitbreiding, vervanging en verduurzaming van de voorraad sociale huurwoningen is groot. Tot nu toe lag de voorraadgroei onder het gewenste niveau. Met de taskforce sociale woningbouw, een samenwerking tussen gemeente en woningcorporaties Actium en Woonservice, voeren we hier sinds 2022 doorlopend regie op.

Qua uitbreiding van de voorraad sociale huurwoningen verwachten we in 2025, mede dankzij de inzet van nog eens 150 flexwoningen op Groene Dijk, een inhaalslag te maken en op gewenste koers van de woonvisie te komen.

Samen met de corporaties is in 2024 ingezet op het extra labelen van woningen voor jongeren. Daarnaast zullen ook jongerencontracten ingezet worden. Ten slotte is met het oog op de jongerenhuisvesting in de toekomst afgesproken de uitkomsten van het woningbehoefteonderzoek voor de regio Groningen-Assen (RGA), dat in het najaar van 2024 opgeleverd wordt, te gebruiken.

Wanneer doen we dat? 2025 en 2026

Beleidsinstrumenten Wonen in Assen op orde

In 2023 zijn de doelgroepenverordening, opkoopbescherming (opgenomen in de huisvestingsverordening) en het vereveningsfonds sociale woningbouw vastgesteld. Zolang de instrumenten van kracht zijn worden ze gemonitord en geëvalueerd. Mocht dit aanleiding geven tot (grote) aanpassingen dan zal dit geagendeerd worden. In 2025 zetten we ook beleidsregels in voor woningsplitsing om de bestaande kaders verder uit te werken. Dit geeft beter zicht op mogelijkheden voor initiatiefnemers en hiermee kunnen we als gemeente betere afwegingen maken. We ontwikkelen een woon-zorgvisie voor Assen. We zorgen voor een integrale notitie, die ook is afgestemd met de regio. Voor collectief particulier opdrachtgeverschap (CPO) is een kader opgesteld en zijn beleidsregels uitgewerkt om beter en meer ruimte te bieden aan zogenaamd CPO-initiatieven.

Wanneer doen we dat? 2025 en 2026

Actief grondbeleid

We hebben goed zicht op woningbouwplannen en kansrijke locaties. We investeren gericht in onze stad. We zetten meer in op actieve grondverwerving als aanjager voor verdere ontwikkeling. Dit doen we met beleids- en verwervingsinstrumenten die passen bij deze locaties.

Wanneer doen we dat? 2025 en 2026

Nieuwe wetgeving Wonen in Assen

Naast de in 2023 vastgestelde **Wet goed verhuurderschap** is in 2024 de Wet betaalbare huur vastgesteld. Gemeenten krijgen de bevoegdheid om toezicht te houden en om zo nodig tot handhaving over te gaan. De implementatie hiervan zal in 2025 verder worden uitgewerkt.

Verwachting is dat de Wet regie versterking volkshuisvesting op 1 januari 2025 in werking zal treden. Vooruitlopend daarop is in 2023 gestart met het opstellen van een Woonzorgvisie. De Woonzorgvisie is onderdeel van het wettelijk verplichte Volkshuisvestingsprogramma. Het gaat om een brede doelgroep, namelijk van ouderen, jongeren tot inwoners met complexe problematiek. Naast de Woonzorgvisie wordt de woonvisie ook onderdeel van het Volkshuisvestingsprogramma, inclusief planning en programmering. Alle onderdelen worden vanaf 2024 geactualiseerd. Gemeenten moeten 2 jaar na invoering van de nieuwe wet een Volkshuisvestingsprogramma hebben vastgesteld. De verplichte urgentieregeling (ten behoeve van de wettelijk te regelen urgentiegroepen, aandachtsgroepen en eventuele lokale urgentiegroepen), wordt in Drents verband samen met de corporaties, zorgpartijen en

huurdersorganisaties uitgewerkt. Wet regie versterking volkshuisvesting Wet betaalbare huur (bij Raad van State)Wanneer doen we dat? 2025 en 2026

Flexwonen

Met de oplevering en ingebruikname van 150 flexwoningen op de Groene Dijk maken we samen met woningcorporatie Actium een inhaalslag in de netto toevoeging van sociale huurwoningen. Dit is de tweede locatie na de flexwoningen op Boshof. Hiermee voldoen we aan de opgave om ten minste twee plekken voor flexwonen te realiseren in Assen

We blijven ons inzetten om versneld in te lopen op het woningtekort. Afhankelijk van de animo voor de flexwoningen op Groene Dijk worden, aanvullend in andere wijken, nieuwe locaties voor flexwonen geselecteerd. We blijven alert op alle mogelijke kansen die zich voordoen voor de realisatie van flexwonen, bijvoorbeeld door transformatie van (bedrijfs)panden.

Wanneer doen we dat? 2025 en 2026

1.2 Groene Stad van het Noorden

Wat willen we bereiken?

We willen de Groene Stad van het Noorden zijn. Het groen nodigt uit tot ontmoeten en is verzorgd en veilig. Naast groen als vertrekpunt bij ruimtelijke ontwikkelingen, streven wij een hoger niveau van beheer van de openbare ruimte na. Wij luisteren naar de wensen van onze inwoners en het groen op de ene plek in Assen kan er anders uitzien dan op een andere plek.

Wat gaan we daarvoor doen?

Uitvoeringsplannen Groenvisie

Wij zijn de groenste stad van Nederland. De Groenvisie is in december 2023 vastgesteld. We zetten in op het Verbeteren van groen, het Verbinden van groen en het Vergroten van groen. De komende jaren investeren we daarom in de uitvoering van de Groenvisie, waarbij we de komende 20 jaar 10% van ons areaal vervangen en/of renoveren.

We maken op basis van de Groenvisie thematische deelplannen, bijvoorbeeld een bomenplan en/of een groenbeheerplan.

Wanneer doen we dat? 2025 en 2026

Meedoen in het groen

Met meedoen in het groen versterken en ondersteunen we de bestaande bewoners- en vrijwilligersgroepen die in het openbaar groen aan de slag zijn voor biodiversiteit. We starten ook nieuwe groepen en initiatieven op. Wij doen dat binnen het project 'streekbeheer', een samenwerking tussen de Provincie Drenthe en gemeenten. Landschapsbeheer Drenthe fungeert daarbij als uitvoerende partij.

Naast het ondersteunen van allerhande activiteiten wordt ook aandacht besteed aan het met elkaar verbinden van de diverse partijen met als doel de initiatieven nog beter te ondersteunen en verder te brengen. Daarmee geven we een vervolg aan de samenwerking binnen de groene netwerkpartijen, waar bij het opstellen van de groenvisie ook gebruik van is gemaakt.

Wanneer doen we dat? 2025 en 2026

Ontmoeten in het groen

Wij voeren het Uitvoeringsplan Ontmoeten in groen uit op basis van de Visienota Bewegen, Ontmoeten, Spelen en Sporten (BOSS) (link) en Groenvisie Assen.(link). Wij kiezen voor een gefaseerde aanpak die is gekoppeld aan de Wijkaanpakken.

Wanneer doen we dat? 2025 en 2026

Regeling beheer openbare ruimte

We evalueren de normen en de systematiek voor het beheer van de openbare ruimte (Agenda BOR). We herijken dit vanuit (o.a.) de Groenvisie en Visie op klimaatadaptatie. We stellen, waar nodig, aanpassingen voor inclusief de financiële doorrekening om zo - vanuit ketensamenwerking - onze assets in de openbare ruimte passend te beheren.Wanneer doen we dat? 2025 en 2026

1.3 Duurzaam bereikbare stad

Wat willen we bereiken?

Assen is een bereikbare stad, waarin iedereen zich makkelijk en veilig kan verplaatsen, het liefst op een duurzame manier. We stimuleren het gebruik van de fiets en zorgen dat deze op een nette manier gestald kan worden. Wij zetten ons in voor een snellere verbinding over het bestaand spoor en het toevoegen van (knooppunten voor) snelle busverbindingen.

Wat gaan we daarvoor doen?

Laadpalen

We werken aan een dekkend netwerk van openbare laadpalen. Dit doen we vanuit de Laadvisie. Ook onze gemeentelijke parkeergarages voorzien we van laadvoorzieningen. Dit doen we vanuit het Uitvoeringsprogramma Mobiliteit 2023 - 2026.

Wanneer doen we dat? 2025 en 2026

Verduurzamen mobiliteit

Wij gaan verder met de uitvoering van de projecten in het tweede Uitvoeringsprogramma Mobiliteit 2023-2026. Hierbinnen zorgen we ervoor dat we fiets op 1 zetten om zo actieve en duurzame mobiliteit te stimuleren. Ook verbeteren we de verkeersveiligheid, met name voor de kwetsbare verkeersdeelnemers. We zorgen ervoor dat we de sterke regionale bereikbaarheid in stand houden. Naast de specifieke projecten vanuit UPM23-26 gaan we ook aan de slag met de wijkaanpakken voor Pittelo en de Lariks. In 2021 is besloten om de Zero Emissie Zone met ingang van 1 januari 2025 in te voeren

Wanneer doen we dat? 2025 en 2026

Verduurzamen eigen wagenpark

Als gemeente geven we het goede voorbeeld door ons wagenpark te verduurzamen. Dit geldt voor zowel de voertuigen in de uitvoering, zoals vuilniswagens, veegwagens en grasmaaiers, voertuigen van toezicht en handhaving en onze logistieke voertuigen.

Wanneer doen we dat? 2025 – 2030

1.4 Milieu en circulair gebruik

Wat willen we bereiken?

We willen zorgen voor een goede kwaliteit van de leefomgeving. Goede kwaliteit gaat over lucht-, water- en bodemkwaliteit. Met zo weinig mogelijk hinder door geluid, geur, trillingen. Veiligheid op het gebied van gebruik, opslag en vervoer van gevaarlijke stoffen.

Wij werken aan een circulaire samenleving. Dit betekent dat we (waar mogelijk): alleen inkopen wat we echt nodig hebben; producten inkopen van goede kwaliteit met een lange levensduur; materialen hergebruiken of (laten) repareren; afval als grondstof zien en (her)gebruiken.

Wat gaan we daarvoor doen?

Kwaliteit leefomgeving

Voor een goede kwaliteit van de leefomgeving stellen we een hoofdstuk Milieu op binnen de Omgevingsvisie en stellen we milieubeleid vast waarin staat wat onze doelen zijn en hoe we die gaan bereiken.

Wanneer doen we dat? 2025 en 2026

Circulaire samenleving

Om onze doelen te bereiken stellen we een Uitvoeringsagenda Circulariteit op waarin we opschrijven welke resultaten we willen behalen en hoe we dat gaan doen. We gaan hiervoor extra bemensing inzetten.

Wanneer doen we dat? 2025 en 2026

1.5 Verlagen CO2-uitstoot

Wat willen we bereiken?

We geven Assen mooier en beter door aan volgende generaties en faciliteren de energietransitie.

Het verder omlaag brengen van de CO2-uitstoot is hierin de belangrijkste doelstelling. Daarbij moet iedereen mee kunnen doen en de mogelijkheid krijgen om de gebouwde omgeving betaalbaar te verduurzamen. Samen met Mijn Buurt Assen gaan we actief de wijken in en stimuleren en ondersteunen we inwoners, bedrijven en andere organisaties bij verduurzaming van hun eigen woningen, gebouwen en vervoer.

Wat gaan we daarvoor doen?

Verduurzamen woningvoorraad

Met de uitvoering van de projecten "Aanpak Energiearmoede " en "Aanpak altijd-goed maatregelen " stimuleren we inwoners om verduurzamingsmaatregelen te nemen. Bijvoorbeeld het isoleren van de woning en het installeren van zonnepanelen. Ook ondersteunen we lokale buurtenergie-initiatieven van inwoners die zelf aan de slag gaan met verduurzaming. Met vijf fysieke Energieloketten in de stad bieden we inwoners een contactpunt in de directe omgeving. Bij deze Energieloketten kunnen inwoners terecht met vragen over verduurzaming, Ze kunnen er terecht voor hulp bij het aanvragen van subsidies, het aanvragen van energieadvies en/of een bezoek van de energiecoach.

In lijn met de motie (ingediend bij de behandeling van de Kaderbrief 2025) stellen wij een aanpak op voor de bestrijding van energiearmoede en leggen deze aanpak in 2025 aan u voor.

Wij vinden haalbare en betaalbare warmte voor inwoners en bedrijven in Assen belangrijk en willen daarnaast de klimaatdoelen van 2050 halen. In Assen liggen kansen om deze doelen te behalen met warmtenetten. Wij gaan daarom het zoekgebied voor een warmtenet in de proeftuin in De Lariks (PAW) uitbreiden. Dat geeft ons mogelijkheden om samen te gaan werken met Woningcorporatie Actium. Wij bieden het voorstel voor warmtenetten en een warmtebedrijf aan de raad aan.

Wanneer doen we dat? 2025 en 2026

Verduurzamen economie

We werken aan het verduurzamen van de economie door "Zon-op-Bedrijfsdaken " te stimuleren op onze bedrijventerreinen. Ook stimuleren we kantooreigenaren via het IBDO-programma om te verduurzamen naar minimaal energielabel C. We organiseren inspiratiebijeenkomsten zodat ondernemers van elkaar kunnen leren. We denken mee met ondernemers om slimme oplossingen te bedenken voor problemen met betrekking tot de capaciteit en beschikbaarheid van het elektriciteitsnet (netcongestie).

Wanneer doen we dat? 2025 en 2026

Hernieuwbare energie

We vergroten de grootschalige opwek van hernieuwbare energie door ontwikkelaars te faciliteren bij initiatieven, zoals voor de zonneparken Assen-Zuid, Zandwinplas Ubbena, Balkendwarsweg en programma Opwek van Energie op Rijksvastgoed langs de A28 (OER A28). We denken mee met initiatieven rond zonnecarports en energiehubs.

Wanneer doen we dat? 2025 en 2026

Verduurzamen eigen organisatie

We verwijzen naar de paragrafen:
- - 1.3 Duurzaam bereikbare stad / Verduurzamen eigen wagenpark.
- - 7.1 Verbouwen en verduurzamen scholen / Emmaschool & Theo Thijssenschool.
- - 7.2 Verduurzamen gemeentelijk vastgoed / Verduurzaming in uitvoering.

Wanneer doen we dat?
- 1.3: 2025 - 2030
- 7.1: 2025 - 2026
- 7.2: 2025 - 2027

Energiesysteem van de toekomst

We bereiden ons voor op de toekomst door in te zetten op het terugdringen van netcongestie. We werken aan een analyse van het elektriciteitsnet om te bepalen waar nog ruimte is en waar niet. Daarnaast ontwikkelen we plannen voor de realisatie van een warmtenet. Een warmtenet is voor een groot deel van Assen het voorkeursalternatief om van het gas af te gaan. We verkennen verschillende mogelijke bronnen voor een warmtenet, zoals geothermie, aquathermie en restwarmte. We onderzoeken de mogelijkheid voor het oprichten van een warmtebedrijf en brengen in beeld wat dit betekent zijn voor de gemeente en haar inwoners.

Wanneer doen we dat? 2025 en verder

1.6 Integrale besluitvorming ruimte

Wat willen we bereiken?

Vanuit een integrale benadering komen tot snellere en betere besluitvorming over ruimtelijke initiatieven met ruimte voor maatwerk door een gebiedsgerichte aanpak.

Wat gaan we daarvoor doen?

Werken aan Omgevingsplan

Met de inwerkingtreding van de Omgevingswet per 1 januari 2024 hebben we acht jaar de tijd om voor ons hele grondgebied één omgevingsplan te maken.

In 2024 zijn we in woonwijk Marsdijk gestart met het opstellen van het eerste wijzigingsbesluit omgevingsplan. Het opstellen van een omgevingsplan is anders dan een bestemmingsplan, hiervoor huren we externe expertise in. Dat zullen we voortzetten bij de verdere ontwikkeling van het omgevingsplan voor alle Asser woonwijken.

In 2025 gaan we verder met de opbouw van het omgevingsplan. Hierbij volgen we de planning zoals aangegeven in de in 2023 vastgestelde Nota van Uitgangspunten omgevingsplan Assen. We breiden de opgestelde regels voor de woonwijk Marsdijk uit naar de volgende woonwijken. Daarnaast gaan we aan de slag met de voorbereidingen voor een wijzigingsbesluit voor het Havenkwartier en de doorontwikkeling van Kloosterveen.

Wanneer doen we dat? 2025 - 2032

Actualiseren beleid, uitvoeringskaders en regelgeving

We maken jaarlijks een actualisatieplan voor onze beleidsnota's, kaders en nieuwe regelgeving. Per 2025 doen we dat nog alleen voor het fysieke domein. Met het actualisatieplan stemmen we personele capaciteit en inhoudelijke opgaven op elkaar af.

Wanneer doen we dat? 2025 en 2026

Wat kost het?

Middeleninzet programma Wonen in Assen (bedragen x € 1.000)

Beleidsthema	Realisatie 2023	Begroting 2024	Begroting 2025	MJP 2026	MJP 2027	MJP 2028
Saldo voor baten en lasten	**23**	**4.736**	**4.705**	**6.480**	**4.762**	**4.451**
Lasten	**27.513**	**26.309**	**27.811**	**29.532**	**28.567**	**28.815**
Woningbouw/woonplan	2.460	3.203	2.892	2.777	2.468	2.178
Openbare ruimte	16.270	14.869	16.187	16.839	17.495	17.848
Bereikbaarheid, verkeer en vervoer	1.680	1.763	1.383	1.575	1.711	1.734
Duurzaamheid	7.104	6.474	7.350	8.341	6.893	7.056
Baten	**-27.491**	**-21.573**	**-23.106**	**-23.052**	**-23.804**	**-24.365**
Woningbouw/woonplan	-4.615	-2.454	-2.153	-2.153	-2.153	-2.196
Openbare ruimte	-9.828	-8.383	-9.250	-9.487	-9.894	-10.152
Bereikbaarheid, verkeer en vervoer	-279	-205	-20	-20	-20	-20
Duurzaamheid	-12.769	-10.531	-11.683	-11.392	-11.738	-11.997
Mutaties in de reserves	**-980**	**247**	**-779**	**-855**	**-969**	**-969**
Lasten	**1.611**	**1.307**	**100**	**100**	**100**	**100**
Woningbouw/woonplan	500	100	100	100	100	100
Bereikbaarheid, verkeer en vervoer	1.111	0	0	0	0	0
Duurzaamheid	0	1.207	0	0	0	0
Baten	**-2.591**	**-1.060**	**-879**	**-955**	**-1.069**	**-1.069**
Woningbouw/woonplan	0	-100	-100	-100	-100	-100
Openbare ruimte	-569	-569	-569	-569	-569	-569
Bereikbaarheid, verkeer en vervoer	-1.933	-391	-210	-286	-400	-400
Duurzaamheid	-89	0	0	0	0	0
	-958	**4.983**	**3.926**	**5.625**	**3.793**	**3.482**

Ambitiemiddelen Dichtbij & Daadkrachtig 2022-2026

Uitvoering bestuursakkoord (bedragen x € 1.000)

Onderwerp	Begroting 2024	Begroting 2025	MJP 2026	MJP 2027	MJP 2028
11 Woningbouw/woonplan	**100**	**0**	**0**	**0**	**0**
Borging ruimtelijke kwaliteit	100	0	0	0	0
Sociale woningbouw	100	100	100	100	100
Onttrekking stedelijk vereveningsfonds sociale woningbouw	-100	-100	-100	-100	-100
12 Openbare ruimte	**210**	**375**	**415**	**415**	**415**
Groen / maaibeleid	100	100	100	100	100

Onderwerp	Begroting 2024	Begroting 2025	MJP 2026	MJP 2027	MJP 2028
Bewegen, ontmoeten, sporten en spelen (BOSS)	0	40	80	80	80
Bestrijding exoten	110	110	110	110	110
Meedoen in het groen (groenvisie) *)	0	125	125	125	125
14 Duurzaamheid	**650**	**800**	**650**	**0**	**0**
Middelen duurzaamheid	650	650	650	0	0
Ontwikkelen strategische agenda circulariteit *)	0	150	0	0	0
	960	**1.175**	**1.065**	**415**	**415**

*Bij de Kaderbrief 2025 zijn extra (nieuwe) middelen opgenomen (zie daarvoor de met een *) gelabelde onderwerpen).*

Investeringen programma Wonen in Assen *(bedragen x € 1.000)*

Omschrijving	Begroting t/m 2024	Begroting 2025	MJP 2026	MJP 2027	MJP 2028
11 Woningbouw/woonplan	**57**	**0**	**0**	**0**	**0**
Overig	57	0	0	0	0
12 Openbare ruimte	**13.078**	**10.003**	**9.084**	**2.320**	**1.920**
Begraven	100	0	0	0	0
Gladheidsbestrijding	0	386	0	0	0
Groen	169	280	280	280	280
Kunstwerken	159	323	347	638	0
Markten	0	18	0	0	0
Openbare verlichting	122	0	165	148	150
Riolering	5.221	4.553	5.392	605	0
Spelen	1.018	1.371	1.030	515	1.490
Watergangen	180	396	409	134	0
Waterwegen	428	0	0	0	0
Wegbeheer	5.681	2.675	1.462	0	0
13 Bereikbaarheid, verkeer en vervoer	**724**	**2.672**	**2.307**	**0**	**0**
Verkeer	724	2.672	2.307	0	0
14 Duurzaamheid	**270**	**135**	**211**	**162**	**135**
Bedrijfsafval	35	35	35	35	35
Huishoudelijke afvalinzameling	235	100	176	127	100
	14.130	**12.810**	**11.602**	**2.483**	**2.055**

Programma 2. Werken in Assen

In Programma Werken in Assen leest u over beleid, financiën en ontwikkelingen op het gebied van bedrijvigheid, werkgelegenheid en economie.

2.1 Asser Ambitie Agenda

Wat willen we bereiken?

De Asser Ambitie Agenda bundelt de ambities van vele Assense bedrijven, onderwijsinstellingen, maatschappelijke en andere organisaties, zoals de gemeente. Samen met Ondernemend Assen en Vaart in Assen is een platform gecreëerd om samen te werken en de ambities te realiseren. We hebben een duidelijke boodschap neergezet waarmee we onze lobby naar het Rijk en Europa versterken en focus aanbrengen. Assen is de plek om te groeien!

Wat gaan we daarvoor doen?

Uitwerking Asser Ambitie Agenda

In het bestuursakkoord zijn de nodige ambities verwoord, ook is afgesproken om 'Dichtbij en Daadkrachtig' te besturen. Dat betekent voor ons met de maatschappelijke partners samen een duidelijke keuzes maken. Met de Asser Ambitie Agenda versterken we de brede welvaart in Assen met focus op drie thema's: Groenste stad, Zorg en Veiligheid.

We spreken met de Asser Ambitie Agenda een stevige ambitie uit, die ook is verankerd in vastgestelde plannen zoals de Omgevingsvisie 'Assen nog mooier', programma's Sociale Stad, Economische Agenda, Energietransitie en de Ruimtelijk Economische Gebiedsontwikkeling. We bundelen de krachten in een ontwikkeling waarmee we onder meer de TRZ, het kazerneterrein en Assen ZuidOost verder tot ontwikkeling brengen (zie 2.3. REGO) en de doorontwikkeling van de Veiligheidscampus actief stimuleren.

Met de Asser Ambitie Agenda zetten we een plus op de gemeentelijke ambities dankzij de gezamenlijke kracht en innovatie van bedrijfsleven, onderwijs en maatschappelijke organisaties.

Het realiseren van de ambities vraagt focus, commitment en investeringsbereidheid van alle partijen.

Het momentum is er nu om samen met de stad, provincie, het rijk en de regio te investeren in de toekomst van Assen. Voor de uitvoering, via een concreet actieplan, doen we een beroep op de vrije ruimte in de algemene reserve.

Wanneer doen we dat? 2025 - 2028

Verkennen Messchenveld II

Er zijn stevige ambities op het gebied van wonen, werken en energietransitie met een grote ruimtevraag. Messchenveld II (MV II) is beoogd als ontwikkel locatie. We maken een verkenning of en hoe we MV II gaan ontwikkelen. Hierbij wordt de ruimtelijke vertaling van de ambities van de Asser Ambitie Agenda betrokken.

Wanneer doen we dat? 2025 en 2026

2.2 Versterken vestigingsklimaat voor bedrijven

Wat willen we bereiken?

We zetten de uitvoering van de EZ-agenda voort, zodat Assen een aantrekkelijke stad blijft om te verblijven, werken en ondernemen.

Bedrijven, instellingen en organisaties laten dat samen met ons zien via Stadsmarketing. We blijven faciliteren in een aantrekkelijk vestigingsklimaat voor bestaande en nieuwe bedrijven. Onder andere met de ontwikkeling van de Gebiedsagenda Zuid Oost Assen en de uitvoering van de Ruimtelijk Economische Visie.

Wat gaan we daarvoor doen?

Uitvoering Economische Agenda

Met de Economische Agenda 2020 - 2025 werken we aan de versterking van de brede welvaart. We versterken ons vestigingsklimaat en regionale samenwerking, het MKB en het innoverend vermogen en onze krachtsectoren. We zetten ons in om werkgelegenheid te behouden, aan te trekken en te laten groeien. Met name in Energie, (Rijks)overheidsdiensten, Vrijetijdseconomie en Zorgsector & BioTechnologie (Life Sciences & Health)

De uitvoering gebeurt met een programmatische aanpak, in samenhang met de Asser Ambitie Agenda en programma's zoals Energie, Sociale Stad, Stadskwartier en Ruimtelijk Economische Gebiedsontwikkeling (REGO). We werken intensief samen met partijen in onze stad en in de regio.

Wanneer doen we dat? 2025 en 2026

Stadsmarketing

We zetten meerjarig in op stadsmarketing. In 2025 continueren we de inzet op bezoekersmarketing en merkmanagement. Dit doen we in samenwerking met de Stadsmarketingboard (Vaart in Assen, Toeristisch Recreatief Platform, Stichting Kop van Drenthe, VVV Assen en Ondernemend Assen).

Assen zet zich op de kaart als aantrekkelijke stad om te verblijven, maar ook om te werken, ondernemen, wonen en studeren. We doen dit met een herkenbare huisstijl en we zijn zichtbaar in de vorm van campagnes en publicaties en samenwerking. Zowel op straatniveau via citydressing en outdoorcampagnes als op online-niveau, regionaal en landelijk.

We leggen nadrukkelijk de verbinding met de vrijetijdsagenda. Stadsmarketing is een van de drie strategielijnen binnen de Vrijetijdsagenda. Door gezamenlijk de marktbewerking vanuit de totale bezoekerskolom te organiseren, genereren we meer impact. En dragen we direct bij aan de doelen die gesteld zijn in de vrijetijdsagenda, te weten:

- Groei aantal toeristische overnachtingen van 421.200 (2019) naar 475.000 (2027)
- Groei bezoeken dagrecreatie van 4.435.800 (2019) naar 4.800.000 (2027) (+8%)
- Groei in bestedingen van € 146,2 mln. (2019) naar € 161 mln. (2027) en werkgelegenheid (+10%)

Wanneer doen we dat? 2025 en 2026

Ondernemers optimaal ondersteunen

We ondersteunen ondernemers bij het starten, groeien, verdienen en innoveren. Dit doen we samen met ondernemers en partners in de regio. In het project 'Optimalisatie MKB Dienstverlening' werken we met onder andere Vaart in Assen en Ondernemend Assen aan onze dienstverlening. Hieruit is het Ondernemersloket in samenwerking met Ondernemend Assen en Vaart in Assen ontstaan. We doen mee aan het provinciale programma 'Ik ben Drentse Ondernemer' en activiteiten zoals Drentse Onderneming van het Jaar en de Promotiedagen Noord Nederland. In de regionale samenwerking zoals bij NG4 ondersteunen we het initiatief Founded in the North voor start- en scale-ups en het International Welcome Center North. In de Regio Groningen Assen is er aandacht voor Impact Ondernemen dit om ondernemers te faciliteren en te stimuleren om een positieve maatschappelijk en ecologische bijdrage te leveren aan Assen.

Wanneer doen we dat? 2025 en 2026

Zorgsector & Biotechnologie

We versterken de krachtsector Zorg door het ecosysteem verder uit te bouwen rondom zorginstellingen, bedrijfsleven en onderwijs waarbij we innovaties in de Zorgsector & Biotechnologie (Life Science en Health) stimuleren en faciliteren. Met als doel de positie van Assen en haar bedrijven en instellingen te verstevigen in het Europese, landelijke en noordelijke netwerk.

Wanneer doen we dat? 2025 en 2026

2.3 Vijfduizend nieuwe banen

Wat willen we bereiken?

We willen samen met partners, waaronder het Rijk en de provincie, nieuwe banen naar de stad halen. Ons streefgetal is zo'n 5.000 banen. Dit doen we door kansrijke gebieden, zoals het gebied Assen Zuid Oost - vanaf Stationsgebied tot en met Schepersmaat - te ontwikkelen. Vooral in de krachtsectoren Overheid, Zorg en Energie en het vestigingsklimaat.

Wat gaan we daarvoor doen?

Uitvoeringsagenda Ruimtelijk Economische Visie (REV)

In de Ruimtelijke Economische Visie komen de ambities uit bestuursakkoord, omgevingsvisie en economische agenda samen. In de uitvoeringsagenda van de REV staan de belangrijkste gebiedsontwikkelingen. Het gaat in deze gebieden om ondernemerschap, innovatie en het behouden en creëren van werkgelegenheid. Hierbij werken we samen met Ondernemend Assen voor het maken van toekomstbestendige werklocaties en willen we de mogelijkheden voor bijvoorbeeld vestiging op Messchenveld verruimen.

Wanneer doen we dat? 2025 en 2026

Ruimtelijke Economische GebiedsOntwikkelingen (REGO)

Het programma REGO is een gecoördineerde aanpak om ruimtelijk economische ambities van Assen te realiseren en de stad verder te ontwikkelen als een aantrekkelijke plek om te wonen, te werken en te (be)leven.

We focussen ons op het versterken van het vestigingsklimaat, regionale samenwerking, MKB, innovatievermogen en krachtsectoren zoals Energie, (Rijks)overheidsdiensten, Vrijetijdseconomie en Zorg/Life Sciences/Biotech. We willen de krachten en kwaliteiten bundelen in de ruimtelijke economische ontwikkelingen en willen sturen op synergie en efficiëntie. Concreet gaat het om de focusgebieden TRZ, Assen ZuidOost en JWF-kazerne. Om invulling te geven aan deze ambitie en aanpak doen we een beroep op de vrije ruimte in de algemene reserve.

Wanneer doen we dat? 2025 - 2028

Werven van werkgelegenheid

Met de Economische Agenda 2020 - 2025 werken we aan het werven en behouden van werkgelegenheid, met de focus op onze krachtsectoren Zorg & Biotechnologie, Energie, (Rijks)overheid, Vrijetijdseconomie en het MKB. Een aantal doelen en ambities van de economische agenda worden met de Asser Ambitie Agenda kracht bijgezet en worden uitgevoerd in gebiedsontwikkelingen zoals de Gebiedsagenda Zuidoost Assen, TRZ en de uitwerking van het bestuurlijk voornemen Johan Willem Friso Kazerne.

We investeren in de relaties met de grote en belangrijke werkgevers in onze krachtsectoren door middel van de inzet van de regisseurs krachtsectoren en de accountmanagers in het programmateam Economie. We werken daarbij samen met de provincie Drenthe en de Noordelijke Ontwikkeling Maatschappij (NOM).

Wanneer doen we dat? 2025 en 2026

Toekomstbestendig ecosysteem voor ondernemers

Samen met Asser ondernemers, regiopartners (overheid, onderwijs en georganiseerd bedrijfsleven) werken we aan een gezond en toekomstbestendig regionaal ecosysteem van bedrijvigheid, banen, innovatie, verdienvermogen en werkgelegenheid. De partners met wie we nauw samenwerken zijn onder andere Ondernemend Assen, Vaart in Assen, VNONCW MKB Noord, Ik ben Drents Ondernemer (IBDO), provincie Drenthe, TechHub Assen, Regio Groningen - Assen (RGA) en de NG4 (de vier noordelijke grote steden). Ook zijn we stevig verbonden met het MBO en HBO onderwijs, zoals het DCTerra, NHL Stenden/Thorbecke Academie en de Hanzehogeschool Groningen.

Wanneer doen we dat? 2025 en 2026

2.4 Sterkere band arbeidsmarkt - onderwijs

Wat willen we bereiken?

We versterken de relatie en samenwerking met onze partners in werkgelegenheid en onderwijs om onze gemeenschappelijke uitdagingen op de onderwijs- en arbeidsmarkt voor de beroepsbevolking van morgen aan te gaan.

Wat gaan we daarvoor doen?

Samen Innoveren: Ondernemers, Onderzoek, Onderwijs en Overheid

We werken aan de Ontwikkelagenda Samen Innoveren Assen. Deze agenda geeft richting aan de doorontwikkeling van de TechHub, mede in relatie tot de Universiteit van het Noorden. In de TechHub werken onderwijs, het bedrijfsleven, de overheid en anderen samen aan maatschappelijke, economische opgaven. Eén van de opgaven is de krapte op de arbeidsmarkt in relatie tot ambities van bedrijven om zich te vestigen, te innoveren en te groeien. De TechHub ontwikkelt samen met partijen een samenhangende aanpak hierop. Met mogelijk een bredere invulling vanuit onderwijs en onderzoek in aansluiting op de Economische Agenda en de Asser Ambitie Agenda. Er wordt ingespeeld op behoefte van bedrijven en instellingen op het gebied van de Zorgsector & Biotechnologie (Life Sciences & Health), Waterstof- en druk, met een human capital aanpak, leven lang leren, arbeidsbesparende en inclusieve technologie en hbo-bbl onderwijs. Daarnaast ontwikkelen de Thorbecke Academie en DCTerra samen een doorlopende leerlijn op het gebied van veiligheid. Samen met de overheidsdiensten op het gebied van de veiligheid wordt hiermee steeds meer vormgegeven aan de Asser Ambitie om een veiligheidscluster te ontwikkelen. Daarnaast zien verschillende onderwijsinstellingen een overloop vanuit Groningen als een kans voor Assen. Door deze toename aan onderwijsinstellingen en een uitbreiding van het onderwijsaanbod en daarmee het aantal leerlingen, is er behoefte aan huisvesting voor deze doelgroep, zowel voor de onderwijsinstellingen als studenten. Ook heeft dit een positief effect op detailhandel en horeca voor het creëren van een bruisende studentenstad.

Wanneer doen we dat? 2025 en 2026

2.5 Investeren in vrijetijdseconomie

Wat willen we bereiken?

We investeren in de krachtsector vrijetijd van Assen met als doel meer bestedingen, overnachtingen en werkgelegenheid.

Wat gaan we daarvoor doen?

Agenda en Actieplan Vrijetijdseconomie

We zetten in op de krachtsector Vrijetijdseconomie (VTE) met een Agenda en Actieplan. Met als doel groei van het aantal toeristische overnachtingen en aantal bezoeken dagrecreatie, het verhogingen van de bestedingen en de werkgelegenheid. Dit doen we samen met de verschillende partners uit de sector. Een concreet voorbeeld van de samenwerking is de toeristische bewegwijzering in de stad.

Wanneer doen we dat? 2025 en 2026

100 jaar TT en 50 jaar TT Festival

In 2025 is het 100 jaar geleden dat de eerste TT werd verreden. In datzelfde jaar bestaat het TT Festival 50 jaar. Het TT-circuit, TT-festival, Toeristisch Recreatief Platform, Vaart in Assen en Ondernemend Assen hebben de krachten gebundeld om hier een speciaal jaar van te maken met bijzondere festiviteiten. Wij gaan het komende jaar een extra bijdrage leveren voor de jubileumfestiviteiten van beide evenementen om dit feest te vieren.

Wanneer doen we dat? 2025

2.6 Verhogen arbeidsparticipatie

Wat willen we bereiken?

Wij willen dat alle inwoners in staat zijn om mee te doen in de samenleving, bij voorkeur via betaald werk. Een betaalde baan maakt mensen gelukkiger en gezonder. Een baan geeft zin en inhoud aan het leven, geeft structuur en zorgt voor sociale contacten. Als werken (nog) niet lukt dan helpen we inwoners bij het meedoen via bijvoorbeeld vrijwilligerswerk.

Wat gaan we daarvoor doen?

Centrum voor Werk, Inkomen en Ontwikkeling

Wij willen dat iedereen toegang heeft en houdt tot de arbeidsmarkt. Het is daarvoor belangrijk dat inwoners de juiste vaardigheden hebben. We gaan een ontwikkelcentrum werk, inkomen en ontwikkeling opzetten binnen het Werkplein Drentsche Aa. Alle inwoners (dus ook zonder uitkering) kunnen hier terecht voor het leren van basisvaardigheden, werknemersvaardigheden en vakvaardigheden. Zo maken we de kansen op de arbeidsmarkt groter.

Wanneer doen we dat? 2025 - 2027

Passende daginvulling

Betaald werk is niet voor alle inwoners haalbaar. Zelfs niet op een krappe arbeidsmarkt. Het gaat om inwoners die te maken kunnen hebben met arbeidsbeperkingen, psychische- of lichamelijke- problemen, schulden en gezondheidsproblemen. We willen inwoners zonder perspectief op een (gesubsidieerde) betaalde baan ondersteunen bij het vinden van een passende daginvulling. Daarbij sluiten we aan bij de behoefte van de inwoner en kijken we naar activiteiten in de directe leefomgeving. Wat passend is, zal per inwoner verschillen.

Wanneer doen we dat? 2025

Participatiewet in Balans

Het Rijk wil toe naar een fundamentele herziening van de Participatiewet. Uitgangspunten van de nieuwe Participatiewet zijn: maatwerk, vertrouwen en een realistisch en positief mensbeeld. Samen met het Werkplein Drentsche Aa (WPDA) bereiden we ons voor op de nieuwe maatregelen die in het wetsvoorstel 'Participatiewet in Balans' staan.

Wanneer doen we dat? 2025

Pilot Snellere Start, Sterkere Toekomst

Statushouders en asielzoekers verdienen een goede start in onze stad. We zetten daarom extra in op inburgering. Door uitvoering te geven aan de pilot ‘Snellere Start, Sterkere Toekomst’ willen we inburgering versnellen. Doel van het project is asielzoekers een baan te laten vinden, waardoor ze sneller meekomen in onze samenleving. We werken daarin samen met het COA en Werkplein Drentse Aa (WPDA). De pilot om asielzoekers sneller aan het werk te helpen wordt in 2025 afgerond. Op basis van de evaluatie van de pilot bepalen we de vervolginzet.

Wanneer doen we dat? 2025

Wat kost het?

Middeleninzet programma Werken in Assen *(bedragen x € 1.000)*

Beleidsthema	Realisatie 2023	Begroting 2024	Begroting 2025	MJP 2026	MJP 2027	MJP 2028
Saldo voor baten en lasten	**28.956**	**30.704**	**32.617**	**31.503**	**30.925**	**31.117**
Lasten	**61.240**	**61.005**	**69.326**	**68.929**	**68.608**	**69.065**
Participatie en inkomen	59.280	58.179	64.841	65.668	66.015	66.444
Econ. ontwikkeling en innovatie	1.940	2.826	4.485	3.261	2.592	2.621
FlorijnAs	21	0	0	0	0	0
Baten	**-32.284**	**-30.301**	**-36.709**	**-37.425**	**-37.683**	**-37.948**
Participatie en inkomen	-32.378	-30.034	-36.432	-37.137	-37.388	-37.646
Econ. ontwikkeling en innovatie	93	-267	-277	-288	-295	-302
Mutaties in de reserves	**-204**	**-138**	**-736**	**-1.212**	**-1.108**	**-1.100**
Lasten	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**
Econ. ontwikkeling en innovatie	0	0	0	0	0	0
Baten	**-204**	**-138**	**-736**	**-1.212**	**-1.108**	**-1.100**
Econ. ontwikkeling en innovatie	-184	-138	-736	-1.212	-1.108	-1.100
FlorijnAs	-21	0	0	0	0	0
	28.752	**30.566**	**31.880**	**30.292**	**29.817**	**30.017**

Ambitiemiddelen Dichtbij & Daadkrachtig 2022-2026

Uitvoering bestuursakkoord (bedragen x € 1.000)

Onderwerp	Begroting 2024	Begroting 2025	MJP 2026	MJP 2027	MJP 2028
21 Participatie en inkomen	**150**	**150**	**150**	**150**	**150**
Realisatie basisbanen	150	150	150	150	150
22 Economische ontwikkeling en innovatie	**600**	**600**	**600**	**0**	**0**
Stadsmarketing, centrummanagement en acquisitie *)	350	400	400	0	0
Ondersteuning ondernemers	50	0	0	0	0
Versterken acquisitie arbeidsmarkt / onderwijs / werkgelegenheid / Rijksdiensten / ontwikkeling TRZ	200	200	200	0	0
	750	**750**	**750**	**150**	**150**

*Bij de Kaderbrief 2025 zijn extra (nieuwe) middelen opgenomen (zie daarvoor de met een *) gelabelde onderwerpen).*

Investeringen programma Werken in Assen (bedragen x € 1.000)

Niet van toepassing voor dit programma

Programma 3. Meedoen in Assen

In Programma Meedoen in Assen leest u over beleid, financiën en ontwikkelingen op het gebied van zorg, preventie, jeugd, ontmoeten in de wijk, inclusieve samenleving, schuldhulpverlening, onderwijs, bewegen en sport.

3.1 Zorg naar behoefte in de wijk

Wat willen we bereiken?

Zorgvragen signaleren we zo vroeg mogelijk en pakken we, waar dat kan, in de directe omgeving op met aandacht voor waar écht behoefte aan is. We hebben daarbij aandacht voor wat een wijk aankan. Dit doen we bijvoorbeeld door ontmoetingsplekken te faciliteren waar inwoners elkaar kunnen ontmoeten, ondersteunen en hun zorgvragen kunnen stellen aan professionals. Zo koppelen we zorg aan ontmoeting (zie ook 3.3 Ontmoetingsplek in eigen wijk, onderdeel Zorg koppelen aan Ontmoeting). Een ander mooi concreet voorbeeld is het Project Regelarme stad.

Wat gaan we daarvoor doen?

Project Regelarme Stad

We gaan door met onze verkenning hoe we de toegang tot ondersteuning voor de Wmo, Jeugdhulp en financiële hulp makkelijker kunnen maken voor onze inwoners. Dit doen we met het project Regelarme Stad. We willen méér hulp in de directe omgeving van onze inwoners, minder administratieve lasten en minder loketten. In 2025 ontvangt u een voorstel.

Wanneer doen we dat? 2025 en 2026

3.2 Zorg efficiënter en toekomstbestendig

Wat willen we bereiken?

We willen de zorg toekomstbestendig inrichten. Hieraan werken we in het Programma Sociale Stad Assen. Om een inclusieve samenleving te bevorderen waarin iedereen mee kan doen en veilig kan leven, werken we in het programma aan vier pijlers:

- Bestaanszekerheid versterken.
- Gezondheid bevorderen.
- Sociale basis in de wijken versterken.
- De ondersteuning toekomstbestendig inrichten.

We brengen we met kleinschalige zorg- en welzijnsvoorzieningen de menselijke maat terug in de wijken. In een aantal wijken gaan we experimenteren. We stimuleren en ondersteunen technologische ontwikkelingen en innovatie in de zorg.

Ook het project Regelarme Stad (zie ook 3.3 eerste onderwerp) is een voorbeeld van hoe we de zorg en ondersteuning in Assen efficiënter en toekomstbestendig inrichten.

Wat gaan we daarvoor doen?

Integraal Zorgakkoord & Gezond en Actief Leven Akkoord

Het Integraal Zorgakkoord (IZA)en het Gezond en Actief Leven Akkoord (GALA)passen beiden in een beweging van ‘zorg naar gezondheid’ enhetbevorderen van gezond gedrag die in Assen al is ingezet. Deze opgaven maken deel uit van het Programma Sociale Stad Assen.

Het IZA bevat afspraken tussen 13 partijen over het toegankelijk en beheersbaar houden van de zorg.In de provincie Drenthe is dit vertaald in het regioplan en werken de partijen samen onder de naam 'Gezonde Marke'. Voor de transitie van de zorggeldt dat de

gemeente en gemeentelijke zorgpartijen tot en met 2026 aanspraak kunnen maken op een IZA transformatiebudget van het Rijk.De Gezonde Marke heeft een werkagenda opgeleverd om de transformatie vorm te geven.Deze omvat onder andere een beweging naar 'zorgzame gemeenschappen'.We verkennen wat deze bewegingen de werkagendavoor onze stad precies gaat betekenen (ook financieel).

In het GALA maken het Rijk, gemeenten en verzekeraars afspraken over gezondheid & preventie, versterking van de sociale basis en sport. De plannen hiervoor sluiten aan bij het lokale beleid van de gemeente Assen. Hierbij kan gedacht worden aan afspraken die gemaakt zijn in het kader van het Asser preventieakkoord 2021, en ook de geprioriteerde thema's uit het Sportakkoord. In dit laatste akkoord staat onder meer dat inwoners van Assen de mogelijkheid moeten hebben op 'een leven lang bewegen'. Een leven lang bewegen is een preventieve aanpak die past binnen het GALA enDrenthe Samen Gezond In Bewegingen wordt uitgevoerd door Assen Sportstad in samenwerking met Vaart Welzijn.

Het Rijk heeft aan Assen voor het GALA tot en met 2026 jaarlijks rond de € 1 miljoen beschikbaar gesteld (een deel als vervanging voor bestaand budget en een deel is nieuw budget).

Wanneer doen we dat? 2025 en 2026

Hervormingsagenda Jeugd

We voeren de landelijke Hervormingsagenda Jeugd uit. Eén van de doelen van deze agenda is het jeugdzorgstelsel financieel houdbaar maken voor de toekomst. Het pakket aan maatregelen moet leiden tot lagere kosten.

Een aantal van de voorgestelde maatregelen heeft Assen al doorgevoerd. Dit levert ons geen nieuw financieel voordeel op. We houden in het meerjarenperspectief rekening met oplopende kosten. Er komt een landelijke commissie die onderzoekt wat reële bezuinigingsmogelijkheden voor gemeenten zijn.

In 2025 gaan we verder investeren in praktijkondersteuners huisartsen (POH Jeugd). Daarnaast onderzoeken we de mogelijkheden om kosten te besparen op basis van de handreiking afbakening Jeugdhulpplicht. Verder verkennen we de overige maatregelen die het Rijk voorstelt om jeugdzorg efficiënter te organiseren, zoals de vorming van lokale wijkteams en de samenwerking met het onderwijs.

We sluiten hierbij aan bij de opdrachten die er al liggen binnen het programma Sociale stad. Een voorbeeld hiervan is het - waar mogelijk - verlengen van indicatietermijnen: we geven een indicatie voor langere tijd af als we inschatten dat de ondersteuning langer nodig is, zodat de inwoner niet elk jaar opnieuw een aanvraag hoeft in te dienen.

Wanneer doen we dat? 2025 en 2026

Voldoende geld voor uitvoeren taken

We blijven actief lobbyen via G40 en VNG voor een passend budget voor onze taken in het sociaal domein.

Wanneer doen we dat? 2025 en 2026

Innovaties en technologie in de zorg stimuleren

We hechten veel waarde aan technologische ontwikkelingen en innovatie in de zorg. Daarom gaan we relevante samenwerkingen aan. Zoals bijvoorbeeld met de Technologie & Zorgacademie Drenthe (TZA), Techhub en Ondernemend Assen. We leggen verbindingen tussen verschillende partijen die bezig zijn met technologie in de zorg, maar ook partijen die hierbij gebaat zouden zijn. Hiervoor is de Kopgroep Zorg & Innovatie die we ook in 2025 blijven faciliteren. We verbinden hulpmiddelen en technologische ontwikkelingen aan professionals en mantelzorgers.

We werken actief mee aan de pilot van Cosis om inwoners waar dat kan digitaal te begeleiden.

Met de mantelzorg app en vernieuwde mantelzorgwebsite ondersteunen we inwoners beter. Lees hier meer over onze ondersteuning aan mantelzorgers. (Zie ook 3.5 Onderwerp Inzetten op preventie.)

Wanneer doen we dat? 2025 en 2026

3.3 Ontmoetingsplek in eigen wijk

Wat willen we bereiken?

In elke wijk is voor iedereen plek voor ontmoeten. Kinderen en jongeren kunnen veilig buiten spelen op aantrekkelijke speel- en ontmoetingsplekken. Door inzet op de samenwerking tussen Mijn Buurt Assen, maatschappelijke organisaties en stichtingen, versterken we de zichtbaarheid, benaderbaarheid en slagkracht in de wijk en doen we onderzoek naar het realiseren van ontmoetingsruimtes in de verschillende wijken.

Wat gaan we daarvoor doen?

Ontmoeting in de wijk

In iedere wijk is plek voor ontmoeting. We zorgen voor duurzaam behoud van bestaande en nieuwe accommodaties, waarbij aandacht is voor het eigenaarschap van inwoners uit de wijk.

Wanneer doen we dat? 2025 en 2026

Zorg koppelen aan ontmoeting

In wijkgebouwen of andere accommodaties in de wijk koppelen we zorg en dienstverlening aan ontmoeting. In Pittelo en Lariks starten pilots op plekken waar inwoners elkaar kunnen ontmoeten en ondersteunen en waar zij aan professionals vragen kunnen stellen. Bijvoorbeeld vragen over zorg, maar ook vragen over de energietransitie en digitale vaardigheden kunnen worden gesteld. Deze pilots komen voort uit de wijkuitvoeringsplannen.

Wanneer doen we dat? 2025 en 2026

Project wijkaanpakken doorontwikkelen

In samenhang met Mijn Buurt Assen wordt het project wijkaanpakken doorontwikkeld. De wijkuitvoeringsplannen voor Pittelo en De Lariks zijn vastgesteld en deze gaan we uitvoeren. Met de huidige capaciteit kunnen we deze collegeperiode niet voor alle wijken een wijkplan opleveren. Wij gaan ervan uit dat wij in deze collegeperiode in totaal zes wijkplannen kunnen maken. Onze ervaring is dat door dit met de inwoners gedegen te doen, mooie resultaten gehaald kunnen worden. Wij blijven hierin dus investeren. Uiteindelijk willen we voor elke wijk een wijkuitvoeringsplan opstellen.Nu de uitvoeringsplannen voor de wijken Pittelo en Lariks zijn vastgesteld en uitgevoerd, zijn we er inmiddels mee begonnen om deze methodiek uit te breiden naar andere wijken. We verwachten in 2025 en 2026 nog voor vier andere wijken een uitvoeringsplan te ontwikkelen (Peelo en Noorderpark 2024/2025 en Assen-West en Marsdijk 2025/2026). Dit doen we samen met inwoners. We werken data- gedreven zodat we goed kunnen bepalen wat voor de wijk belangrijk is.

Wanneer doen we dat? 2025 en 2026

Mijn Buurt Assen versterken

De netwerkorganisatie Mijn Buurt Assen is succesvol gebleken door de proactieve aanwezigheid in de wijken. We besteden meer aandacht aan bewonersinitiatieven en de realisatie hiervan in samenwerking met de inwoners. Verder voert Mijn Buurt Assen allerlei activiteiten uit om steeds meer zichtbaar en benaderbaar te zijn.

Wanneer doen we dat? 2025 en 2026

Uitwerken nota Bewegen Ontmoeten, Spelen en Sporten

We gaan verder met de uitwerking van de nota Bewegen Ontmoeten, Spelen en Sporten (BOSS). Iedereen moet kunnen sporten en spelen, liefst in de eigen buurt. We zijn daarom in de wijken Pittelo, Marsdijk, Centrum, Peelo en Noorderpark begonnen met de uitvoering van de visie op BOSS. Samen met de buurtbewoners zijn we in gesprek om in elke wijk een goede, aantrekkelijke speel- en ontmoetingsplek te maken. Op deze website kunt u meer lezen over onze aanpak en planning. Eind van dit jaar gaan we evalueren, zodat we in 2025 een voorstel kunnen maken voor het vervolg van BOSS.

Om het belang van sport te onderstrepen kiezen we er verder voor de komende twee jaar een extra stimulans te geven aan de uitvoering van het Sportakkoord.

Wanneer doen we dat? 2025 en 2026

Kunst en cultuur in de wijken

De cultuurcoaches van Vaart Welzijn stimuleren wijkbewoners deel te nemen aan culturele activiteiten in de wijk en op stedelijk niveau. Ook zetten zij - al dan niet via de buurtteams - culturele elementen in bij (andere) preventieve activiteiten.

Wanneer doen we dat? 2025 en 2026

3.4 Opgroeien met gelijke kansen

Wat willen we bereiken?

Kinderen en jongeren groeien prettig op met gelijke kansen. We willen zo veel mogelijk voorkomen dat inwoners niet kunnen lezen of schrijven en zetten hiervoor extra in op jongeren.

Wat gaan we daarvoor doen?

Beleid voor jongeren

Zoals we hebben afgesproken in de startnotitie beleid voor en door jongeren zullen we op steeds meer beleidsterreinen jongeren gaan betrekken. We streven ernaar om de jongeren app in 2025 gereed te hebben. We blijven werken met het online jongerenpanel. We zetten ook het jongerenbudget voort in 2025.

In 2025 leggen wij een voorstel tot besluitvorming aan u voor over de locatie en de invulling van een jongerencentrum.

Wanneer doen we dat? 2025 en 2026

Gelijke kansen bevorderen

Wij werken verder aan gelijke kansen. We gaan samen met het onderwijs, DNK, WPDA, Vaart Welzijn en het Taalhuis investeren in leesplezier en leesbevordering onder jongeren. We voeren het nieuwe beleid Taalvaardig Assen 2024 - 2027 gericht op onderwijskansen, leesbevordering en aanpak laaggeletterdheid uit.

Wanneer doen we dat? 2025 en 2026

Goede onderwijshuisvesting

We blijven aandacht hebben voor goede huisvesting voor onderwijs. HetIntegraal Huisvestingsplanis hierin leidend. Gezamenlijk met de scholen en omliggende gemeenten zoeken wijoplossingen om vluchtelingenkinderen een goede plek in het onderwijs aan te bieden.

Lees voor meer informatie inprogramma 7 Vastgoed en grondbedrijf doel en uitwerking 7.1 Verbouwen en verduurzamen scholen.

Wanneer doen we dat? 2025 en 2026

Voortijdig schoolverlaten tegengaan

We willen voorkomen dat jongeren tussen de 12 en 23 jaar zonder startkwalificatie van school gaan (voortijdig schoolverlaten). Een startkwalificatie is een diploma havo, vwo, mbo-niveau 2 of hoger. In onze regio werken we daar samen met onze partners aan (waaronder Drenthe College, overige NMD-gemeenten en de arbeidsmarktregio Groningen en Drenthe) met het regionaal programma voortijdig schoolverlaten (VSV). Dit programma loopt halverwege 2025 af.

In augustus 2025 treedt de nieuwe wet van School naar duurzaam werk in werking. Tegelijkertijd gaat dan ook het nieuwe regionale programma VSV van start.

Wanneer doen we dat? 2025 en 2026

Aansluiting onderwijs en jeugdhulp

We versterken de aansluiting tussen passend onderwijs en jeugdhulp. We maken de beweging van meer preventief en collectief in plaats van individueel en op basis van indicatie. De succesvolle onderwijs-zorgarrangementen willen we structureel gaan borgen. Samen met het onderwijs werken we aan een strategische visie op verdergaande samenwerking,

Wanneer doen we dat? 2025 en verder

3.5 Preventie is wijkgericht

Wat willen we bereiken?

We zetten in op preventie via een wijkgerichte aanpak.

We bevorderen gezondheid, onder andere via diverse projecten en pilots in het kader van het Gezond en Actief Leven Akkoord (GALA).

In Drenthe-verband zijn we nauw betrokken in het uitwerken van het Integraal Zorg Akkoord (IZA).

U kunt hier meer lezen over IZA en GALA.

Wat gaan we daarvoor doen?

Inzetten op preventie

Ook de komende jaren zetten we stevig in op preventie, onder meer via het Preventiefonds en via de wijkaanpakken. Ook willen we preventieactiviteiten vanuit het Programma Sociale Stad voortzetten. Bij de Kaderbrief 2026 geven we aan hoe preventie mogelijk nog effectiever ingezet kan worden. Hiermee geven wij uitvoering aan de motie Preventie Zorg (Kaderbrief 2025).

Preventiefonds
Met het preventiefonds blijven we innovatieve ontwikkelingen in Assen ondersteunen. We sluiten aan bij de ontwikkelingen rondom IZA/GALA. (Lees ook over IZA en GALA in het eerste onderdeel van 3.2).

Wanneer doen we dat? 2025 en 2026

Mantelzorgers ondersteunen

We ondersteunen initiatieven gericht op het bereiken en ondersteunen van meer mantelzorgers. Daarbij hebben we aandacht voor verschillende doelgroepen binnen mantelzorg, zoals werkende mantelzorgers of jonge mantelzorgers.

We brengen daarnaast de aanbevelingen in de praktijk van het onderzoek van Trendbureau Drenthe onder mantelzorgers. Daarmee maken we de ondersteuning voor mantelzorgers meer toegankelijk. Ook zorgen we dat respijtzorg beter aansluit op de behoeften van mantelzorgers en zorgvragers. En we onderzoeken of we dit gezamenlijk met andere Drentse gemeenten kunnen aanbieden.

Wanneer doen we dat? 2025 en 2026

3.6 Samenleving inclusief en divers

Wat willen we bereiken?

We werken aan een inclusieve en diverse samenleving. In onze samenleving mag en kun je verschillend zijn. Iedereen kan actief meedoen aan zinvolle activiteiten.

Wat gaan we daarvoor doen?

Inclusiebeleid

We geven uitvoering aan het Inclusie- en Diversiteitsbeleid 2024-2028. De samenwerking met ervaringsdeskundigen blijft van groot belang en zal worden voortgezet en versterkt. Zowel fysieke als sociale toegankelijkheid voor al onze inwoners en bezoekers, en bewustwording van inclusiviteit blijven belangrijke speerpunten.

Wanneer doen we dat? 2025 en 2026

Asiel en migratie

We bieden opvang aan 1.000 asielzoekers in het AZC. Zoals opgenomen in ons bestuursakkoord hebben we de ambitie om te komen tot een permanent AZC in Assen. Hierover gaan we in gesprek met het COA, de omwonenden en de bedrijven in de omgeving van het AZC.

In de afgelopen twee jaar hebben we veel nieuwkomers opgevangen.

We hebben op 4 locaties opvang geregeld voor 792 Oekraïense vluchtelingen.

We ondersteunen het COA bij de tijdelijke opvang van vluchtelingen in de Expohal. Het COA mag de hal tot en met 31 december 2025 gebruiken.

We hebben voor de opvang van Oekraïners en de crisisnoodopvang van asielzoekers locaties gezocht en ingericht. We zorgen voor het beheer, de veiligheid en de leefbaarheid op de locaties. Verder verstrekken we leefgeld en bieden we zorg en onderwijs. In de begroting 2025 hebben we ook rekening gehouden met een overschot op de Oekraïnemiddelen.

Het kabinet Schoof wil o.a. inzetten op het inperken van de asielstroom en de Spreidingswet intrekken. Op het moment van schrijven is het niet duidelijk wat deze plannen concreet voor ons betekenen. We volgen de ontwikkelingen op de voet. We blijven ook in 2025 onze verantwoordelijkheid nemen in het opvangvraagstuk.

De opvang van deze groepen drukt op de beschikbare voorzieningen. Het organiseren van gezondheidszorg en onderwijs voor deze groepen blijven aandachtspunten; op de woningmarkt ontstaan knelpunten. We voeren lobby richting het Rijk om hier aandacht voor te vragen en blijven zoeken naar creatieve oplossingen voor onze bewoners.

Wanneer doen we dat? 2025 en 2026

Maatschappelijke opvang daklozen

We werken met het Leger des Heils samen om te voorkomen dat mensen op straat moeten slapen. De komende jaren investeren wij in extra begeleiding voor dakloze jongeren en een uitbreiding van het aantal bedden. Ook gaan we op zoek naar de toekomstige huisvesting van de daklozenopvang en kortdurende opvang en zullen hier besluiten over nemen. In september heeft u een brief ontvangen over de toekomst van de maatschappelijke opvang.

Wanneer doen we dat? 2025

3.7 Vergroten bestaanszekerheid

Wat willen we bereiken?

Bestaanszekerheid zorgt voor rust en ruimte om je te kunnen ontwikkelen. Volgens de definitie van Divosa heeft iemand bestaanszekerheid als deze:

- Zekerheid heeft van een voldoende en voorspelbaar inkomen.
- Zekerheid heeft van een passende plek om te wonen.
- Zekerheid heeft van toegang tot zorg.
- Zekerheid heeft van een zinvolle dagbesteding

In paragraaf 1.1 geven we aan wat wij doen om de beschikbare woningen aan te laten sluiten bij de behoefte van onze inwoners. In paragraaf 2.6 staat hoe wij inwoners ondersteunen bij een zinvolle dagbesteding, bij voorkeur naar betaald werk. In het programma Meedoen geven wij aan wat we doen om de zorg ook in de toekomst beschikbaar te houden voor onze inwoners.

In deze paragraaf richten wij ons op de financiële bestaanszekerheid. We willen dat inwoners in staat zijn om financieel rond te komen en genoeg geld hebben om mee te kunnen doen aan sociale activiteiten (sport, cultuur, kinderfeestjes etc.).

Onze inzet op bestaanszekerheid is ook een pijler van het Programma Sociale stad.

Zie ook informatie over de WPDA en de Gemeentelijke Kredietbank Drenthe (GKB) in deParagraaf Verbonden Partijen.

Wat gaan we daarvoor doen?

Nieuwe brede aanpak armoede en schulden

We hebben in Assen de brede aanpak armoede en schulden. De aanpak bestaat uit allerlei maatregelen om inwoners in een financieel kwetsbare situatie te ondersteunen. We komen in 2025 met een herijking van de aanpak. De belangrijkste pijlers waar we op willen (blijven) inzetten zijn:

- Vroegsignalering waarmee we inwoners met betalingsachterstanden tijdig en actief benaderen om problematische schulden te voorkomen.
- Nazorg voor inwoners die klaar zijn met een schuldregeling.
- Meer ruimte voor maatwerk. We onderzoeken de mogelijkheden om niet alleen van strakke inkomensgrenzen uit te gaan, maar ook van het besteedbare inkomen.
- Verbeteren van de toegang tot de financiële hulp.
- We hebben een groot bereik van het volwassenfonds Sport en Cultuur. In 2025 gaan we het bereik van dit fonds verder vergroten.

Wanneer doen we dat? 2025 en 2026

Middeleninzet programma Meedoen in Assen *(bedragen x € 1.000)*

Beleidsthema	Realisatie 2023	Begroting 2024	Begroting 2025	MJP 2026	MJP 2027	MJP 2028
Saldo voor baten en lasten	**101.742**	**116.682**	**120.452**	**125.032**	**124.603**	**127.089**
Lasten	**134.451**	**124.688**	**143.619**	**134.485**	**133.114**	**135.650**
Jeugdzorg	30.228	31.847	33.515	34.373	34.906	35.789
Wmo, gez.heidszorg en vrijw.werk	66.984	68.777	74.502	74.465	73.038	74.218
Mijn Buurt Assen	17.713	7.206	18.902	8.790	8.703	8.883
Meedoenbeleid	6.904	5.760	5.315	5.408	5.255	5.354
Sport	643	882	1.023	957	586	601
Schuldhulpverlening	2.348	1.651	1.648	1.696	1.742	1.784
Onderwijs	9.630	8.566	8.715	8.796	8.883	9.021
Baten	**-32.708**	**-8.007**	**-23.167**	**-9.453**	**-8.511**	**-8.560**
Jeugdzorg	114	0	0	0	0	0
Wmo, gez.heidszorg en vrijw.werk	-1.708	-1.557	-1.607	-1.506	-1.050	-1.050
Mijn Buurt Assen	-22.965	-487	-15.403	-1.803	-1.655	-1.655
Meedoenbeleid	0	0	0	0	0	0
Sport	-420	-373	-373	-351	0	0
Schuldhulpverlening	-291	0	0	0	0	0
Onderwijs	-7.437	-5.589	-5.784	-5.793	-5.806	-5.855
Mutaties in de reserves	**5.145**	**-1.524**	**-1.852**	**-1.598**	**-6**	**-139**
Lasten	**5.578**	**0**	**0**	**128**	**0**	**0**
Jeugdzorg	1.000	0	0	0	0	0
Wmo, gez.heidszorg en vrijw.werk	4.578	0	0	128	0	0
Baten	**-434**	**-1.524**	**-1.852**	**-1.726**	**-6**	**-139**
Jeugdzorg	-132	-278	-308	-309	0	0
Wmo, gez.heidszorg en vrijw.werk	-302	-1.196	-1.543	-1.417	-6	-139
Mijn Buurt Assen	0	-50	0	0	0	0
	106.887	**115.157**	**118.600**	**123.433**	**124.597**	**126.951**

Ambitiemiddelen Dichtbij & Daadkrachtig 2022-2026

Uitvoering bestuursakkoord (bedragen x € 1.000)

Onderwerp	Begroting 2024	Begroting 2025	MJP 2026	MJP 2027	MJP 2028
31 Jeugdzorg	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**
Jongerenbeleid	278	308	309	0	0
Onttrekking reserve jongerenbeleid	-278	-308	-309	0	0
32 Wmo, gezondheidszorg en vrijwilligerswerk	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**
Preventie	865	1.417	1.417	0	0
Onttrekking preventiereserve	-865	-1.417	-1.417	0	0
33 Mijn Buurt Assen	**665**	**1.105**	**915**	**795**	**795**
Vrijwilligersbeleid	165	165	165	165	165
Mijn Buurt Assen / Intensiveren wijkaanpak	500	500	500	500	500
Werken van uit de wijk*)	0	120	120	0	0
Inburgering/nieuwkomers *)	0	190	0	0	0
Inburgering/nieuwkomers *)	0	130	130	130	130

Onderwerp	Begroting 2024	Begroting 2025	MJP 2026	MJP 2027	MJP 2028
34 Meedoenbeleid	**700**	**700**	**700**	**450**	**450**
Meedoenbeleid	300	300	300	300	300
Vroegsignalering *)	150	150	150	150	150
Meedoen aan sport en cultuur voor volwassenen *)	250	250	250	0	0
35 Sport	**250**	**250**	**250**	**0**	**0**
Uitvoering Sportakkoord *)	250	250	250	0	0
37 Onderwijs	**145**	**145**	**145**	**145**	**145**
Laaggeletterdheid bij jongeren	145	145	145	145	145
	1.760	**2.200**	**2.010**	**1.390**	**1.390**

*Bij de Kaderbrief 2025 zijn extra (nieuwe) middelen opgenomen (zie daarvoor de met een *) gelabelde onderwerpen).*

Investeringen programma Meedoen in Assen *(bedragen x € 1.000)*

Omschrijving	Begroting t/m 2024	Begroting 2025	MJP 2026	MJP 2027	MJP 2028
37 Onderwijs	**94**	**0**	**0**	**0**	**0**

Programma 4. Aantrekkelijk Assen

In Programma Aantrekkelijk Assen leest u over beleid, financiën en ontwikkelingen op het gebied van veiligheid, evenementen, binnenstad, en cultuur.

4.1 Veilige stad biedt ruimte voor diversiteit

Wat willen we bereiken?

Inwoners en bezoekers voelen zich veilig in onze stad, durven zichzelf te zijn en kunnen veilig over straat. We hebben hierbij speciale aandacht voor jongeren.

Wat gaan we daarvoor doen?

Integrale aanpak ondermijning

Wij geven uitvoering aan de ambities in de Drentse Aanpak van Ondermijning (DAO). Op gemeentelijk niveau worden signalen van ondermijning in een periodiek overleg ingebracht en geduid om onder andere signalen te herkennen, agenderen en aan te pakken.

Wanneer doen we dat? 2025 - 2026

Verbinding zorg en veiligheid

Wij hebben het Aanpak ter voorkoming escalatie-model (AVE) geactualiseerd en uitgerold. Het gebruik van deze methode vereist voortdurende aandacht en onderhoud. Er is een implementatieplan opgesteld en zal uiterlijk in Q3 2025 succesvol geïmplementeerd zijn.

Wanneer doen we dat? 2025

Jeugd en veiligheid

Wij geven uitvoering aan het plan van aanpak jeugd en veiligheid, waar de thema's kindermishandeling, digitale weerbaarheid, straatintimidatie en jonge aanwas (ondermijning) in zijn ondergebracht. Intern en extern is hier een werkgroep voor ingericht met zorg- en veiligheidspartners.

Wanneer doen we dat? 2025 en 2026

Maatregelen binnenstad

De veiligheidsmaatregelen in de binnenstad zijn geëvalueerd in de lokale driehoek met politie en het Openbaar Ministerie. Er wordt een vervolg gegeven aan de maatregelen.

Wanneer doen we dat? 2025

4.2 Evenementen divers, toegankelijk en betaalbaar

Wat willen we bereiken?

Assen als dynamische stad en staat open voor allerlei evenementen op het gebied van sport, muziek en cultuur. We richten ons daarbij extra op de toegankelijkheid en geven dit als voorwaarde mee bij het verstrekken van subsidies. Daar waar het kan zetten we ook in op betaalbaarheid. We willen de evenementen sterker verbinden met de binnenstad en stadsmarketing, om de maatschappelijke en economische effecten voor de stad te vergroten.

Wat gaan we daarvoor doen?

Aanbod evenementen

We hebben een aanbod aan evenementen dat aantrekkelijk is voor inwoners en bezoekers. Daarbij zijn de evenementen ondersteunend aan de doelen op het gebied van onder andere cultuur, sport, binnenstad en vrijetijdseconomie. We willen de evenementen op het TT-circuit meer verbinden met de binnenstad. Het nieuwe beleidskader voor evenementen vertalen we hiervoor in ruimtelijke plannen en afspraken met organisatoren van evenementen. We verwijzen inwoners en bezoekers naar de evenementenagenda.

Wanneer doen we dat? 2025

Viering 80 jaar vrijheid in 2025

In 2025 is het 80 jaar geleden dat Nederland bevrijd werd. In dit speciale jaar ondersteunen wij organisaties in Assen bij het organiseren van herdenkingen en evenementen.

Wanneer doen we dat? 2025

4.3 Minder leegstand in binnenstad

Wat willen we bereiken?

Ondernemers bieden we ruimte en perspectief en we nemen maatregelen om leegstand van bedrijfspanden in de binnenstad tegen te gaan. We zetten meer in op actieve grondverwerving als aanjager voor verdere ontwikkeling. De Binnenstadsvisie geeft de richting. Verder richten we in overeenstemming met het genomen raadsbesluit de winkelstraten opnieuw in, waarin we die zo aantrekkelijk maken dat mensen er willen verblijven.

Wat gaan we daarvoor doen?

Verder bouwen aan een bruisend stadshart

We zetten in op het terugdringen van leegstand in de binnenstad. We gaan vastgoed transformeren in een aantal verschillende gebiedsontwikkelingen en investeren in de herinrichting van de openbare ruimte. We stemmen het beleid af op deze nieuwe plannen. De ontwikkeling van de binnenstad is een langjarig traject, de komende 10 tot 15 jaar wordt stap voor stap gebouwd voor en aan een bruisend stadshart.

Wanneer doen we dat? 2025

Herinrichten Museumkwartier

We kijken hoe we medewerking kunnen verlenen aan een nieuwe entree van het Drents museum. Hierbij hebben we extra aandacht voor de ruimtelijke inpassing in dit historische stadsdeel.

Wanneer doen we dat? 2024 en 2025

4.4 Breder gebruik gebouwen instellingen

Wat willen we bereiken?

Samen met de grote culturele instellingen nemen we initiatief tot het breder inzetten van (publieke) gebouwen voor bedrijfsmatige en maatschappelijke activiteiten. Bijvoorbeeld met flexibele werkplekken of tijdelijke ateliers. Door de ontwikkelingen in het Havenkwartier raken diverse culturele organisaties hun huisvesting kwijt.

We streven naar goede herhuisvesting voor de culturele organisaties. De uitkomsten van een behoeftenonderzoek en een onderzoek naar de haalbaarheid van huisvesting van culturele voorzieningen in het Havenkwartier (Kunstwerf) gaan hier meer duidelijkheid over geven.

We gaan onderzoeken welke behoefte er is aan broedplaatsen, ateliers (tijdelijk en structureel) en financiën. Vervolgens dient beleid hierover worden vastgesteld.

Wat gaan we daarvoor doen?

Inzet (publieke) gebouwen

Samen met de grote culturele instellingen nemen we initiatief tot het breder inzetten van (publieke) gebouwen voor bedrijfsmatige en maatschappelijke activiteiten. Bijvoorbeeld met flexibele werkplekken of tijdelijke ateliers. Door de ontwikkelingen in het Havenkwartier raken diverse culturele organisaties hun huisvesting kwijt.

We streven naar goede herhuisvesting voor de culturele organisaties. De uitkomsten van een behoeftenonderzoek gaat hier meer duidelijkheid over geven.

We gaan onderzoeken welke behoefte er is aan broedplaatsen en ateliers (tijdelijk en structureel) en financiën. Vervolgens dient beleid hierover worden vastgesteld.

Wanneer doen we dat? 2025

Kunst en Cultuur 2025 – 2026

De huidige kadernota Assen Cultuur 2021-2024 is geactualiseerd en verlengd voor de periode 2025-2026. De aanbevelingen die uit de tussenevaluatie naar voren zijn gekomen worden geëffectueerd. We gaan onderzoek doen naar een mogelijke ontwikkeling van een theaterwerkplaats Kunstwerf Assen.

Wanneer doen we dat? 2025 en 2026

Wat kost het?

Middeleninzet programma Aantrekkelijk Assen *(bedragen x € 1.000)*

Beleidsthema	Realisatie 2023	Begroting 2024	Begroting 2025	MJP 2026	MJP 2027	MJP 2028
Saldo voor baten en lasten	**18.671**	**18.930**	**19.721**	**20.043**	**20.620**	**21.171**
Lasten	**19.295**	**19.524**	**20.133**	**20.461**	**20.976**	**21.533**
Aantrekkelijke binnenstad	533	503	704	716	727	740
Kunst en cultuur	12.572	12.802	12.608	12.819	13.173	13.526
Evenementen	1.444	1.418	1.530	1.557	1.593	1.632
Veiligheid	4.747	4.802	5.292	5.369	5.482	5.636
Baten	**-624**	**-594**	**-412**	**-417**	**-356**	**-362**
Aantrekkelijke binnenstad	122	-150	-172	-177	-182	-188
Kunst en cultuur	-461	-397	-193	-193	-127	-127
Evenementen	-36	-4	-4	-4	-4	-4
Veiligheid	-249	-43	-43	-43	-43	-43
Mutaties in de reserves	**-15.461**	**-932**	**-75**	**-75**	**-75**	**-75**
Lasten	**0**	**150**	**0**	**0**	**0**	**0**
Aantrekkelijke binnenstad	0	150	0	0	0	0
Baten	**-15.461**	**-1.082**	**-75**	**-75**	**-75**	**-75**
Aantrekkelijke binnenstad	-99	-75	-75	-75	-75	-75
Kunst en cultuur	-15.362	-1.007	0	0	0	0
	3.210	**17.998**	**19.647**	**19.969**	**20.545**	**21.097**

Ambitiemiddelen Dichtbij & Daadkrachtig 2022-2026

Uitvoering bestuursakkoord (bedragen x € 1.000)

Onderwerp	Begroting 2024	Begroting 2025	MJP 2026	MJP 2027	MJP 2028
43 Evenementen	250	250	250	250	250
Evenementenbeleid	250	250	250	250	250
45 Veiligheid	50	50	50	0	0
Aanpak grensoverschrijdend gedrag *)	50	50	50	0	0
	300	300	300	250	250

Investeringen programma Aantrekkelijk Assen

Niet van toepassing voor dit programma

Programma 5. Samen werken aan Assen

In Programma Samen werken aan Assen leest u over beleid, financiën en ontwikkelingen op het gebied van samenwerken met andere overheden, participatie, betrouwbare overheid en (digitale) dienstverlening.

5.1 Meer samen met andere overheden

Wat willen we bereiken?

Om vraagstukken op te lossen trekken we samen op met andere gemeenten en de provincie. Ook met en richting het Rijk. We zetten Assen landelijk en Europees nog meer op de kaart om (financiële) kansen te benutten.

Wat gaan we daarvoor doen?

Samen optrekken met andere overheden

De gemeente Assen staat voor een steeds grotere uitdaging. Vanuit het Rijk worden er steeds meer taken bij gemeenten neergelegd, terwijl we steeds minder geld krijgen. Dit brengt ons in een lastige situatie. De afgelopen jaren hebben wij ons met andere gemeenten ingespannen om de taken en middelen in balans te krijgen. De komende tijd zullen wij ook het kabinet Schoof met klem vragen om verstandige besluiten te nemen. Bijvoorbeeld over het ravijnjaar 2026, waarbij alle gemeenten er financieel fors op achteruit gaan. Samen met de G40 en de VNG blijven we ons inzetten om het ravijnjaar af te wenden. We blijven ons als gemeente inzetten, omdat wij vinden dat iedereen in Assen recht heeft op goede zorg en een veilige leefomgeving. Met het Stedennetwerk G40 en de VNG zullen wij het Rijk oproepen om in het belang van onze inwoners een stap te zetten voor een goede structurele financiële uitgangspositie voor gemeenten.

Wanneer doen we dat? 2024 en 2025

Europese netwerken

Wij werken met de Europastrategie Assen 2023-2027. Europese samenwerking is geen doel op zich, maar moet ondersteunend zijn aan de vorming en uitvoering van ons eigen beleid. In 2025 zullen in Brussel – na de Europese verkiezingen van juni 2024 – nieuwe prioriteiten gesteld worden. In 2025 zullen we kijken hoe wij onze prioriteiten, zoals de energietransitie, stedelijke (gebieds)ontwikkeling en een sociale en inclusieve samenleving kunnen koppelen aan netwerken, projecten en subsidiestromen. We blijven nauw samenwerken met de gemeenten Groningen, Leeuwarden in Emmen in onze EU Office.

Wanneer doen we dat? 2024-2027

5.2 Verbeteren participatie

Wat willen we bereiken?

We werken door aan de uitvoering van de participatievisie. Daarbij proberen we nieuwe manieren uit om beter en meer met onze inwoners samen te werken. We experimenteren en leren. Daarbij gaan we uit van zoveel mogelijk maatwerk en wijkgericht werken.

Wat gaan we daarvoor doen?

Uitvoering van de doorontwikkelde visie op participatie

De ontwikkeling naar meer en beter samenwerken met inwoners, organisaties en ondernemers vraagt om een andere basishouding. Een basishouding van de gemeente als organisatie, van de mensen die er werken, maar ook van de personen en partijen waarmee we willen samenwerken. Deze verandering kost tijd en gaat niet vanzelf. Het Ontwikkelteam Participatie (OTP) heeft de opdracht om dit proces te regisseren en om de visie zo goed mogelijk vast te houden in de gemeente. Dit doen we met vier ontwikkellijnen, zoals hieronder is beschreven.

Wanneer doen we dat? In ieder geval tot juli 2026.

1. Creëren van bewustwording intern en extern

We merken dat er veel meer besef van het belang van participatie is. Dit kan nog beter in onze manier van werken. We gaan door met het organiseren van thematische netwerkbijeenkomsten, en werk- of inspiratiesessies voor groepen medewerkers. We delen ervaringen en geven tips. Dit gaan we ook richting inwoners doen. We werken met strategische communicatieplannen, intern en extern. Met als doel dat participatie steeds meer gewoon, aantrekkelijk en interessant wordt om mee aan de slag te gaan.

Wanneer doen we dat? Dit loopt in ieder geval door tot juli 2026.

2. Voldoen aan wetgeving

Wij houden ons aan de (nieuwe) wetgeving die gemeenten verplicht om participatiebeleid op te stellen. Door de Omgevingswet en de kortgeleden vastgestelde Wet versterking participatie op decentraal niveau is de Inspraakverordening vervangen door een Participatieverordening en spelregels over het uitdaagrecht. Op 4 juli 2024 heeft u beide onderwerpen vastgesteld. Daarnaast gaat u de hulpmiddelen Burgerberaad en Referendum verder verkennen.

Wanneer doen we dat? In ieder geval tot juli 2026.

3. Ondersteunen en begeleiden van organisatie, bestuur en inwoners

We helpen raad en college, de medewerkers en het Concern Managementteam (CMT) om meer en beter met inwoners, organisaties en ondernemers samen te werken. Dat doen we door het ontwikkelen en aanbieden van ondersteunende tools. Het borgen van participatie zien we op veel manieren terug, bijvoorbeeld in onze vier manieren van werken, in wijkgericht werken en andere werkprocessen. We zetten ons in om participatie onderdeel te laten zijn bij de start van werkprocessen. Het Ontwikkelteam Participatie is goed te vinden en te benaderen voor advies en ondersteuning.

Wanneer doen we dat? Dit loopt in ieder geval door tot juli 2026.

4. Leren van ervaringen

Medewerkers en inwoners weten dat ze mogen oefenen met participatief werken. Belangrijk hierbij zijn de rol van de gemeenteraad en het bereiken van inwoners die minder snel van zich laten horen. Natuurlijk hechten we belang aan goed evalueren en daarvan leren. Ook hebben we het komende jaar veel aandacht voor het terugkoppelen van de opbrengst van de participatie. We motiveren medewerkers om dit en meer in participatiedossiers bij te houden.

Wanneer doen we dat? Dit loopt in ieder geval door tot juli 2026.

5.3 Dichtbij, betrouwbaar en toegankelijk

Wat willen we bereiken?

De gemeente is dichtbij, aanspreekbaar, betrouwbaar en voor iedereen toegankelijk.

Wat gaan we daarvoor doen?

Verbetering dienstverlening: snellere reactietijden, betere klantinzichten en toegankelijke publiekshal.

- We gaan aan de slag met bewustwording rondom het op tijd terug reageren naar de inwoners en ondernemers. We sturen meer op tijdige afhandeling.
- We creëren een integraal klantbeeld voor ons klantcontactcentrum zodat vragen van inwoners makkelijker en sneller kunnen beantwoorden.
- We betrekken inwoners en ondernemers bij het verbeteren van onze dienstverlening door het doen van tevredenheidsonderzoeken en inwoners/ondernemersreizen (een methodiek waarbij we inwoners/ondernemers vragen hoe zij een proces van aanvraag tot afhandeling hebben ervaren en op basis daarvan verbeterpunten doorvoeren).

- We creëren in samenwerking met De Nieuwe Kolk een aantal informatiepunten digitale overheid in de wijken zodat we mensen die niet digitaal vaardig zijn beter kunnen ondersteunen.

Wanneer doen we dat? 2024 en 2025

5.4 We digitaliseren onze producten

Wat willen we bereiken?

We slaan een flinke slag in onze digitale dienstverlening. We digitaliseren onze producten en diensten. Online-informatie is toegankelijk, compact en leesbaar.

Wat gaan we daarvoor doen?

Digitaal versus persoonlijk

We slaan een flinke slag in onze digitale dienstverlening. We digitaliseren onze producten en diensten. Online-informatie is toegankelijk, compact en leesbaar. Het persoonlijk contact blijft mogelijk en belangrijk.

Alle producten en diensten die zich daarvoor lenen zijn digitaal aan te vragen.

We werken aan de digitale MijnAssen-omgeving waarin inwoners kunnen inloggen om inzicht te krijgen in hun lopende zaken met de gemeente.

Wanneer doen we dat? 2024 en 2025

Wat kost het?

Middeleninzet programma Samen werken aan Assen *(bedrag x € 1.000)*

Beleidsthema	Realisatie 2023	Begroting 2024	Begroting 2025	MJP 2026	MJP 2027	MJP 2028
Saldo voor baten en lasten	**4.287**	**4.271**	**4.218**	**3.945**	**3.686**	**3.708**
Lasten	**5.174**	**5.564**	**5.732**	**5.610**	**5.378**	**5.435**
Bestuur	3.776	4.139	4.149	3.908	3.625	3.626
Regionale samenwerking	496	462	494	517	541	567
Dienstverlening	902	962	1.089	1.185	1.212	1.242
Baten	**-887**	**-1.293**	**-1.514**	**-1.665**	**-1.692**	**-1.727**
Bestuur	-8	0	0	0	0	0
Regionale samenwerking	-1	0	0	0	0	0
Dienstverlening	-878	-1.293	-1.514	-1.665	-1.692	-1.727
	4.287	**4.271**	**4.218**	**3.945**	**3.686**	**3.708**

Ambitiemiddelen Dichtbij & Daadkrachtig 2022-2026

Uitvoering bestuursakkoord (bedragen x € 1.000)

Onderwerp	Begroting 2024	Begroting 2025	MJP 2026	MJP 2027	MJP 2028
51 Bestuur	**753**	**700**	**350**	**0**	**0**
Inwonersparticipatie *)	753	700	350	0	0
	753	**700**	**350**	**0**	**0**

*Bij de Kaderbrief 2025 zijn extra (nieuwe) middelen opgenomen (zie daarvoor de met een *) gelabelde onderwerpen).*

Investeringen programma Samen werken aan Assen *(bedragen x € 1.000)*

Omschrijving	Begroting t/m 2024	Begroting 2025	MJP 2026	MJP 2027	MJP 2028
51 Bestuur	**71**	**38**	**60**	**25**	**0**
Bestuur	71	38	60	25	0
53 Dienstverlening	**0**	**86**	**0**	**0**	**0**
Publiek	0	86	0	0	0
	71	**124**	**60**	**25**	**0**

Programma 6. Bedrijfsvoering

In Programma Bedrijfsvoering leest u over beleid, financiën en ontwikkelingen op het gebied van dienstverlening aan inwoners, wijkgericht werken, lobby, en eigen organisatie (personeel, administratieve processen, huisvesting en facilitaire zaken).

6.1 Digitale daadkracht

Wat willen we bereiken?

Met investeringen in ons digitale infrastructuur kan de gemeente proactieve dienstverlening aan inwoners en ondernemers mogelijk maken, haar eigen bedrijfsvoering efficiënter organiseren en voldoen aan wet- en regelgeving.

Wat gaan we daarvoor doen?

We investeren in technologie, beleid, digitale vaardigheden en onze manier van werken.

Door investeringen in technologie, beleid, vaardigheden, trainingen en onze wijze van werken voldoen we aan de eisen en verwachtingen die aan een moderne gemeente gesteld worden. Daarmee gaan we onderstaande doelen realiseren:

- Naleving van wet- en regelgeving
- We werken aan een richtlijn voor dataethiek
- Proactieve dienstverlening voor inwoners en ondernemers
- Betere inwonersbetrokkenheid en transparantie
- Efficiëntieverbetering
- Snellere respons op noodsituaties
- Innovatie en aanpassingsvermogen
- Verbeterde besluitvorming

Om invulling te geven aan deze ambitie en aanpak doen we een beroep op de vrije ruimte in de algemene reserve.

Wanneer doen we dat? 2025 - 2027

6.2 Ontwikkeling naar een netwerkorganisatie

Wat willen we bereiken?

Wij willen een organisatie zijn die van toegevoegde waarde is en blijft voor de inwoners. In een wereld die voortdurend verandert. Dat vraagt van ons dat we meebewegen met wat er om ons heen gebeurt. En daarbij inschatten wat we zelf kunnen doen en wat we vooral samen met anderen willen en moeten doen.

We werken ook nu al steeds meer samen met andere organisaties. Al was het maar omdat we een aantal grote opgaven als gemeente niet meer alleen kunnen uitvoeren. Bij die samenwerking stellen we ons steeds vaker op als gelijkwaardige partner of als slimme volger. Dat vraagt ook om meer samenwerking en afstemming binnen onze organisatie. Waarbij verschillende teams samenwerken aan één gezamenlijk doel. Ook dat is netwerksamenwerking.

Wat gaan we daarvoor doen?

Organisatieontwikkeling 2024 – 2028: een volgend hoofdstuk in het verhaal van Assen

We gaan verder met het verhaal van Assen en gaan de vijf bekende thema's voorzien van nieuwe inhoud die past bij de volgende fase die we nu in gaan. We voegen hiermee een volgend hoofdstuk aan het bestaande verhaal toe. Daarin gaan we in ieder geval aandacht besteden aan: Digitale vernieuwing, Professionele ontwikkeling en Strategie en Sturing. Ondertussen hebben we constant aandacht voor het bijbehorende gedrag.

Ook de veranderende arbeidsmarkt blijft onze aandacht vragen. We zetten verder in op het aantrekken en behouden van talent. Zo wordt de strategische arbeidsmarktaanpak geïmplementeerd waarmee we sneller en effectiever nieuwe collega's aantrekken. Hiervoor zijn middelen beschikbaar gesteld.

Al deze ontwikkelingen hebben invloed op onze manier van werken. Dit gecombineerd met de ontwikkeling naar een netwerkorganisatie maakt dat wij bij grotere opgaven samenwerking zoeken met externe partners die ons kunnen helpen bij de uitvoering. Deze vorm van netwerksamenwerking vraagt om een organisatie die het werken in netwerkverband volledig ondersteund. Denk daarbij aan vorming en opleiding, de inrichting van ons gebouw, ondersteunende IT en het ontwikkelen van bijpassend gedrag. Met als belangrijke vraag: weten we welke rol we willen innemen en gedragen we ons daar ook naar?

We gaan de vaardigheden die horen bij zowel netwerksamenwerking als digitale vernieuwing en strategie en sturing ontwikkelen en vastleggen. Ook bij onze werving en selectie, strategische personeelsplanning en het leiderschapsprogramma zijn deze vaardigheden een belangrijk thema. De vraag 'wat doen we zelf, wat niet (meer) en wat betekent dat?' stellen we de komende tijd steeds vaker. We maken daarbij duidelijk wat netwerksamenwerking aan veranderingen met zich meebrengt, tot welke functieprofielen dit leidt en wat nodig is om de verandering succesvol door te kunnen voeren.

Dit vraagt de komende jaren extra kennis en inzet. We maken daarvoor gebruik van onze budgetten voor scholing & opleiding en voor innovatie & ontwikkeling. De inzet van deze middelen bewaken we via de planning- & controlproducten. De financiële uitwerking van organisatieontwikkeling 2024-2028 vormt hiervoor de basis.

Wanneer doen we dat? 2025 - 2028

6.3 Aantrekkelijke werkgever

Wat willen we bereiken?

In de veranderende arbeidsmarkt is het essentieel om een aantrekkelijke werkgever te zijn, zodat mensen graag bij ons willen werken. We streven ernaar de beste talenten aan te trekken om onze doelen te bereiken. Het versterken van de bekendheid en het imago van de gemeente als aantrekkelijke werkgever moet het wervingsproces vergemakkelijken. Daarnaast willen we vroegtijdig interesse en betrokkenheid stimuleren bij potentiële kandidaten, zelfs als er geen directe vacatures zijn. Ook richten we ons op talentbehoud en talentontwikkeling om onze medewerkers te laten groeien en zich verder te ontwikkelen binnen de organisatie.

Wat gaan we daarvoor doen?

We benadrukken waarin Assen onderscheidend is

Met Strategische Personeelsplanning brengen we in kaart wat het aanbod aan vacatures is voor de komende 3 tot 5 jaar. Op basis van deze informatie bepalen we de belangrijkste doelgroepen waarop we ons gaan richten. We benadrukken waarin Assen zich onderscheidt van andere werkgevers. Dit unieke verhaal brengen we naar buiten met gerichte campagnes via social media, evenementen en de website. Voor het wervingsplatform Vooruitindrenthe en de 'Werken bij' webpagina creëren we nieuwe en aantrekkelijke uitingen. We ontwikkelen content en een doordacht recruitmentproces waarin de ervaring van de kandidaat centraal staat.

Ook betrekken we onze eigen medewerkers bij het aantrekken van nieuw talent. Het schrijven van testimonials en het inrichten van een proces voor het aanbevelen van potentiële kandidaten maakt hier deel van uit. Het introduceren en inwerken van nieuwe collega's wordt meer op maat gemaakt en het ophalen van feedback maakt continue verbetering mogelijk.

Daarnaast investeren we in talentbehoud door een werkomgeving te creëren waarin medewerkers zich gewaardeerd en ondersteund voelen. Dit doen we door middel van regelmatige erkenning van prestaties, het bieden van goede

arbeidsvoorwaarden en het faciliteren van een gezonde werk-privébalans. We bieden mogelijkheden voor interne mobiliteit, zodat medewerkers nieuwe uitdagingen kunnen aangaan zonder de organisatie te verlaten.

Voor talentontwikkeling bieden we opleidingsprogramma's en loopbaanbegeleiding aan. Medewerkers krijgen toegang tot workshops, trainingen en cursussen die hen helpen hun vaardigheden te verbeteren en hun carrière vooruit te helpen. We ontwikkelen persoonlijke ontwikkelingsplannen in samenwerking met medewerkers, zodat zij duidelijke doelen hebben en weten welke stappen ze moeten nemen om deze te bereiken. Door te investeren in de groei en ontwikkeling van onze medewerkers, zorgen we ervoor dat zij gemotiveerd en betrokken blijven bij de organisatie.

We onderzoeken de (on-)mogelijkheden van het inzetten van een eventuele studentenflexpool in Assen en zullen u hierover informeren. Hiermee geven wij uitvoering aan de motie Inzet van een Studentenflexpool bij de gemeente Assen (Kaderbrief 2025).

Wanneer doen we dat? 2025 – 2026

Wat kost het?

Middeleninzet programma Bedrijfsvoering *(bedragen x € 1.000)*

Beleidsthema	Realisatie 2023	Begroting 2024	Begroting 2025	MJP 2026	MJP 2027	MJP 2028
Saldo voor baten en lasten	**63.671**	**68.193**	**75.506**	**76.035**	**77.891**	**80.827**
Lasten	**81.253**	**79.138**	**90.169**	**88.102**	**90.487**	**93.203**
Bedrijfsvoering	81.253	79.138	90.169	88.102	90.487	93.203
Baten	**-17.582**	**-10.945**	**-14.663**	**-12.068**	**-12.596**	**-12.376**
Bedrijfsvoering	-17.582	-10.945	-14.663	-12.068	-12.596	-12.376
Mutaties in de reserves	**-40**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**
Baten	**-40**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**
Bedrijfsvoering	-40	0	0	0	0	0
	63.630	**68.193**	**75.506**	**76.035**	**77.891**	**80.827**

Ambitiemiddelen Dichtbij & Daadkrachtig 2022-2026

Uitvoering bestuursakkoord (bedragen x € 1.000)

Onderwerp	Begroting 2024	Begroting 2025	MJP 2026	MJP 2027	MJP 2028
61 Bedrijfsvoering	**2.840**	**2.840**	**2.840**	**2.840**	**2.840**
Toezicht & handhaving	150	150	150	150	150
Uitvoering Woonvisie	1.000	1.000	1.000	1.000	1.000
Extra capaciteit voor uitvoering bestaand beleid	1.000	1.000	1.000	1.000	1.000
Innovatie in de bedrijfsvoering	650	650	650	650	650
Bestrijding exoten	40	40	40	40	40
	2.840	**2.840**	**2.840**	**2.840**	**2.840**

Investeringen programma Bedrijfsvoering *(bedragen x € 1.000)*

Omschrijving	Begroting t/m 2024	Begroting 2025	MJP 2026	MJP 2027	MJP 2028
61 Bedrijfsvoering	**5.994**	**3.147**	**4.260**	**595**	**1.874**
ICT	643	1.196	2.632	247	373
Kantoorinventaris	612	0	0	61	0
Materieel	4.256	1.358	1.617	272	1.051
Overig	483	594	12	16	450
	5.994	**3.147**	**4.260**	**595**	**1.874**

Programma 7. Vastgoed en grondbedrijf

In Programma Vastgoed en grondbedrijf leest u over beleid, financiën en ontwikkelingen op het gebied van beheer, onderhoud en verduurzamen gemeentelijk vastgoed, grondbedrijf en het bouwen van nieuwe gemeentelijke voorzieningen.

7.1 Verbouwen en verduurzamen scholen

Wat willen we bereiken?

Verbouwen en verduurzamen scholen

Wat gaan we daarvoor doen?

Emmaschool

In 2024 is de Wabo vergunning voor de uitbreiding en verbouwing verstrekt. Door buurtbewoners is bezwaar aangetekend tegen de vergunning. Door Plateau wordt de aanbesteding eind 2024 opgestart en wordt de uitvoering van de bouwwerkzaamheden gepland in 2025/2026, in gebruik name school januari 2027. In overleg met de buurt komt op de vrijkomende locatie van de Zonnebloem een schoolplein.

Wanneer doen we dat? 2025 en 2026

Theo Thijssenschool

In samenspraak met Plateau Openbaar onderwijs is het programma van eisen opgesteld voor de verbouwing van NHL Stenden (locatie Zeemanstraat) ten behoeve van de Theo Thijssen school. Vanaf 2025 wordt tijdelijk de Emmaschool gehuisvest in Stenden.

Wanneer doen we dat? 2025 en 2026

7.2 Verduurzamen gemeentelijk vastgoed

Wat willen we bereiken?

We verduurzamen ons gemeentelijk vastgoed op een praktische manier en op natuurlijke momenten. Hierbij staat het terugdringen van de CO2-uitstoot voorop.

Wat gaan we daarvoor doen?

Verbouwen en verduurzamen 'Huis van de Stad'

Onder het motto ‘Iedereen is welkom in ons Huis van de Stad’ maken we van de hal van ons stadhuis een gastvrije en toegankelijke ontmoetingsplek. Hier voelen inwoners en gasten zich welkom en kunnen op een laagdrempelige manier met ons als gemeente in contact komen. Daarbij wordt ook nadrukkelijk gezocht naar samenwerking en interactie met derde partijen, zoals bijvoorbeeld de Belastingdienst en een woningcorporatie.

Hiervoor richten we de hal in als contactplein. Dit doen we uiteraard in nauw overleg met onze bezoekers en medewerkers. Ook bieden we in de hal ruimte voor een werkcafé en richten we op de begane grond een vergadercentrum in.

Het stadshuis wordt verduurzaamd gelijktijdig met de uitvoering van het “Huis van de Stad”. Om de doelstelling klimaatneutraal vastgoed te bereiken zijn ook maatregelen in het stadhuis nodig. Dit zijn zowel bouwkundige als installatietechnische maatregelen.

Vanuit efficiëntie en kostenbesparing combineren we deze aanpassingen met de al benodigde investeringen in de verduurzaming en beveiliging van ons stadhuis.

Wanneer doen we dat? 2025 en 2026

Verduurzaming in uitvoering

De sportlocaties Marsdiek, De Hoogte, De Hoogspanning en Groene Dijk worden verduurzaamd. Bij Podium Zuidhaege en sporthal Olympus voeren we eveneens verduurzamingsprojecten uit. Waar wij gebouwen hebben die onderdeel uitmaken van een Vereniging Van Eigenaren (VVE) en bij de parkeergarage Drents Museum onderzoeken wij de mogelijkheden om zonnepanelen te leggen. De investeringsraming van bovengenoemde onderdelen bedraagt € 17,4 miljoen. We dekken deze investering uit subsidies, bijdragen van derden, lagere energielasten en het beschikbaar gestelde duurzaamheidsbudget. Deze investeringen leiden niet tot een uitzetting van de exploitatielasten.

Wanneer doen we dat? 2025 - 2027

7.3 Zwemplek, ijsbaan, onderwijs- en sportcampus

Wat willen we bereiken?

Een goede zwemplek. De realisatie van een ijsbaan. Het versterken van het mbo-onderwijs door realisatie van een onderwijs-sportcampus.

Wat gaan we daarvoor doen?

Technisch en financieel uitwerken van de voorkeursvariant(en) voor een zwemplek

De gemeenteraad heeft in het voorjaar van 2024 een peiling gehouden bij de inwoners van Assen met de vraag wat zij belangrijk vinden voor een zwemplek. In september 2024 is in de raad consulterend gesproken over de scenario's voor een openluchtbad in verschillende vormen en een mogelijke uitbreiding van de Baggelhuizerplas. Na besluitvorming in de gemeenteraad, staat het jaar 2025 in het teken van het verder uitwerken van de voorkeursvariant(en).

Wanneer doen we dat? De voorkeursvariant(en) wordt/worden in 2025 verder uitgewerkt.

Realisatie ijsbaan

Het initiatief voor de realisatie van de ijsbaan in Assen ligt bij ondernemers en de KNSB. Zij hebben de provincie en de gemeente Assen benaderd, waarbij het uitgangspunt is dat er van de overheden een financiële bijdrage wordt gevraagd. Op 4 juli 2024 heeft u een motie aangenomen om maximale inspanning te leveren om de komst van de tunnelijsbaan te faciliteren. Om dit voor te bereiden hebben wij alvast aanvullende middelen opgenomen. Wij informeren u bij de behandeling van de begroting over de ontwikkelingen en geven inzicht in de kosten die de gemeente moet maken.

Wanneer doen we dat? 2025

Realisatie onderwijs-sportcampus

In 2025 komen we met een voorstel voor de realisatie van een onderwijs-sportcampus.

Wanneer doen we dat? 2025

7.4 Vastgoedontwikkelingen

Wat willen we bereiken?

We faciliteren de woningbouwopgave.

Wat gaan we daarvoor doen?

Beheer flexwonen

We nemen in 2025 96 Flexwoningen in gebruik. Deze woningen voegen we toe aan het te beheren gemeentelijk vastgoed.

Zie ook programma 1 Wonen in Assen - Woningmarkt sluit aan bij behoefte; onderdeel Flexwonen.

Wanneer doen we dat? 2025

7.5 Vervangen en renoveren bestaand vastgoed

Wat willen we bereiken?

Vervanging en renovatie van bestaand vastgoed.

Wat gaan we daarvoor doen?

Sloop / nieuwbouw sporthal De Timp

In het vierde kwartaal van 2024 vragen we een voorbereidingskrediet aan om onderzoek te doen naar vervangende huisvesting voor sporthal De Timp, afgestemd op de binnensportbehoefte in heel Assen. De totale sportbehoefte in Assen wordt geïnventariseerd, uit dit onderzoek moet blijken waar in Assen de beste locatie is voor binnensport. Het onderzoek wordt gecombineerd met Sporthal Peelo, ook deze is aan het eind van zijn technische levensduur en aan vervanging toe.

Wanneer doen we dat? 2025

Herontwikkeling centrumgebied Peelo

In de tweede helft van 2024 wordt een voorbereidingskrediet aangevraagd om onderzoek te starten naar vervanging van Sporthal Peelo (zie ook sporthal De Timp) en wijkgebouw de Scharmhof. Beide gebouwen zijn aan het eind van hun technische levensduur. Verkennend onderzoek heeft al aangetoond dat duurzame renovatie niet rendabel is. Gelijktijdig worden bij dit onderzoek ook beide basisscholen in Peelo betrokken en onderzocht of het winkelcentrum in dit onderzoek kan worden betrokken.

Wanneer doen we dat? 2025

Vliegvisvereniging

Het pand van de vliegvisvereniging is verouderd en dient zo spoedig mogelijk te worden vervangen. De vliegvisvereniging wil in 2025 een clubgebouw in eigen beheer realiseren, totale kosten € 225.000 inclusief sloop oude pand (sloop wordt uitgevoerd door gemeente). Er zal vervolgens een recht van opstal worden gevestigd, waarbij wordt vastgelegd dat de vereniging over een periode van 40 jaar de investering terugbetaald.

Wanneer doen we dat? 2025

7.6 Grondbeleid

Wat willen we bereiken?

Met ons grondbedrijf dragen we via actief en faciliterend grondbeleid bij aan de ambitie om de woningbouw te versnellen en initiatieven van derden te faciliteren. Daarnaast zetten we onze bedrijventerreinen zo optimaal mogelijk in om werkgelegenheid te creëren.

Wat gaan we daarvoor doen?

Versnellen woningbouw door actief grondbeleid

Dit betreft onze lopende grondexploitaties Kloosterakker, Noorderpark, Kloosterveste, Klenckestraat en Oostergoo/Schakelterrein. Daarnaast overwegen wij een actiever grondbeleid op diverse nieuwe locaties binnen de bestaande kaders en mogelijkheden. Het doel van actieve grondverwerving is om initiatief te nemen en te sturen op verdere ontwikkeling. Meer informatie over woningbouwprojecten leest u in het Programma Wonen in Assen.

Wanneer doen we dat? 2025 – 2030

Gronduitgifte algemeen

We gaan onze gronduitgifte verder professionaliseren, waarbij we beleidsmatig inzetten op een duurzame, klimaat adaptieve en circulaire stad.

Wanneer doen we dat? 2025 en 2026

Uitgifte bedrijfskavels

Op onze bedrijventerreinen Assen Zuid, Messchenveld I, Groene Dijk en Peelerpark, geven wij kavels uit voor diverse doelgroepen. Voor Messchenveld werken we aan een betere ontsluiting van Hof van Parijs.

Wanneer doen we dat? 2025 – 2030

Meerjarenperspectief Grondbedrijf (MPG)

In het Meerjarenperspectief houden wij rekening met toekomstige plannen en maken wij ontwikkelingen financieel mogelijk. Meer informatie over het meerjarenperspectief leest u in de paragraaf Grondbeleid.

Wanneer doen we dat? 2025 en 2026

Kostenverhaal

We streven naar transparantie richting ontwikkelende partijen over uitgangspunten en de te verhalen kosten in geval van private ontwikkeling. In de Nota Kostenverhaal en Financiële bijdragen (vastgesteld 23 november 2023) is hiervoor de basis gelegd.

Wanneer doen we dat? 2025 en 2026

Wat kost het?

Middeleninzet programma Vastgoed en Grondbedrijf *(bedragen x € 1.000)*

Beleidsthema	Realisatie 2023	Begroting 2024	Begroting 2025	MJP 2026	MJP 2027	MJP 2028
Saldo voor baten en lasten	**10.270**	**14.556**	**15.076**	**16.249**	**17.053**	**17.813**
Lasten	**38.612**	**37.364**	**42.790**	**44.303**	**45.269**	**46.242**
Vastgoed	30.441	26.837	28.949	30.323	31.240	32.044
Grondbedrijf	4.503	6.065	9.436	9.436	9.436	9.436
Parkeren	3.668	4.462	4.405	4.544	4.593	4.762
Baten	**-28.342**	**-22.808**	**-27.714**	**-28.054**	**-28.216**	**-28.429**
Vastgoed	-13.961	-12.168	-13.615	-13.956	-14.119	-14.292
Grondbedrijf	-9.315	-5.721	-9.205	-9.205	-9.205	-9.205
Parkeren	-5.066	-4.918	-4.894	-4.893	-4.892	-4.932
Mutaties in de reserves	**14.302**	**-397**	**-1.526**	**-1.581**	**-1.570**	**-1.556**
Lasten	**16.022**	**378**	**903**	**917**	**931**	**945**
Vastgoed	9.717	235	322	336	350	364
Grondbedrijf	6.305	143	581	581	581	581
Baten	**-1.720**	**-776**	**-2.428**	**-2.498**	**-2.501**	**-2.501**
Vastgoed	-228	-287	-1.615	-1.684	-1.688	-1.688
Grondbedrijf	-1.493	-488	-813	-813	-813	-813
	24.572	**14.159**	**13.550**	**14.668**	**15.483**	**16.256**

Ambitiemiddelen Dichtbij & Daadkrachtig 2022-2026

Uitvoering bestuursakkoord (bedragen x € 1.000)

Niet van toepassing voor Programma 7. Vastgoed en Grondbedrijf

Investeringen programma Vastgoed en Grondbedrijf *(bedragen x € 1.000)*

Omschrijving	Begroting t/m 2024	Begroting 2025	MJP 2026	MJP 2027	MJP 2028
71 Vastgoed	**38.560**	**18.273**	**21.120**	**17.858**	**444**
Algemeen	5.147	4.000	2.000	0	0
Bedrijfsvoering	123	4.527	170	48	0
Binnensport	566	139	298	234	124
Buitensport	8.241	2.366	448	33	0
Cultuur	1.288	0	0	0	0
Kinderboerderijen	0	0	0	0	55
MFA's	1.233	6.899	52	12.419	0
Milieupark	24	0	6.507	24	0
Onderwijs	350	0	11.614	4.828	0
Overig	0	0	0	0	80
Parkeren	1.256	0	31	220	186
Recreatieterreinen	0	225	0	0	0
Strategische eigendommen	20.332	117	0	52	0
	38.560	**18.273**	**21.120**	**17.858**	**444**

Programma 8. Algemeen financieel beleid

In Programma Algemeen financieel beleid leest u over beleid, financiën en ontwikkelingen op het gebied van alle financiële processen om onze gemeente financieel gezond te houden, zoals: Gemeentefonds, reserves en voorzieningen, treasury (financiering leningen), administratie, risicobeheer, verzekeringen, invordering en belastingheffing.

Het overzicht met financieel beleid en spelregels leest u in de Financiële begroting onderdeel Financieel beleid, tweede en derde tab.

8.1 Gemeente Assen blijvend financieel gezond

Wat willen we bereiken?

De gemeente Assen blijvend financieel gezond houden.

Een duurzaam evenwicht tussen lasten en baten waarbij de lasten op evenwichtige wijze gespreid worden over de huidige en toekomstige generaties.

Wat gaan we daarvoor doen?

Uitvoering bestuursakkoord en financiële positie evalueren

Naast de wettelijke kaders en de eigen beleidsregels vastgelegd in de eigen verordeningen en beleidsnota's hebben we in het bestuursakkoord aanvullende spelregels afgesproken die ervoor moeten zorgen dat we nu en in de toekomst financieel gezond blijven. Mede in dat kader is een tussentijdse evaluatie van het bestuursakkoord uitgevoerd en de financiële positie beschouwd.

Zoals wij bij de Kaderbrief 2025 al aankondigden bereiden wij ons voor op het jaar 2026. We gaan nu nog niet bezuinigen. Om het gemeentelijk huishoudboekje gezond te houden moeten we wel keuzes maken.

We gaan bij nieuwe ontwikkelingen nog nadrukkelijker rekening houden met de gevolgen voor de begroting.

We gaan een analyse maken van de resultaten van de afgelopen jaarrekeningen en betrekken de uitkomsten bij de Kaderbrief 2026. Ook stellen we een plan van aanpak op voor een besparingsopgave.

Wanneer doen we dat? Het onderzoek en de aanpak moeten voor de Kaderbrief 2026 klaar zijn.

Ontwikkelingen omtrent het gemeentefonds

In het hoofdlijnenakkoord is afgesproken dat specifieke uitkeringen, ook wel SPUK-regelingen genoemd, worden afgeschaft en dat deze middelen met een efficiencykorting van 10% worden toegevoegd aan het gemeentefonds. In de nadere uitwerking van dit akkoord in het Regeerprogramma Kabinet Schoof is aangegeven dat de specifieke uitkeringen in 2026 worden omgezet in fondsuitkeringen. Het uitkeringsstelsel wordt gemoderniseerd door de wijziging van de Financiële-verhoudingswet. Daarbij wordt ook de bijzondere fondsuitkering geïntroduceerd. Bij deze nieuwe uitkering kan de balans op basis van betrouwbare informatie beter bewaakt worden en waarbij er ook oog is voor de financiële risicoverdeling tussen Rijk en medeoverheden. Hoe de verdere uitwerking plaatsvindt zal naar verwachting bij de meicirculaire 2025 blijken. Dit nemen we op in de reguliere Planning & Control-producten.

Gemeenten ontvangen voor de uitvoering van de Wet maatschappelijke ondersteuning (Wmo) middelen via de algemene uitkering uit het gemeentefonds. Om de houdbaarheid van de Wmo te borgen is afgesproken dat in de toekomst (een nader te bepalen deel van) de Wmo niet langer via de algemene uitkering gaat, maar apart wordt gefinancierd. Hoe dit wordt vormgegeven is op dit moment in onderzoek. Zodra hierover meer bekend is nemen we dit op in de reguliere Planning & Control-producten.

Wanneer doen we dat? Continu

8.2 Belastingverhoging niet boventrendmatig

Wat willen we bereiken?

Sterke terughoudendheid met boventrendmatige verhogingen van gemeentelijke belastingen.

Wat gaan we daarvoor doen?

Bij boventrendmatige verhoging volgen we de spelregels

We verhogen de algemene belastingen alleen trendmatig.

Mocht toch sprake zijn van een boventrendmatige verhoging, dan wordt dit ingezet voor lokale voorzieningen of in uitzonderlijke gevallen, waarbij de maatschappelijke impact groot is en dus in verhouding staat tot de verhoging.

Wanneer doen we dat? 2025 en 2026

8.3 Gemeentefonds gemeentebrede kostendekking

Wat willen we bereiken?

De uitkering uit het gemeentefonds is een algemeen dekkingsmiddel en bestemd voor gemeentebrede kostendekking.

Wat gaan we daarvoor doen?

Rijkskortingen op specifieke uitkeringen opvangen binnen betreffende beleidsterrein

Wanneer doen we dat? 2025 en 2026

Wat kost het?

Middeleninzet programma Algemeen financieel beleid (bedragen x € 1.000)

Beleidsthema	Realisatie 2023	Begroting 2024	Begroting 2025	MJP 2026	MJP 2027	MJP 2028
Saldo voor baten en lasten	**-236.016**	**-252.404**	**-268.314**	**-262.784**	**-268.525**	**-274.290**
Lasten	**13.941**	**4.259**	**4.869**	**6.813**	**7.624**	**8.070**
Onvoorzien/incidenteel	0	440	484	1.642	1.328	1.106
Belastingheffing	512	687	578	588	598	608
Financiering/Belegging	-1.482	-501	-1.167	-414	-249	234
Gemeentefonds	4.028	3.882	4.094	3.993	3.877	3.693
Heffing vennootschapsbelasting	23	52	53	53	53	55
Overige algemene middelen	448	-300	827	951	2.016	2.374
Reserves en voorzieningen	10.412	0	0	0	0	0
Baten	**-249.958**	**-256.663**	**-273.183**	**-269.597**	**-276.149**	**-282.360**
Belastingheffing	-22.446	-24.061	-25.662	-26.574	-27.243	-28.033
Financiering/Belegging	-4.572	-3.978	-4.485	-4.304	-3.940	-3.673
Gemeentefonds	-221.951	-227.032	-240.108	-236.130	-242.408	-247.911
Overige algemene middelen	-891	-1.592	-2.928	-2.589	-2.558	-2.743
Reserves en voorzieningen	-99	0	0	0	0	0
Mutaties in de reserves	**-25.718**	**-1.415**	**734**	**236**	**1.423**	**1.405**
Lasten	**21.127**	**7.054**	**8.009**	**1.942**	**1.928**	**1.910**
Reserves en voorzieningen	21.127	7.054	8.009	1.942	1.928	1.910
Baten	**-46.845**	**-8.469**	**-7.275**	**-1.706**	**-505**	**-505**
Reserves en voorzieningen	-46.845	-8.469	-7.275	-1.706	-505	-505
	-261.735	**-253.820**	**-267.580**	**-262.548**	**-267.102**	**-272.885**

Ambitiemiddelen Dichtbij & Daadkrachtig 2022-2026

Uitvoering bestuursakkoord: Niet ven toepassing voor programma 8. Algemeen financieel beleid

Investeringen programma Algemeen financieel beleid (bedragen x € 1.000)

Omschrijving	Begroting t/m 2024	Begroting 2025	MJP 2026	MJP 2027	MJP 2028
83 Financiering/Belegging	**971**	**0**	**0**	**0**	**0**
Financiering en liquiditeit	971	0	0	0	0
	971	**0**	**0**	**0**	**0**

Paragrafen

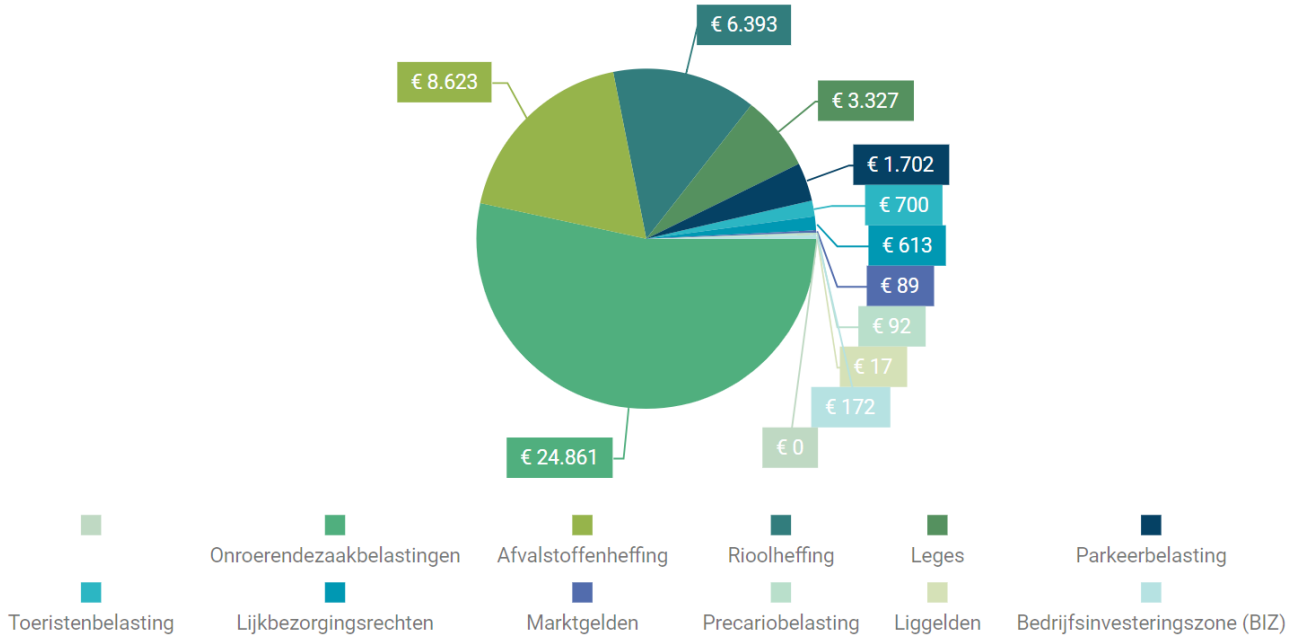
Paragraaf 1. Lokale heffingen

Scope & inkomsten

Scope

In de paragraaf lokale heffingen zijn de beleidsvoornemens en bijzonderheden over belastingen en heffingen opgenomen. Hier komen zowel de vrij besteedbare algemene belastingen, zoals de onroerendezaakbelastingen en toeristenbelasting aan bod, als de belastingen waarbij de opbrengst wordt gebruikt voor een specifiek doel. Daarbij kan het gaan om belastingen die worden gebruikt voor het uitvoeren van een gemeentelijke taak, zoals de afvalstoffenheffing, of om het verhalen van kosten, zoals het heffen van leges voor een legitimatiebewijs.

Verdeling belastinginkomsten totaal € 46,6 miljoen

(Bedragen in de grafiek x € 1.000)

In 2025 verwachten we in totaal € 46,6 miljoen aan belastinginkomsten te ontvangen. In de grafiek staat weergegeven hoeveel inkomsten we per onderdeel verwachten te ontvangen. In 2024 bedroegen de begrote inkomsten € 43,3 miljoen.

Beleidsuitvoering

Beleidsuitvoering

Het college heeft in het bestuursakkoord Dichtbij & Daadkrachtig twee spelregels opgenomen voor de lokale heffingen/belastingen:

1. kostendekkende gemeentelijke dienstverlening
2. een sterke terughoudendheid met boventrendmatige verhogingen

Deze spelregels zijn verwerkt in deze paragraaf.

Begrote inkomsten en bijzonderheden per belastingmiddel

Onroerendezaakbelastingen

De tarieven voor de onroerendezaakbelastingen worden verhoogd met de inflatie van 6,3 % (prijs nationale bestedingen).

De waarde van de objecten is gekoppeld aan het tarief. Als de waarde van de objecten in de gemeente Assen gemiddeld gezien is gestegen dan zal het tarief lager worden. Zijn de objecten minder waard geworden dan zal het tarief hoger worden.

Omschrijving	% Tarief 2024	%Tarief 2025	Begrote opbrengst 2024 (x € 1.000)	Begrote opbrengst 2025 (x € 1.000)	Verschil (x € 1.000)
Eigenaren woningen	0,1456	0,1405	12.839	13506	667
Eigenaren niet-woningen	0,4656	0,4782	5.952	6473	521
Gebruikers niet-woningen	0,3763	0,3871	4.430	4883	453

Afvalstoffenheffing

Voor de afvalstoffenheffing zijn de tarieven voor eenpersoonshuishoudens omhooggegaan met 9,8 % en voor meerpersoonshuishoudens met 15,2 %.

Omschrijving	Tarief 2024 (€)	Tarief 2025 (€)	Begrote opbrengst 2024 (x € 1.000)	Begrote opbrengst 2025 (x € 1.000)	Verschil (x € 1.000)
Eenpersoonshuishouden	192,74	211,70	2.361	2.593	232
Meerpersoonshuishouden	266,98	307,62	5.233	6.029	796

Rioolheffing

Het tarief voor de rioolheffing is kostendekkend. Het tarief per perceel is met 1,1 % verlaagd.

Omschrijving	Tarief 2024 (€)	Tarief 2025 (€)	Begrote opbrengst 2024 (x € 1.000)	Begrote opbrengst 2025 (x € 1.000)	Verschil (x € 1.000)
Rioolheffing	179,37	177,34	6.105	6.393	288

Leges

Omschrijving	Begrote opbrengst 2024	Begrote opbrengst 2025	Verschil	
Algemene dienstverlening	1.326	1.423	97	Het uitgangspunt voor de leges is kostendekkende tarieven. De leges worden waar mogelijk verhoogd met de inflatie van 3,2% (consumentenprijsindex juni 2024). Daar waar de rijkstarieven van toepassing zijn, worden deze gehanteerd.
Fysieke leefomgeving	1.885	1.884	-/-1	
Dienstverlening Europese richtlijn	21	20	-/-1	

Parkeerbelastingen (Straatparkeren)

Omschrijving	2024	2025	Verschil	
Begrote opbrengst	1.465	1.702	237	De tarieven voor het parkeren worden verhoogd met de inflatie van 3,2 %. Een uitzondering daarop vormt het tarief voor de naheffingsaanslag parkeerbelastingen. Daarvoor geldt het maximale rijkstarief.

(Bedragen x € 1.000)

Toeristenbelasting

Omschrijving	2024	2025	Verschil	
Begrote opbrengst	740	700	-/-40	Het tarief voor de toeristenbelasting wordt verhoogd met € 0,05 tot een bedrag van € 1,55 per persoon, per overnachting. In de dagen voorafgaand en tijdens de TT geldt het verhoogde tarief van € 3. De tarieven zijn bij de behandeling van de Kaderbrief 2025 vastgesteld. Verblijfbieders en hun gasten zijn daardoor bekend met de nieuwe tarieven.

(Bedragen x € 1.000)

Lijkbezorgingsrechten

Omschrijving	2024	2025	Verschil	
Begrote opbrengst	598	611	13	De lijkbezorgingsrechten worden verhoogd met de inflatie van 3,2 %.

(Bedragen x € 1.000)

Marktgelden

Omschrijving	2024	2025	Verschil	
Begrote opbrengst	90	89	-/-1	De marktgelden worden verhoogd met de inflatie van 3,2 %. Daarnaast zijn er iets minder marktgelden begroot.

(Bedragen x € 1.000)

Precariobelasting

Omschrijving	2024	2025	Verschil	
Begrote opbrengst	100	103	3	De precariobelasting wordt verhoogd met de inflatie van 3,2 %.

(bedragen x € 1.000)

Liggelden

Omschrijving	2024	2025	Verschil	
Begrote opbrengst	21	21	0	De liggelden worden verhoogd met de inflatie van 3,2 %.

(Bedragen x € 1.000)

Bedrijfs Investerings Zone (BIZ)

Sinds 1 januari 2023 hebben we in onze gemeente een Bedrijfsinvesteringszone (BIZ) binnenstad Assen. Deze loopt tot 2027.

De BIZ wordt geheven van zowel de eigenaren als gebruikers van niet-woonruimten in de binnenstad. Met de opbrengst worden activiteiten in de openbare ruimte en op het internet gerealiseerd, zodat er gewerkt kan worden aan een sterke binnenstad. De gemeente keert de opbrengst uit aan de uitvoeringsorganisatie van de BIZ.

Tarief	Begrote opbrengst 2024	Begrote opbrengst 2025	Verschil	
BIZ 0,10% WOZ-waarde	170	172	2	Het tarief van de BIZ bedraagt 0,10% van de WOZ-waarde per 1 januari 2023 met een minimum van € 200 en een maximum van € 400. De opbrengst van 2023 wordt jaarlijks geïndexeerd met 3%.

(Bedragen x € 1.000)

Lokale belastingdruk

Scope

In onderstaande tabellen staat wat de woonlasten voor gebruikers en eigenaren van woningen in de gemeente Assen zijn. Voor gebruikers gaat het om de afvalstoffenheffing en rioolheffing en voor de eigenaren komt daar de onroerendezaakbelasting nog bij. Er is onderscheid gemaakt tussen huishoudens bestaande uit één persoon en meerdere personen.

Woonlasten gebruikers woningen *(Bedragen x € 1, afgerond op hele €)*

Heffing	Eenpersoons-huishouden 2024	Meerpersoons-huishouden 2024	Eenpersoons-huishouden 2025	Meerpersoons-huishouden 2025
Belastingdruk gebruikers woningen	**372**	**446**	**389**	**485**
Afvalstoffenheffing	193	267	212	308
Rioolheffing	179	179	177	177

Woonlasten eigenaren woning *(Bedragen x € 1, afgerond op hele €)*

Belastingsoort	€ 200.000	€ 500.000	€ 1.000.000
Onroerendezaakbelasting	281	703	1.405
Totale woonlasten Eenpersoonshuishouden	389	389	389
Totale woonlasten Meerpersoonshuishouden	485	485	485

Gemiddelde WOZ-waarde

In 2024 is de gemiddelde WOZ-waarde van een woning in de gemeente Assen € 338.000. Dit was in 2023 € 274.000. Deze WOZ-waarde wordt jaarlijks bijgesteld is het gevolg van gunstige marktomstandigheden en prijsontwikkelingen in de vastgoedsector.

Kwijtscheldingsbeleid

Kwijtscheldingsbeleid

De gemeente Assen verleent kwijtschelding voor afvalstoffenheffing, rioolheffing en onroerendezaakbelastingen. De bijstandsnorm is vastgesteld op honderd procent. Aanvragers op bijstandsniveau kunnen kwijtschelding krijgen, tenzij hun vermogen daarvoor te hoog is.

We hanteren de actuele vermogensnormen:

- € 1.500 voor alleenstaanden
- € 1.800 voor alleenstaanden met een kind
- € 2.000 voor echtparen en samenwonenden

In bepaalde gevallen komen ook ondernemers die op bijstandsniveau leven voor kwijtschelding in aanmerking.

Tabel Kwijtschelding 2025 *(Bedragen in €)*

Heffing	Kwijtschelding
Onroerendezaakbelastingen	0
Afvalstoffenheffing	403.000
Rioolheffing	407.000

Kostendekkendheid heffingen

Omschrijving	R1	R2	R3	Markt-gelden	Liggelden	Lijk-bezor-gings-rechten	Afval-stoffen-heffing	Rioolhef-fing
A. Kosten (x € 1.000)								
Inkomensverdeling	0	0	0	0	0	0	403	407
Inkomsten taakveld	0	0	0	0	0	0	-964	-442
Kosten taakveld	707	98	0	94	1	118	3.962	3.797
Overig	481	1.065	26	155	13	650	3.274	1.346
Toe te rekenen btw	14	42	1	3	0	18	625	527
Toe te rekenen overhead	231	713	11	56	3	313	1.323	758
B. Inkomsten (x € 1.000)								
Opbrengst heffingen	1.423	1.918	37	308	17	1.100	8.623	6.393
C. Kostendekkendheid (in %)								
Dekkingspercentage	99	98	54	31	100	56	100	100

Paragraaf 2. Weerstandsvermogen en Risicobeheersing

Scope

Doel

Het weerstandsvermogen geeft aan in hoeverre we gemeentelijke risico's kunnen afdekken door de beschikbare weerstandscapaciteit. Voldoende weerstandsvermogen voorkomt dat een financiële tegenvaller ons direct dwingt tot bezuinigen. Het weerstandsvermogen is voldoende als we financiële tegenvallers goed kunnen opgevangen. Daarvoor zetten we weerstandscapaciteit en risico's tegen elkaar af.

Risicobeheersing

Onze organisatie werkt volgens het principe van integraal management. Hierbij zijn de manager, budgethouder of projectleider verantwoordelijk voor de risicobeheersing op respectievelijk hun beleidsterrein, afdeling of project. Zij maken risicoanalyses en organiseren risicosessies als ze dat nodig vinden om de risico's te beheersen. Bij nieuwe of gewijzigde risico's met forse gevolgen informeren zij ons college en uw raad.

In het kader van de P&C-cyclus inventariseren we tweemaal per jaar gemeentebreed de risico's per beleidsprogramma en drukken deze in geld uit. Vervolgens wordt de benodigde weerstandscapaciteit voor het afdekken van de risico's gerelateerd aan de beschikbare weerstandscapaciteit. De uitkomst nemen we op in de jaarlijkse begroting en jaarrekening.

In de kadernota Weerstandsvermogen en risicomanagement 2020 leest u meer over uitgangspunten, methodiek en werkwijze.

Risico's

Programma 1. Wonen in Assen

Bestemmingsplan Binnenstad Noordoost

Met het bestemmingsplan worden de ruime bouw- en gebruiksmogelijkheden van de huidige beheersverordening aangepast. Dit kan planschade tot gevolg hebben. Of er nadeelcompensatie ontstaat, hangt ervan af of een ontwikkeling op een perceel plaatsvindt en wat er dan gerealiseerd wordt. Op dat moment kunnen we pas beoordelen of de planschade vergoed moet worden en hoe hoog die vergoeding is. Met in achtneming van vele afhankelijkheden en onzekerheden is een risico inschatting gemaakt.

Programma 2. Werken in Assen

Ontwikkeling uitkeringen – baten

Het rijksbudget voor de uitkeringen in het kader van de participatiewet is en blijft wisselend en is niet altijd toereikend. Het macrobudget voor de gebundelde rijksuitkering, 'BUIG', wordt verdeeld over alle gemeenten volgens een verdeelmodel. Dit model wordt jaarlijks herijkt op basis van parameters die de kans op bijstand voorspellen. Dit zorgt voor onzekerheid over in de toekomst te ontvangen budgetten. In het verleden is Assen vaak nadeelgemeente geweest. In 2024 is het verdeelmodel aangepast met als resultaat een groter aandeel in het rijksbudget ten gunste van Assen. We verwachten daarom eind 2024 een voordeel ten opzichte van de begroting. Vanaf 2025 wordt op basis van deze kennis en met inachtneming van de laatste ontwikkelingen, rekening gehouden met een overschot in de meerjarenraming. De mate van (toekomstige) onzekerheid over de beschikbare budgetten is niet veranderd, waardoor we de risico's op het ontstaan van een tekort - weliswaar in afgezwakte vorm - blijven opnemen in het weerstandsvermogen.

Ontwikkeling uitkeringen-lasten

De gunstige economische omstandigheden en lage werkloosheid hebben de afgelopen jaren kansen geboden voor onze arbeidsmarkt. Voor 2024 en 2025 verwacht het CPB een lichte stijging van de werkloosheid, wat ook zijn weerslag heeft op het aantal bijstandsuitkeringen. Dit aantal zal volgens verwachting in 2024 verder oplopen, zich stabiliseren in 2025 om vervolgens in 2026 door te stijgen. Op basis van de huidige stand van zaken met betrekking tot het Asser aandeel in de rijksbudgetten gaan we ervan uit dat, ondanks de oplopende trend, er geen tekorten zullen ontstaan. De mate van onzekerheid is wel dusdanig dat we in de risicosfeer rekening blijven houden met mogelijke tegenvallers.

Budget ontwikkeling Wsw baten en lasten

Na een aantal jaren met tekorten op de WSW is vanaf 2020 sprake van meer evenwicht tussen de (rijks)baten WSW en de uitgaven. In 2024 is nog een tekort begroot, maar in de meerjarenbegroting houden we vanaf 2025 rekening met jaarlijks een klein overschot. Door deze trend, met daarin een stabielere inkomstenkant, zien we een verschuiving van de risico's van de baten- naar de lastenkant. De bovenmatige loon- en prijsontwikkelingen van de afgelopen twee jaar én de maatschappelijke tendens om de laagste inkomensgroepen in het kielzog van de stijgende minimumlonen niet in de kou te laten staan, zijn van invloed op de cao-onderhandelingen. En zorgen daarmee voor een onzekere factor met betrekking tot de hoogte van de loonkosten in 2024 en verder.

Bedrijfsvoering WPDA

We zien in toenemende mate risico's ontstaan in onderdelen van de bedrijfsvoering van WPDA. Zoals o.a. onzekerheden over de personeelsbezetting als gevolg van krapte op de arbeidsmarkt, IT- beheer, structuur en informatiehuishouding, hoogte van externe financiering (subsidies) en de transitie naar dienstverlening vanuit een Centrum voor Werk, Inkomen en Ontwikkeling.

Programma 3. Meedoen in Assen

Huishoudelijke hulp zonder regie

Door dubbele vergrijzing wordt een stijging van de kosten voor huishoudelijke hulp verwacht. Door het loslaten van de taaleis zijn de wachtlijsten met zorgaanbieders inmiddels ingelopen. Hierdoor zien wij een risico op het stijgen van de kosten voor huishoudelijke hulp. Daarnaast risico op stijging van de pgb-kosten, zie voor tekstuele toelichting bij Uitvoering jeugdwet en WMO.

Uitvoering Jeugdwet en Wmo

De vraag naar Jeugdhulp blijft groot wat deels wordt veroorzaakt door een langdurig na-ijleffect van corona. We verwachten dat het aantal jongeren met mentale problemen toeneemt. De wachtlijsten in de Jeugd GGZ zijn een indicatie voor toenemende zorgkosten. Daarnaast geven zorgaanbieders aan te schrikken van de mentale gezondheid van jongeren en bijbehorende problematiek. Het is belangrijk om te blijven zorgen dat de capaciteit bij de zorgverleners past bij de zorgvraag.

Er is nog steeds een toestroom van vluchtelingen uit Oekraïne. We zien inmiddels de eerste tekenen dat aanspraak wordt gemaakt op jeugdvoorzieningen en naar verwachting gaan die er ook komen voor de WMO. Het risico is dat de compensatie vanuit het Rijk ten aanzien van deze zorgkosten niet voldoende gecompenseerd worden.

Daarnaast heeft de Centrale Raad van Beroep twee belangrijke uitspraken gedaan over het pgb-uurtarief voorhulp bij huishouden en individuele begeleiding. De Centrale Raad van Beroep heeft geoordeeld dat het pgb-uurtarief te laag is om voldoende ondersteuning te kunnen bieden. Dit heeft als risico dat onze pgb-kosten stijgen.

Verder heeft de CRvB geoordeeld dat onder bepaalde omstandigheden een elektrische fiets kan worden verstrekt in het kader van een Wmo voorziening. De gemeente dient wel, als een aanvraag ingediend wordt een onderzoek te doen. En als de aanvrager hiervoor in aanmerking komt wordt de fiets als maatwerkvoorziening te verstrekt. De eerste aanvragen voor een elektrische fiets komen al binnen.

We zien medio halverwege 2024 een forse stijging van het aantal cases bij de casemanagers. Dit betreft complexe- en veiligheidscasuïstiek, de meest kwetsbare jongeren en gezinnen. Op basis van de huidige cijfers verwachten we minimaal een verdubbeling van het aantal nieuwe cases t.o.v. 2023.Of dit uiteindelijk leidt tot meer zorgkosten, is nog lastig in te schatten maar is niet uit te sluiten.

Oorzaak van deze stijging ligt vooralsnog in het aantal overdrachten vanuit Veilig Thuis, inzet in de keten op moeder en kind zorg (we zien meer zorgmeldingen over pasgeborene kinderen) en de wachtlijst problematiek bij zorgaanbieders. Dit laatste heeft tot gevolg dat gezinnen en jongeren langer moeten wachten op zorg waardoor de problematiek verergert.

Het is nu nog te vroeg om te zeggen of dit een structurele ontwikkeling is. We voeren gesprekken met zorgaanbieders en Veilig Thuis om maatwerk te bieden. We monitoren dit nauwlettend.

Hervormingsagenda Jeugd

Het ministerie van VWS, zorgaanbieders, cliënten(vertegenwoordigers), professionals en de VNG werken samen aan de Hervormingsagenda (HA) Jeugd 2022-2028. Het doel van deze zogenoemde vijfhoek is hulpverlening verbeteren en meer grip op het jeugdstelsel.

Als onderdeel van de uitspraak van de Commissie van Wijzen over de extra middelen jeugdhulp, is ook een HA voorzien waarin maatregelen zijn opgenomen die moeten leiden tot een kwaliteitsverbetering en lagere kosten.

In de al eerdergenoemde afspraken over de nieuwe stelpost jeugd is het volgende aangegeven: “Uit de HA volgt een combinatie van een set van maatregelen en een financieel kader waarmee een structureel houdbaarder jeugdstelsel wordt gerealiseerd. De aanpassingen van de ramingen vormen geen budgettaire garantie”. Gezien de omvang van de HA en het mogelijke financiële effect voor de Asser begroting en meerjarenraming, heeft dit onze aandacht en vertalen we landelijke opgaven naar de Asser situatie, zodra dit mogelijk is. Hierbij wordt de haalbaarheid van de HA in kaart wordt gebracht. Doordat het Rijk vertraging heeft in het doorvoeren van een aantal wetwijzigingen, hebben we nu nog geen concreet beeld of de bezuinigingen op het budget Jeugdhulp in Assen behaald kunnen worden. Dit betekent concreet dat wij nu nog geen rekening mogen houden met de financiële effecten in de begroting 2025 en meerjarenraming 2026-2028.

Wmo: vergrijzing en wachtlijsten GGZ

De wachtlijsten voor de volwassenen GGZ (Zorgverzekeringswet) worden langer en de Wmo-kosten nemen toe. Door dubbele vergrijzing (verder: vergrijzing) verwachten we dat meer ouderen aanspraak maken op zorg.

De verdeling van zorgkosten en compensatie van meerkosten zijn belangrijk voor de VNG richting de landelijke politiek. In de prognose hebben we rekening gehouden met vergrijzing en langere wachtlijsten.

Door de extramuralisering en het terugdringen van de wachtlijsten in de GGZ, bestaat het risico dat er meer druk komt op de Wmo voorzieningen. De landelijke budgetten houden hiermee geen gelijke tred.

Gemeentelijke Kredietbank (GKB) financieel en organisatorisch

Naar verwachting ontstaat in het najaar van 2024 duidelijkheid over de toekomst van de GKB. De gemeenteraden van de GR deelnemers buigen zich dan over het besluit van het bestuur om de exploitatie van de GKB vanaf 2025 in een stichting onder te brengen. De huidige Gemeenschappelijke Regeling met Meppel en Hoogeveen zal worden ontbonden. Voorbereidingen voor de transitie zijn getroffen in 2024. De GKB wordt klaargestoomd om vanaf 2025 met een structureel gezonde exploitatie de toekomst in te gaan. De transitie, het financieel gezond maken van de exploitatie, de storting van een weerstandsvermogen en de afwikkeling van de GR betekenen (extra) uitgaven waarvan de hoogte nog niet bekend is. En daarom niet in Asser financiële begroting zijn opgenomen. Vrijwel zeker is dat er in 2025 een beroep gedaan zal worden op ons weerstandsvermogen.

Financiële risico’s Beschermd Wonen

Assen verzorgt als centrumgemeente de uitvoering voor Maatschappelijke Opvang en Beschermd Wonen.

Het nieuwe verdeelmodel voor Beschermd Wonen was bekend, maar is door het uitstellen van het woonplaatsbeginsel en de door-decentralisatie van Beschermd Wonen aan verandering onderhevig. Op 12 september 2023 is de Wet Woonplaatsbeginsel en het bijbehorende objectief verdeelmodel controversieel verklaard. Het is afwachten of het nieuwe kabinet dit wetsvoorstel gaat doorzetten en of het per 2026 ingaat.

We gaan over een periode van 10 jaar van historische naar objectieve verdeling. We verwachten dat we in die 10 jaar toegaan naar een licht nadeel. In hoeverre dit nadeel werkelijkheid wordt, hangt af van de zorgvraag.

Er zijn in 2022 meer klanten over gegaan van BW naar de WL dan voorheen verwacht. Hoe het Rijk dit gaat afrekenen uit de integratie-uitkering weten we nog niet exact, er is een risico op een extra uitname. Zodra dit duidelijk is, informeren wij u hierover.

Voor het jaar 2026 nemen we een risicobedrag op over de onzekerheid over minder instroom in de WLZ. Ook wordt de onzekerheid veroorzaakt door de instroom van voornamelijk jongvolwassenen en de doorstroom binnen de BW-indicatie in verband met de beperkte beschikbaarheid van passende woonruimten.

Overige financiële risico’s zorgkosten en relatie met rijksmiddelen

Wij houden u op de hoogte van de ontwikkeling van de zorgkosten. Toch kunnen we afwijkingen in absolute zin bij de jaarstukken niet uitsluiten. De totale zorgkosten binnen de gemeente Assen, inclusief regionale middelen voor Beschermd Wonen, bedragen in 2025 ruim €100 miljoen. Een afwijking van 1% van de begroting is dus al €1 miljoen.

Nieuwe ontwikkeling van loonkosten binnen welzijn

We zien bij veel subsidie partijen en inkooprelaties dat de kosten significant toenemen als gevolg van nieuw afgesloten cao's. Bij het vernieuwen van deze subsidies en/of afspraken is de kans groot dat de kosten stijgen zonder dat wij hier volledig voor worden gecompenseerd.

Dit heeft ook zijn uitwerking op het project IZA GALA. De door het Rijk toegekende middelen staan tot en met 2026 vast en worden niet geïndexeerd. Dit betekent dat bij het stijgen van de kosten deze middelen wellicht ontoereikend zijn.

Daarnaast zijn vanaf 2024 een groot aantal nieuwe aanbestedingen gestart met zorgaanbieders, waarbij een groot risico bestaat dat de kosten toenemen en dat compensatie hiervan uit het gemeentefonds niet toereikend zal zijn.

Nieuwe tariefontwikkeling instellingen jeugdzorg

De (landelijke) tarieven voor gecertificeerde instellingen (GI's) in de jeugdzorg stijgen harder dan voorzien en soms wel met 20%. Een stijging van deze omvang was niet voorzien en ook is de vraag in hoeverre wij deze tariefstijging gecompenseerd krijgen vanuit het Rijk. De omvang wordt geschat op € 300.000 per jaar.

GGD

In de risicoparagraaf van de begroting 2025 van de GGD zijn de actuele risico's van de GGD geïnventariseerd. De belangrijkste zijn: digitale verstoring/cybercrime, AVG t.a.v. privacy en informatiebeveiliging en loon- en prijsontwikkelingen boven compensatie. Omdat de GGD zelf niet beschikt over weerstandsvermogen, is het totaalbedrag van de waardering van de risico's omgeslagen in een risicobedrag per individuele gemeente, ter opname in de eigen paragraaf Weerstandsvermogen en Risicobeheersing. Voor een toelichting op de risico's verwijzen we naar de begroting 2025 van de GGD.

Programma 4. Aantrekkelijk Assen

Bedrijfsvoering Veiligheidsregio Drenthe (VRD)

In onderdelen van de bedrijfsvoering van de VRD zijn risico's geïnventariseerd. De VRD heeft geen eigen weerstandscapaciteit om mogelijke risico's op te vangen. Naast financieel algemene risico's (loon- en prijsontwikkeling boven compensatie) zijn er ook risico's over ICT en informatievoorziening (digitale verstoring/cybercrime) geïnventariseerd. Ook zijn er risico's met betrekking tot personeel en organisatie (o.a. arbeidsmarktproblematiek). Daarnaast worden algemene risico's onderscheiden, zoals de ontwikkeling van energietarieven en klimaateffecten die invloed hebben op de primaire processen van de brandweer.

Programma 5. Samen werken aan Assen

Risicovoorziening pensioenverplichtingen(oud-) wethouders

Het pensioen voor wethouders is geregeld in de Algemene pensioenwet politieke ambtsdragers (Wet Appa). We hebben een voorziening waaruit we de pensioenuitkeringen betalen. Jaarlijks berekent een externe actuaris voor ons de bedragen aan de hand van rente, leeftijd en sterftekansen van de verzekerden. Veranderingen van de rentestand zijn een risico. Als de rente daalt moeten we meer geld in de voorziening storten. En als de rente hoger wordt, neemt het risico af.

Programma 7. Vastgoed en grondbedrijf

Grondexploitaties

Risico's op grondexploitaties vangen we op binnen de reserves grondbedrijf. Jaarlijks analyseren we bij de begroting per exploitatiegebied kosten, opbrengsten en risico's. Risico's die vallen onder onvoorzien dekken we in de weerstandsreserve van het grondbedrijf. Het bedrag bepalen we op basis van de IFLO-norm (Inspectie Financiën Lagere Overheden) en onderbouwen we met risicoanalyses.

Programma 8. Algemeen Financieel Beleid

Gemeentefonds - Afnemende ruimte onder Btw-compensatiefonds-plafond

De omvang van het Btw-compensatiefonds is sinds een aantal jaren gemaximeerd. Onder- en overschrijding van dat maximum worden verrekend met het Gemeentefonds. Met de ontwikkeling van de economie in 2024 zal het beroep op het fonds wijzigen. De ruimte onder het plafond zal dan ook wijzigen. De kans en de hoogte van het effect kunnen we niet voorspellen.

Rentebeleid Europese Centrale Bank (ECB)

Het beleid van de Europese Centrale Bank (ECB) is erop gericht om economische groei en werkgelegenheid te stimuleren. Daarvoor is prijsstabiliteit nodig met een gezond inflatieniveau. Het streefgetal is een inflatieniveau van 2% op middellange termijn. De instrumenten die de ECB daarvoor beschikbaar heeft is het verhogen van de rentetarieven en het verkrappen van de geldhoeveelheid voor het verstrekken van kredieten. Het verwachte beeld van de inflatie komt voor 2025 op 2,8%. Dit is nog boven de doelstelling van 2%.

De ECB erkent dat de Europese economie afzwakt, maar vindt dat vooralsnog geen reden voor een vlotte neerwaartse bijstelling van de rentetarieven. Op basis van de inflatieprognoses in combinatie met afzwakkende economische ontwikkeling zijn in 2024 de rentetarieven twee keer naar beneden bijgesteld. Het huidige renteniveau is 3,50%. Op basis van deze bijstellingen en tegelijkertijd ook voorzichtigheid verwachten we dat het renteniveau voor 2025 zal uitkomen tussen de 3,0% en 3,5%. Of en in welke mate ook rentemaatregelen in 2025 aan de orde zal zijn zal vooral afhangen van de inflatieontwikkeling in Europa en de macro-economische ontwikkelingen op het gebied van de groei van de economie.

'Ravijn' - niet taakgebonden kortingen door het Rijk

Het Rijk heeft de nieuwe financieringsmethodiek die voor 2026 gepland stond vervroegd ingevoerd. Met de val van het Kabinet werd duidelijk dat er in 2024 geen oplossing komt voor de voor 2026 en verder ingeboekte structurele korting op de omvang van het gemeentefonds. Uit het hoofdlijnenakkoord van het nieuwe Kabinet Schoof wordt evenmin duidelijk of en in welke mate een oplossing komt voor deze ingeboekte korting.

Doel en Toelichting

De tabellen met kengetallen geven inzicht in de ontwikkeling van de financiële vermogenspositie.

Weerstandscapaciteit

Voor het bepalen van de weerstandscapaciteit is een aantal componenten als pro memorie meegenomen. De feitelijke weerstandscapaciteit is nog iets hoger.

Uitleg over weerstandsvermogen en weerstandscapaciteit leest u hier:
https://www.nvrr.nl/wiki/9198/weerstandscapaciteit

Ratio weerstandsvermogen: 5,0 [A/B]

De gemeente Assen streeft naar een structurele ratio van minimaal 1,0 (ondergrens voldoende). De ratio voor het weerstandsvermogen bedraagt 5,0. De ratio is uitstekend.

Uitleg over kengetallen leest u hier:
https://www.kennisopenbaarbestuur.nl/themas/financien-de centrale-overheden

Weerstandsvermogen *(Bedragen in € x 1.000)*

Omschrijving	Bedrag
A. Weerstandscapaciteit per 1 januari 2025	
Algemene reserve	73.600
Reserve weerstandsvermogen	9.250
Weerstandsreserve grondbedrijf	10.226
Bestemmingsreserves exclusief verplichtingen	0
Stille reserves	0
Onbenutte belastingcapaciteit	0
Nieuwe beleidsruimte	0
Totaal weerstandscapaciteit	93.076
B. Risico's per 1 januari 2025	
Programma 1 Wonen in Assen	250
Programma 2 Werken in Assen	1.700
Programma 3 Meedoen in Assen	6.146
Programma 4 Aantrekkelijk	291
Programma 5 Samen werken aan Assen	0
Programma 6 Bedrijfsvoering	0
Programma 7 Vastgoed en grondbedrijf	8.405
Programma 8 Algemeen financieel beleid	1.800
Totaal risico's	18.592
Weerstandsvermogen per 1 januari 2025	
Weerstandscapaciteit (A)	93.076
Risico's (B)	18.592
Weerstandsvermogen absoluut (A-B)	74.484
Weerstandsvermogen ratio (A/B)	5

Financiële positie

omschrijving	Rekening 2023	Prognose 2024	Begroting 2025	Mjp 2026	Mjp 2027	Mjp 2028
Netto schuldquote	61%	75%	72%	84%	86%	82%
Netto schuldquote na correctie verstrekte leningen	60%	73%	71%	82%	84%	81%
Solvabiliteitsratio	38%	38%	35%	33%	30%	30%
Structurele exploitatieruimte	-2,2%	0,6%	1,3%	-3,9%	-3,6%	-3,1%
Grondexploitatieratio	7%	7%	6%	8%	7%	5%
Belastingcapaciteitratio	85%	90%	97%			

Toelichting tabel Financiële positie

Omschrijving	Minst risicovol	Meest risicovol
Netto schuldquote	< 90%	> 130%
Solvabiliteitsratio	> 50%	< 20%
Structurele exploitatie-ruimte	> 0	< 0
Grondexploitatieratio	< 20%	> 35%
Belastingcapaciteitratio	< 95%	> 105%

Paragraaf 3. Onderhoud Kapitaalgoederen

Kaders en Risico's

Scope

De belangrijkste kapitaalgoederen van de gemeente zijn wegen, riolering, water, groen en gebouwen. Exploitatie van deze goederen vergt onderhoud. In deze paragraaf zijn de beleidskaders voor instandhouding weergegeven.

Algemene beleidskaders

Het beheer van de openbare ruimte is gericht op een minimaal acceptabele verzorging van gemeentelijke eigendommen en risico gestuurd beheer. Hierbij gaat het om: wettelijke verplichting, dreiging bestuurlijke nalatigheid, niet meer kunnen instaan voor de veiligheid, dreiging van exploitatietekorten of kapitaalverlies of samenwerking met ander partijen of projecten. Groot onderhoud gebeurt volgens de Agenda BOR (Beheer Openbare Ruimte) en Gemeentelijk Water- en Rioleringsplan (GWRP 2019-2024). In de Agenda BOR (2017) zijn de beeldkwaliteitsniveaus opnieuw vastgesteld voor de verzorging van de Openbare Ruimte (IBOR). We herijken de IBOR.

Financiële kaders en risico's

De kosten van instandhouding bestaan uit kosten voor onderhoud, kapitaallasten en beheer- en exploitatielasten. Om kapitaalverlies te voorkomen is de flexibiliteit in de onderhoudsbudgetten beperkt. Daarnaast leidt achterstallig onderhoud tot hogere onderhoudskosten dan tijdig onderhoud. Daarom voeren we beheer en onderhoud voor water en riolering risico gestuurd uit. Verder is de hoogte van de budgetten mede afhankelijk van de gekozen beeldkwaliteit. Hiervoor zijn diverse beheervisies opgesteld met beleidsdoelstellingen voor diverse kapitaalgoederen. De financiering van herinrichtingsprojecten bij einde levensduur nemen we op in de investeringsstaat zoals aangegeven in de Notitie Materiële Vaste Activa (Besluit Begroting en Verantwoording Provincies en Gemeenten). Ook autonome ontwikkelingen zijn van invloed op de hoogte van de budgetten. Te denken valt aan de sterk stijgende energielasten en de boven trendmatige stijging van de beheer- en onderhoudslasten. In de begroting hebben wij rekening gehouden met deze ontwikkeling.

Overzicht beleidskaders

Riolering	Gemeentelijk Water- en Rioleringsplan Assen GWRP 2019-2024
Riolering	Vaarwater in Assen 2016
Begraven	Beheersverordening begraafplaatsen 2014
Begraven	Beleidsnota gemeentelijke begraafplaatsen
Begraven	Beleidsnota Historie en toekomst Noorder- en Zuiderbegraafplaats + lijst cultuurhistorische waardevolle monumenten 2010
Gebouwen	Masterplan Klimaatneutraal Gemeentelijk Vastgoed 2020
Gebouwen	Vastgoednota 2020
Groen	Agenda Beheer Openbare Ruimte (BOR) 2017
Groen	Groenvisie Assen - de groene stad van het noorden
Groen	Visienota Bewegen, Ontmoeten, Spelen en Sporten (BOSS) 2022
Overige infra	Agenda Beheer Openbare Ruimte (BOR) 2017
Overige infra	Beeldende kunst in de openbare ruimte Notitie Beeldende Kunst en Vormgeving in de openbare ruimte 2022-2030
Overige infra	Nieuwe norm voor aanleg openbare verlichting Raadsbesluit 2017 Openbare verlichting - Kwaliteitscriteria NPR 13201
Overige infra	Versnelde verduurzaming openbare verlichting, raadsbesluit 2017
Wegen	Agenda Beheer Openbare Ruimte (BOR) 2017

Onderhoud per beheercategorie

Riool en waterzuivering

Beleid

In 2019 is het Gemeentelijk Water- en Rioleringsplan Assen 2019-2024 (GWRP) geactualiseerd en vastgesteld. Hierin is de gezamenlijke visie en ambitie van gemeente en waterschappen over water in relatie tot ruimtelijke ordening vastgelegd. Om goed inzicht en prioritering te krijgen is een voortschrijdende planning (5 jaar) nodig, waarbij ook de werkvoorraad bepaald wordt (tot 10 jaar). De totale kostendekkingsberekening beslaat een periode van 70 jaar. Voor de eerste 10 jaar is de planning redelijk gedetailleerd evenals de bijbehorende kostendekkingsberekening. Voor de periode daarna maken we een berekening op basis van het jaar van aanleg en kosten kentallen. Prioritering van projecten is een integrale afweging op basis van einde levensduur, slijtage, maatschappelijke vragen en functiewijzigingen. De planning stemmen we af met de programma's Gebiedsgericht Werken (GGW) en Mijn Buurt Assen. De voorbereidingen voor de opvolger van het GWRP, het Programma Water en Riolering 2025-2030 (PWR), zijn inmiddels gestart. Doordat het PWR een jaar later uitrolt dan beoogd, loopt het huidige GWRP nog een jaar langer door (besluit raad 19-9-2024). In het PWR houden we ook rekening met de duurzaamheidsvoorwaarden uit de Groenvisie en Klimaatadaptatievisie.

Beheercategorie Riool en waterzuivering hoort bij programma 1. Wonen in Assen

Financiën en risico's

De lasten aan riolering zijn gelijk aan de baten uit rioolheffing. We schrijven investeringen in rioleringen af over de economische levensduur. Onderhoud aan riolering betalen we uit de onderhoudsvoorziening. Deze voorziening bedraagt eind 2023 €4,8 miljoen en is op voldoende niveau.

In het rioolbeheer zijn geen afwijkingen in kwaliteitsniveaus, financiën en/ of risico's door achterstallig onderhoud geconstateerd. Dit geldt ook voor de gemeentelijk waterwegen.

Begraven

Beleid

Met begraven beogen we kwalitatief goed begraven op korte en lange termijn, het waarborgen van de begraaf capaciteit, het bieden van kwalitatief goede begraafplaatsen en het op peil houden van de bijdrage aan de groene kwaliteit van Assen. Het begraven moet voldoen aan de Wet op de Lijkbezorging. Het groenbeheer en padenonderhoud op de begraafplaatsen voldoen aan de afgesproken IBOR-kwaliteitsniveaus.

Beheercategorie Begraven hoort bij programma 1. Wonen in Assen

Financiën en risico's

Het systeem van kostendekkende tarieven is losgelaten om begraven in Assen betaalbaar te houden. In tegenstelling tot afgelopen jaren zijn de beschikbare middelen onvoldoende om de kosten mee te dekken. Daarom zullen we de tarieven voor begraven opnieuw tegen het licht houden.

Groenbeheer

Beleid

Op 21 december 2023 heeft de Raad de Groenvisie Assen - de groene stad van het noorden vastgesteld. Het is de uitwerking van één van de hoofdambities van de omgevingsvisie 'Assen nog mooier'. Deze omgevingsvisie is samen met inwoners, ondernemers en andere partijen opgesteld en op 1 juli 2021 vastgesteld. De omgevingsvisie schetst hoe Assen er in 2040 uit moet komen te zien en beschrijft de eigenschappen die Assen zo aantrekkelijk maken. In 2023 is ook de Visie Klimaatadaptatie vastgesteld. Vanwege de vele raakvlakken tussen de Groenvisie en de Visie Klimaatadaptatie is een gezamenlijke uitvoeringsagenda opgesteld.

De visie Bewegen, Ontmoeten, Spelen en Sporten heeft als doel om een kader te bieden in de openbare ruimte en om keuzes te maken rondom beheer, onderhoud en vervanging van speel- en ontmoetingsplekken. Deze visie vervangt het Stedelijk speelbeleidskader. De visie BOSS vergt meer aandacht voor beheer en onderhoud. Omdat steeds meer gebruik zal worden gemaakt van informele speelruimte (combinatie speel- en ontmoetingsplek) is extra aandacht rondom groenbeheer noodzakelijk om BOSS ook daadwerkelijk te stimuleren.

Medewerkers met een afstand tot de arbeidsmarkt houden het onderhoudsniveau van het groen op peil. Burgers en instellingen kunnen zelf zorgen voor een ‘plus’ op het onderhoudsniveau van het groen in hun omgeving. De verzorgingsuitgangspunten en -niveaus van de openbare ruimte zijn vastgelegd in de Agenda BOR. We evalueren de normen de systematiek voor het beheer van de openbare ruimte. We herijken dit vanuit onder andere de Groenvisie en Visie Klimaatadaptatie en stellen waar nodig aanpassingen voor inclusief de financiële doorrekening om zo - vanuit ketensamenwerking - onze assets in de openbare ruimte passend te beheren.

Beheercategorie Groenbeheer hoort bij programma 1. Wonen in Assen

Financiën en risico's

Het huidige budget is toereikend voor regulier beheer op basis van de afgesproken kwaliteitsniveaus. Hiermee renoveren of vervangen we verouderde groenvakken. Er is geen budget voor vervanging van grote boomstructuren. Bij areaaluitbreiding stellen we, zoals afgesproken in de Agenda BOR, vooraf de beheerbudgetten bij. In de recent vastgestelde Groenvisie is er geld beschikbaar gesteld voor het thema Steenbreek. Deze is verwerkt in de begroting 2025. Ook het Vervangingsbudget en Meedoen in het groen is hierin betrokken.

Wegbeheer

Beleid

Het beheer en onderhoud van de verhardingen is gericht op het behoud van de verkeersveiligheid, duurzaamheid, comfort en aanzien. Meldingen openbare ruimte met betrekking tot wegbeheer worden binnen de afgesproken servicenormen afgehandeld. Gevaarlijke situatie worden 24/7 direct veiliggesteld.

Het plannen van groot onderhoud en wegreconstructies bepalen we aan de hand van visuele weginspecties, restlevensduur onderzoeken, maatregeltoetsen en technische metingen. Onderhoud aan asfaltwegen is mede gericht op het voorkomen van kapitaalvernietiging.

Bij het opstellen van de integrale planning houden we rekeningen met (geplande) rioleringsprojecten, ontwikkelingsplannen, verkeerskundige projecten en projecten vanuit gebiedsgericht werken.

Integraal prioriteren we instandhoudingsprojecten die voortkomen uit einde levensduur van de wegen, maatschappelijke opgaven en functiewijzigingen van de openbare ruimte.

Het meerjarenprogramma bekijken we over een periode van vijf jaar (beleidslijn Agenda BOR). Daaruit volgt ook een doorkijk naar het beschikbare budget op de middellange termijn.

Beheercategorie Wegbeheer hoort bij programma 1. Wonen in Assen

Financiën en risico's

De kaders van de Agenda BOR geven inzicht in de werkwijze van het beheer en onderhoud van verhardingen. De daaruit volgende lasten van groot onderhoud komen jaarlijks ten laste van de exploitatie. Het meerdere boven de reguliere lasten onttrokken we tot en met 2021 uit de reserve Straten en wegen. Bij de jaarrekening 2021 is gebleken dat de reserve Straten en wegen niet meer nodig is voor het uitvoeren van onderhoud. Bij de kaderbrief 2023 is besloten om de middelen in de reserve Straten en wegen van €4,4 miljoen met ingang van 2022 vrij te laten vallen ten gunste van de Algemene reserve en de reserve Straten en wegen op te heffen.

Risico gestuurd beheer (zie: Algemene Beleidskaders) kan plaatselijk tot kwaliteitsvermindering leiden. Hierdoor kan een verhoogd veiligheidsrisico voor verkeersdeelnemers ontstaan.

In de oudere wijken neemt de noodzaak tot groot onderhoud en reconstructies toe. Deze hogere onderhoudskosten leggen in de toekomst een groter beslag op de algemene middelen.

Overige infrastructuur

Beleid

Het onderhoud is gericht op verkeersveiligheid, duurzaamheid, comfort en aanzien. Groot onderhoud en vervanging vinden plaats op basis van conditiemetingen en technische inspecties en zijn gericht op het voorkomen van kapitaalvernietiging. Voor een goed inzicht en prioritering maken we een voortschrijdende planning (10 jaar). Prioritering van projecten is een integrale afweging op basis van einde levensduur, slijtage, maatschappelijke vragen en functiewijzigingen. De planning wordt afgestemd met de programma's Gebiedsgericht Werken (GGW) en Mijn Buurt Assen.

Kunst in de openbare ruimte (niet infrastructurele kunstwerken) maakt onze leefomgeving mooier, kan het historisch bewustzijn versterken en draagt bij aan de identiteit van onze stad. In 2022 is de Kunst & Cultuurnota 2021 - 2024 vastgesteld waar ook beeldende kunst in de openbare ruimte op basis van de percentageregeling en het onderhoud daaraan is opgenomen.

Beheercategorie Overige infrastructuur hoort bij programma 1. Wonen in Assen

Financiën en risico's

De beheerplannen geven inzicht in de werkwijze en lasten van het dagelijks onderhoud. In de product begroting zijn de vervangingsinvesteringen vanwege einde levensduur opgenomen. De stand van de reserve groot onderhoud van kunstwerken (infrastructuur) is geactualiseerd en bedraagt eind 2023 € 3,2 miljoen. Dit is toereikend.

Als beheerder hebben we de verantwoordelijkheid de openbare ruimte veilig te houden. De maatregelen die daarmee samenhangen leggen een groter beslag op de beschikbare financiële middelen. Om de maatregelen te kunnen uitvoeren binnen de financiële kaders voeren we sommige werkzaamheden en vervangingsprojecten in een later stadium uit. Dit is in lijn met de Agenda BOR.

Maatschappelijk Vastgoed

Beleid

Bij de inzet van gemeentelijke gebouwen kijken we kritisch naar effectiviteit en efficiency. In 2020 zijn zowel het Masterplan Klimaatneutraal Gemeentelijk Vastgoed als de Vastgoednota vastgesteld. Het Masterplan maakt op hoofdlijnen inzichtelijk wat er nodig is voor de verduurzaming van de totale gemeentelijk vastgoedportefeuille. Daarmee is het een instrument om grip te krijgen op deze complexe en omvangrijke opgave. Hierbij kijken we naar de huidige staat van de gebouwen, energieverbruik en maatregelen om de gebouwen klimaatneutraal en ook aardgasvrij te maken. De Vastgoednota brengt alles rondom Vastgoedbeleid samen. Het maakt inzichtelijk welke gebouwen de Gemeente Assen in bezit heeft en wat kenmerkend is voor de vastgoedportefeuille. Verder bevat de Vastgoednota een bundeling van elementen die van belang zijn voor het managen van de vastgoedportefeuille. Voor een deel van deel van portefeuille betekent dit continuering van de huidige afspraken, voor een ander deel betekent dit dat er voorstellen moeten komen voor nieuw vastgoedbeleid als oplossing voor geconstateerde knelpunten.

Beheercategorie Maatschappelijk Vastgoed hoort bij programma 7. Vastgoed en Grondbedrijf

Financiën en risico's

Het vastgoed van de gemeente (niet zijnde de gebouwen in het grondbedrijf) heeft een redelijke conditie; niveau 3 van NEN 2767. Veiligheidsredenen liggen hieraan ten grondslag evenals het voorkomen van meerkosten van te groot verval van gebouwen (bijvoorbeeld vervolgschades van lekkages). Eénmaal per drie jaar inspecteren we de gebouwen waarna we een meerjaren onderhoudsplanning (MJOP) opstellen. Deze MJOP is weer de opmaat voor een meerjaren investeringsplanning die we herijken als er aanleiding voor is. De investeringsplanning is de basis voor de onderhoudsvoorziening en de berekening van de benodigde stortingen in de onderhoudsvoorziening.

In 2023 heeft een inspectie van alle gebouwen plaatsgevonden met als resultaat een nieuwe onderhoudsplanning. Deze onderhoudsplanning is actueel voor de periode 2023 - 2026.

Besteding budgetten en verantwoording (bedragen x € 1.000)

Categorie / product	Begroting 2024	Begroting 2025	MJP 2026	MJP 2027	MJP 2028
Begraven	**194**	**175**	**175**	**180**	**168**
Begraven	194	175	175	180	168
Groenbeheer	**4.454**	**4.538**	**4.738**	**4.932**	**5.067**
Bossen en natuurterreinen	457	481	491	502	515
Kinderboerderijen	62	64	65	66	68
Plantsoenen	3.623	3.715	3.799	3.902	3.980
Speelterreinen	311	278	383	461	505
Maatschappelijk vastgoed	**30.805**	**32.821**	**34.342**	**35.315**	**36.281**
Maatschappelijk vastgoed	30.805	32.821	34.342	35.315	36.281
Overige infrastructuur	**3.389**	**3.474**	**3.534**	**3.604**	**3.701**
Bermen	21	20	21	21	22
Klein straatmeubilair	22	24	25	25	26
Kunstwerken	1.491	1.500	1.532	1.564	1.621
Openbare verlichting	943	982	994	1.011	1.027
Schoonhouden openbare ruimte	438	498	513	525	537
Verkeersregelingen	474	450	450	458	468
Rioolbeheer	**3.748**	**4.034**	**4.252**	**4.543**	**4.612**
Riolering beheer en kleinonderhoud	3.004	3.252	3.432	3.693	3.742
Watergangen	533	566	599	626	642
Waterwegen	211	217	222	224	229
Wegen	**2.693**	**3.563**	**3.709**	**3.798**	**3.853**
Wegen	2.693	3.563	3.709	3.798	3.853
	45.283	**48.606**	**50.749**	**52.372**	**53.683**

Paragraaf 4. Financiering

Treasurybeleid en Leningen

Treasurybeleid in beeld

We zorgen ervoor dat we altijd voldoende geld hebben om aan onze verplichtingen te voldoen. Hiervoor sluiten we als dat nodig is leningen af. We beheersen de geldstromen en risico's die hieraan verbonden zijn en houden de kosten van rente zo laag mogelijk.

Financieringsbehoefte en schuldpositie

We houden voor 2025 rekening met het afsluiten van nieuwe leningen voor een bedrag van € 25,9 miljoen. Dit geld hebben we nodig voor investeringen en het aflossen van bestaande leningen.

Ontwikkeling schuldpositie *(Bedragen x € 1 miljoen)*

Schuldpositie	Jaarrekening 2021	Jaarrekening 2022	Jaarrekening 2023	Begroting 2024	Begroting 2025
Omvang vaste schuld	253	235	211	235	204
Omvang vlottende schuld	0	0	0	0	0
Totale schuld	**253**	**235**	**211**	**235**	**204**

Rentebeleid en kosten

Visie en Beleid

Ons rentebeleid is gestoeld op duurzaamheid, financiële stabiliteit en op het voorkomen van budgettaire schommelingen in de gemeentelijke financiële huishouding. Het interne rentebeleid en het daaraan gekoppelde renteomslagstelsel voldoen aan de voorschriften en bepalingen uit het BBV. In 2023 is de notitie Rente geactualiseerd. De belangrijkste wijziging is de wijze waarop de rente wordt toegerekend aan grondexploitaties. Met ingang van 2025 is het verplicht om de omslagrente toe te rekenen.

Rentebeeld

Het beleid van de Europese Centrale Bank (ECB) is erop gericht om economische groei en werkgelegenheid te stimuleren. Daarvoor is prijsstabiliteit nodig met een gezond inflatieniveau. Het streefgetal is een inflatieniveau van 2%. De instrumenten die de ECB daarvoor beschikbaar heeft is het verhogen dan wel verlagen van de rentetarieven en het verkrappen/vergroten van de geldhoeveelheid voor het verstrekken van kredieten.

Het verwachte beeld van de inflatie komt uit op 2,9% in 2024 en voor 2025 2,8%. Dit is nog boven de doelstelling van 2%. De ECB heeft aangegeven dat zij de ontwikkeling van de rentetarieven de komende periode wil laten dalen afhankelijk van de inflatieontwikkeling. Het ECB deposito-rentetarief is nu 3,50%.

De ECB erkent dat de Europese economie afzwakt, maar vindt dat vooralsnog geen reden voor een vlotte neerwaartse bijstelling van de rentetarieven. Op basis van de inflatieprognoses in combinatie met afzwakkende economische ontwikkeling is de verwachting dat de ECB haar rentetarieven in de tweede helft van 2024 nogmaals verlaagt. Met deze verwachting in de hand en tegelijkertijd ook voorzichtigheid verwachten we dat het renteniveau voor 2025 zal uitkomen tussen de 3,0% en 3,5%.

In verband met een duurzaam rentebeleid gaan we voor het aantrekken van nieuwe langlopende leningen voor 2025 vooralsnog uit van 3,50% en voor de jaren 2026-2028 3,00%.

Rentekosten

We volgen de rekenregels in het Besluit Begroting en Verantwoording (BBV).

Daarnaast kiezen we ervoor om rente te rekenen over de eigen financieringsmiddelen. Het totaal van de rentekosten wordt via de omslagmethodiek toegerekend aan gemeentelijke producten en diensten. Met ingang van 2025 is de rentetoerekening aan het grondbedrijf ook in de omslagrente betrokken. Met het huidige gemiddelde rentebeeld van de bestaande gemeentelijk leningenportefeuille van 1,30%, de verwachtingen over het renteniveau voor 2025-2028 gecombineerd met de investeringsopgave en daarbij behorende financieringsbehoefte voor 2024-2028, is een wijziging van het interne rentepeil tot en met 2028 nog niet nodig. Het huidige niveau voor materiële vaste activa en indexatie amortisatiereserves voor 2025-2028 blijft daarmee ongewijzigd op 1,8%.

Rentebegroting [Bedragen in €]

Omschrijving	Resultaat 2023	Begroting 2024	Begroting 2025
Baten	**8.865**	**8.205**	**9.338**
Rente geldleningen uitgegeven (u.g.)	**0**	**0**	**0**
Rente overtollige financieringsmiddelen	**927**	**0**	**270**
Rente grondexploitatie	**647**	**766**	**1.258**
Rente investeringen	**7.291**	**7.439**	**7.810**
Bouwrente	**0**	**0**	**0**
Nadeel renteomslag	**0**	**0**	**0**
Lasten	**8.865**	**8.204**	**9.339**
Rente vaste geldleningen	**2.953**	**3.653**	**3.360**
Rente reserves en voorzieningen	**3.549**	**3.337**	**3.837**
Rente kortgeld financiering	**0**	**0**	**0**
Rente grondbedrijf	**426**	**496**	**752**
Overige rente	**282**	**0**	**0**
Vergoedingsrente gemeentelijke heffingen	**0**	**0**	**0**
Voordeel renteomslag	**1.655**	**718**	**1.390**

Renterisico's

Renterisico's

Om financiële risico's te beperken zijn er twee normen waar gemeenten zich aan moeten houden. De eerste is de renterisiconorm, die voorkomt dat de gemeente te veel risico neemt met leningen. De tweede is de kasgeldlimiet, die bepaalt hoeveel kortlopende leningen de gemeente mag hebben. Daarnaast zijn de beperkingen voor het beleggen van overtollig geld vastgelegd in de Regeling schatkistbankieren decentrale overheden.

Renterisiconorm

De renterisiconorm is het bedrag dat de gemeente in een jaar maximaal mag (her)financieren. Dit risico wordt op basis van de Wet Fido berekend als de som van de renteherzieningen en de aflossingen. Het risico mag niet groter zijn dan 20 % van het begrotingstotaal. Voor 2025 is de norm € 79,7 miljoen.

Renterisiconorm [Bedragen x € 1 miljoen]

Omschrijving	Rekening 2022	Rekening 2023	Begroting 2024	Begroting 2025
Renteherziening	0	0	0	0
Aflossingen	37,5	24,1	16,3	16,3
Totaal renterisico	37,5	24,1	16,3	16,3
Renterisiconorm	65	69,1	71,1	79,6
Ruimte onder de norm	27,5	45	54,8	63,3
Overschrijding norm	0	0	0	0

Kasgeldlimiet

In 2025 mogen we maximaal € 33,9 miljoen lenen voor kortlopende leningen die binnen 1 jaar worden afgelost. Dit komt neer op 8,50 % van de begroting. We gebruiken deze leningen alleen voor geld dat we op korte termijn nodig hebben en overschrijden de kasgeldlimiet niet.

Schatkistbankieren

Schatkistbankieren beperkt de eigen beleggingsmogelijkheden van de gemeente. Hiervoor is een wettelijke limiet ingesteld van 2% van het begrotingstotaal. Als we meer geld hebben dan het drempelbedrag roomt het Rijk dit af en stroomt dit in de 'schatkist' van het Ministerie van Financiën. Het doel van ons beleid is om overschrijding van deze limiet te voorkomen. We zijn daarin afhankelijk van hoeveel geld er binnenkomt en het verloop. Hierdoor kunnen we schatkistbankieren niet op voorhand uitsluiten.

Kredietrisico

Assen is terughoudend met lenen aan en garant staan voor derden. We doen dit alleen als het een publiek belang dient en uw raad dit erkent. De verplichtingen moeten voldoende zekerheden hebben. U vindt een overzicht van de leningen die aan derden zijn verstrekt in de toelichting op de balans.

EMU-Saldo

EMU-saldo

Het EMU-saldo is de som van inkomsten en uitgaven van de Rijksoverheid en de decentrale overheden. De Europese Unie heeft bepaald dat het EMU-tekort van een land niet hoger mag zijn dan 3% van het bruto binnenlands product.

EMU-saldo (Bedragen x € 1.000)

Omschrijving	Rekening 2023	Prognose 2024	Begroting 2025	MJP 2026	MJP 2027	MJP 2028
EMU-saldo	**15.674**	**-38.121**	**-15.579**	**-1.695**	**9.285**	**22.060**
Exploitatiesaldo voor mutatie reserves	8.397	5.668	3.980	16.503	11.014	11.885
Afschrijving tlv exploitatie	17.378	12.938	13.387	16.091	16.031	16.581
Toevoeging voorzieningen tlv exploitatie	11.794	1.935	5.835	5.828	5.909	5.886
Investeringen geactiveerd	-22.383	-59.820	-34.353	-37.042	-20.960	-4.373
Bijdragen niet via exploitatie	1.167	0	0	0	0	0
Desinvesteringen niet tlv exploitatie	0	1.527	0	0	0	0
Onttrekking voorzieningen tgv exploitatie	-680	-370	-4.428	-3.075	-2.709	-7.919

Paragraaf 5. Bedrijfsvoering

Uitgangspunten en inzicht

Scope

De paragraaf geeft inzicht in de interne processen binnen de gemeente en de verantwoording daarvoor. Hier rapporteren we ook over openbare informatievoorziening.

In het programma Bedrijfsvoering verantwoorden we alle kosten voor de ondersteuning van raad, college en het ambtelijk apparaat. De bedrijfsvoeringparagraaf geeft aanvullende informatie op het programma Bedrijfsvoering.

De tabellen in deze paragraaf geven een beeld van de kosten van de bedrijfsvoering gesplitst in directe taken en ondersteuningstaken (overhead).

Uitgangspunten formatie en loonsom

De loonsomraming in de Begroting 2025 is gebaseerd op de vastgestelde formatie en op verdere afzonderlijke besluitvorming op de formatie in 2024 en de Cao-gemeenten. De Cao- gemeenten loopt van 1 januari 2024 tot en met 31 maart 2025. Onderhandelingen over een nieuwe Cao-gemeenten voor 2025 zullen naar verwachting in het laatste kwartaal van 2024 starten.

Voor 2025 is gerekend met een verwachte loonontwikkeling van 4,6 %. In de meerjarenprognose 2026-2029is de volgende reeks voor loonontwikkeling aangehouden: 2026: 3,8 %, 2027: 4,8%, 2028: 4,0% en 2029 4,0%

Verder is rekening gehouden met de gevolgen van jaarlijkse periodieke verhogingen (salaristreden tot maximum van de schaal is bereikt) en het persoonsgebonden budget van € 523 per fte. Voor vergoedingen en toelagen aan het personeel is een (gemiddeld) bedrag van € 146 per fte beschikbaar. Naast de loonsom is voor beheerskosten binnen de bedrijfsvoering een aantal normbedragen van toepassing. Zo bedraagt het budget voor vorming en opleiding 1,4% van de loonsom en is voor de overige personeelskosten per team, zoals teamdagen, een budget beschikbaar.

De toegepaste prijsindex op de prijsgevoelige bedrijfsvoeringbudgetten bedraagt voor 2025 5,3%. Voor de meerjarenprognose 2026-2029 is de volgende reeks voor prijsontwikkeling aangehouden: 2026: 2,6 %, 2027: 2,6%.2028 2,5% en 2029 2,5%.

Inzicht in bedrijfsvoeringkosten

De tabellen die zijn opgenomen onder de tab Kosten en Indicatoren geven inzicht in de omvang van de bedrijfsvoeringkosten van het primair proces en de kosten van overhead. Personeelskosten van medewerkers en overige kosten die direct verband houden met de uitvoering van het beleid rekenen we tot de directe kosten.

Alle kosten die samenhangen met de sturing en ondersteuning van de medewerkers in het primaire proces rekenen we tot de overhead. Deze kosten bestaan uit alle loonkosten van de zogenaamde PIOFACH-functies (Personeelszaken, Informatievoorziening, Organisatie, Financiën, Automatisering, Communicatie en Huisvesting), ICT-kosten, huisvestingskosten, uitbestedingskosten bedrijfsvoering en rentekosten die niet zijn toe te rekenen aan het primaire proces.

In de overheadkosten zijn geen huisvestingskosten opgenomen. Huisvesting die wordt gerekend tot de overhead heeft betrekking op kantoorruimten. Dit zijn ruimten voor de uitvoering van de algemene taken van de gemeentelijke organisatie en vallen onder het programma Vastgoed.

Toerekening projectmatige dekking

Voor het toerekenen van uren aan projecten gewerkt met één integraal gemeentelijk uurtarief.

Om onze interne tarieven af te kunnen wegen tegen externe inzet is het overheadpercentage vastgesteld op 50%. Hiermee komt het tarief voor 2025 uit op € 124 per uur (2024 € 119 per uur).

De Commissie BBV heeft in december 2023 een nieuwe Notitie Overhead uitgebracht. De Notitie overhead 2023 is een actualisatie van de Notitie overhead uit 2016 en gaat in op de inhoud en reikwijdte van het begrip ‘overhead’ zoals voorgeschreven in artikel 1 van het Besluit begroting en verantwoording (‘BBV’). In deze nieuwe notitie is o.a. de definitie van overhead zoals deze werd toegepast binnen Venster voor Bedrijfsvoering (‘VvB’) losgelaten. Deze geactualiseerde notitie is van toepassing vanaf de begroting 2025 Op basis van deze notitie is de verhouding tussen directe kosten en overheadkosten vanaf de begroting 2025 vastgesteld op 70% directe taken en 30% Overhead.

In de overheadkosten zijn geen huisvestingskosten opgenomen. Huisvesting die wordt gerekend tot de overhead heeft betrekking op kantoorruimten. Dit zijn ruimten voor de uitvoering van de algemene taken van de gemeentelijke organisatie en vallen onder het programma Vastgoed

Beleid overhead

Inleiding

De Commissie BBV heeft in december 2023 een nieuwe Notitie Overhead uitgebracht. De Notitie overhead 2023 is een actualisatie van de Notitie overhead uit 2016 en gaat in op de inhoud en reikwijdte van het begrip 'overhead' zoals voorgeschreven in artikel 1 van het Besluit begroting en verantwoording ('BBV'). Deze geactualiseerde notitie is van toepassing vanaf de begroting 2025.

Definitie overhead

Onder overhead verstaat het BBV in artikel 1 'alle kosten die samenhangen met de sturing en ondersteuning van de medewerkers in het primaire proces'. Hiertoe behoren ook de systemen en aanverwante lasten die deze functies ondersteunen.

De overhead bestaat uit de volgende onderdelen:

1. Loonlasten van functies in het PIOFACH domein:
2. De ondersteunende functies: Personeel, Informatisering en automatisering, Organisatie, Financiën, Archivering, Communicatie en Huisvesting
3. De sturende functies: Hiërarchisch leidinggevenden
4. ICT lasten van de PIOFACH-systemen (o.a. de systemen voor de financiële administratie en personeels- en salarisadministratie, maar ook bijvoorbeeld de kantoorautomatisering en het zaaksysteem)
5. Huisvestingslasten (kantoorruimten stadhuis en Buitenzorg)
6. Uitbestedingslasten PIOFACH taken (personeels- en salarisadministratie in Tynaarlo en financiële administratie in Aa en Hunze)
7. Kapitaallasten van investeringen op het terrein van de overhead

Overhead wordt toegerekend aan investeringen, grondexploitaties, groot onderhoudsprojecten (dekking via onderhoudsvoorzieningen), heffingen, leges & tarieven, (externe) subsidies en diensten aan derden.

Financiële verordening

In de Financiële verordening 2023 is in artikel 16 (kostprijsberekening) het volgende vastgelegd v.w.b. de toerekening van overhead aan de tarieven voor lokale heffingen:

"Voor de toerekening van de overheadkosten aan de kostprijs van rechten en heffingen waarmee kosten in rekening worden gebracht wordt uitgegaan van een aandeel in de totale overheadkosten. Het totaal van de geraamde overheadkosten wordt gedeeld door het totale aantal direct begrote fte's vermenigvuldigd met het aandeel direct begrote fte's."

Kosten overhead

Het overzicht Lasten en baten overhead vindt u in de laatste tab Kosten en indicatoren.

Openbaarheidsparagraaf

Scope

De Openbaarheidsparagraaf biedt een helder overzicht van onze voortdurende inspanningen om onze informatiehuishouding te optimaliseren. Hierin leggen we verantwoording af over de activiteiten op de volgende gebieden: actieve openbaarmaking, passieve openbaarmaking en verbetering van de informatiehuishouding. De term informatiehuishouding verwijst naar het beheer en de organisatie van informatie binnen onze organisatie, met als doel het bevorderen van transparantie en efficiëntie.

Actief openbaar maken van informatie

In de Wet Open Overheid staan elf informatiecategorieën die we op termijn openbaar moeten gaan maken. Vanaf november 2024 zijn de eerste vier informatiecategorieën verplicht. Deels maken we die nu al actief openbaar. Hierna volgen de overige zeven informatiecategorieën. Wat doen we om aan deze verplichting te voldoen:

- We werken aan het versterken, bewustwording en inrichting van de procesgang en governance.
- We faciliteren realisatie en beheer van de verplichte informatiecategorieën en vrijwillige actieve openbaarmaking.
- We werken aan een publicatieplatform voor de Woo informatiecategorieën.

Passief openbaar maken van informatie

We werken aan het versterken van de bewustwording rondom de Woo en de optimalisatie van het Woo-proces, governance en beheer bij vakafdelingen, bedrijfsvoering, colleges en raad. Woo-verzoeken evalueren we met verzoeker en vakafdelingen om hier samen van te leren en dienstverlening naar inwoners te verhogen.

Verbeteren van de informatiehuishouding

In 2023/ 2024 is er gestart met een informatieplattegrond waarmee de gemeentelijke producten, processen en applicaties en informatiesystemen in kaart worden gebracht met als doel om informatie vindbaar te maken en te houden. Deze activiteiten zetten we ook in 2025 voort. In het kader van de Woo werken we aan het verbeteren van de dossiervorming.

Kaders

https://wetten.overheid.nl/BWBR0045754/2023-04-01/0
https://vng.nl/sites/default/files/2022-04/VNG-Woo-Meerjarenplan.pdf
https://commissiebbv.nl/news/view/5e3e6c0e-681d-4f76-b9b3-35d7c6c3f1d9/openbaarheidsparagraaf-wet-open-overheid-woo
https://www.assen.nl/informatieaanvraag-wet-open-overheid
https://organisaties.overheid.nl/woo/23236/Gemeente_Assen#contactgegevens

Overzicht lasten en baten overhead

Toelichting	fte	Bedrag (x € 1.000)
Lasten	**191,44**	**25.639**
Bestuurszaken	**8,61**	**968**
personeelskosten	8,61	968
Communicatie	**9,53**	**959**
personeelskosten	9,53	959
Documentaire informatievoorziening (DIV)	**6,06**	**621**
personeelskosten	6,06	621
Facilitaire zaken en huisvesting	**11,65**	**3.600**
personeelskosten	11,65	918
kosten kantoorgebouwen (stadhuis en kantoor Buitenzorg)	0	2.183
overige kosten (oa kantoorinventaris, catering en abonnementen)	0	498
Financiën	**28,44**	**3.649**
personeelskosten	28,44	3.091
uitbestedingslasten (SDA Aa en Hunze)	0	404
overige kosten (financieel systeem en tijdregistratiesysteem)	0	154
Informatievoorziening en Automatisering (ICT)	**48,99**	**5.536**
personeelskosten	48,99	4.870
hardwarekosten	0	236
softwarekosten	0	429
Inkoop	**4,23**	**461**
personeelskosten	4,23	461
Juridische zaken	**3,83**	**418**
personeelskosten	3,83	418
Management	**30,89**	**4.206**
personeelskosten	30,89	4.206
Managementondersteuning en secretariaten primair proces	**20,71**	**1.664**
personeelskosten	20,71	1.664
P&O / HRM	**18,5**	**3.556**
personeelskosten	18,5	2.142
uitbestedingslasten (SDA Tynaarlo)	0	640
overige kosten (oa opleidingsbudget, personele faciliteiten en arbo)	0	774
Baten	**0**	**-2.610**
Toerekening aan grondexploitatie	**0**	**-388**
Toerekening aan investeringsprojecten en projecten groot onderhoud	**0**	**-2.222**
Totaal	**191,44**	**23.029**

Toerekening kosten Bedrijfsvoering *(Bedragen in € x 1.000)*

Omschrijving	Jaarrekening 2023	Begroting 2024	Begroting 2025	Verschil
Baten	**-17.825**	**-11.223**	**-15.060**	**-3.838**
Gedekte kosten	-15.257	-9.164	-13.257	-4.093
Inkomsten van derden	-2.568	-2.059	-1.803	255
Lasten	**81.496**	**79.415**	**90.551**	**11.136**
Overhead	27.260	21.442	23.456	2.014
Directe taken	54.236	57.973	67.095	9.122
Totale Bedrijfskosten	**63.671**	**68.192**	**75.491**	**7.298**

Kosten Bedrijfsvoering – Middeleninzet *(Bedragen in € x 1.000)*

De kosten van het programma bedrijfsvoering vallen €7,3 miljoen (11 %) hoger uit dan voorgaand jaar. Hierin is rekening gehouden met de verwachte loonsomontwikkeling en prijsstijgingen als gevolg van inflatie.

Omschrijving	Jaarrekening 2023	Begroting 2024	Begroting 2025	Verschil
Baten	**-17.825**	**-11.223**	**-15.060**	**-3.838**
Inkomsten van derden	-2.568	-2.059	-1.803	255
Gedekte kosten	-15.257	-9.164	-13.257	-4.093
Lasten	**81.497**	**79.415**	**90.551**	**11.136**
Personeelskosten	65.831	65.112	71.761	6.649
Beheerkosten	13.424	11.756	15.940	4.184
Kapitaallasten	2.242	2.547	2.850	303
Totaal middeleninzet	**63.672**	**68.192**	**75.491**	**7.298**

Personeelsformatie Personeelsformatie *(Bedragen in € x 1.000)*

Omschrijving	Jaarrekening 2023	Begroting 2024	Begroting 2025	Verschil fte	Verschil-percentage
Totale formatie bedrijfsvoering	732	717	751	34	5

Investeringen*(Bedragen in € x 1.000)*

Omschrijving	Jaarrekening 2023	Begroting 2024	Begroting 2025
ICT	345	683	1.196
Kantoorinventaris	0	61	0
Vervoermiddelen / materieel	3.312	2.632	1.358
Overige investeringen bedrijfsvoering	53	0	594
Totaal Investeringen	**3.710**	**3.376**	**3.148**

Indicatoren Bedrijfsvoering

Omschrijving	Jaarrekening 2023	Begroting 2024	Begroting 2025
Formatie (Fte per 1.000 inwoners)	11	10	11
Bezetting (Fte per 1.000 inwoners)	11	10	11
Apparaatskosten (kosten per inwoner)	1.174	1.139	1.299
Externe inhuur (kosten inhuur externen als % van totale loonsom + totale kosten inhuur externen)	18	14	14
Overhead (% van totale lasten)	33	34	27

Paragraaf 6. Verbonden Partijen

Inleiding

De gemeente Assen heeft een aantal verbonden partijen die voor de gemeente taken uitvoert of met wie de gemeente samenwerkt om doelen voor de Asser samenleving te bereiken. Verbonden partijen zijn privaatrechtelijke en publiekrechtelijke organisaties waarin wij een financieel én een bestuurlijk belang hebben. De totale bijdrage aan de verbonden partijen bedraagt voor 2025 € 31,7 miljoen.

In deze paragraaf geven wij een overzicht van al onze verbonden partijen. Daarbij geven wij per verbonden partij inzicht in financiele aspecten, het bestuurlijk belang en/of het percentage aandelen.

Gemeenschappelijke Regelingen

Drents archief - Assen

Doelstelling en openbaar belang
Het doel is: Archief.
Het openbaar belang betreft: Regionaal Historisch Centrum met twee hoofdtaken. Dit zijn de wettelijke taak om het archief van het Rijk en de gemeente Assen te beheren en het toegankelijk maken van de informatie in de archieven voor een breed publiek. Voor de gemeente Assen maakt het Drents Archief het mogelijk bestemmings- en bouwplannen in te zien. Daarnaast is het Drents Archief actief op het gebied van erfgoed en cultuureducatie. Jaarlijks maken zo'n 7.500 leerlingen kennis met diverse aspecten van de Drentse en Assense geschiedenis.

Website
https://www.drentsarchief.nl

Relatie met programma
https://assen.publicaties.app/pub/programmabegroting2025/0/p11-4aantrekkelijkassen

Deelnemende partijen
Gemeente Assen participeert samen met het Rijk.

Bestuurlijk belang
Gemeente Assen participeert als volgt: Lid in het algemeen bestuur en dagelijks bestuur.
Het algemeen bestuur bestaat uit het Dagelijks bestuur aangevuld met J. Seton en M.L.J. Out.
Het dagelijks bestuur bestaat uit: M. J. M. Hoogeveen (voorzitter), H. Hartog en B.J. ten Oever.

Financieel belang
De bijdrage van gemeente Assen betreft 5,55 % van de totale bijdragen.

Jaarlijks ontvangt het Drents Archief de bijdrage van de gemeente Assen als partner van de GR. Daarnaast ontvangt het incidentele bijdragen voor met name erfgoed- en cultuureducatie.

Financiële risico's, ontwikkelingen en veranderingen in het belang
Geen.

Financieel *(Bedragen in €)*

Verwacht vermogen van de verbonden partij	1 januari 2025	31 december 2025
Eigen vermogen	102.400	102.400
Vreemd vermogen	12.500	0

Verwacht financieel resultaat verbonden partij 31 december 2025	0

Verwachte bijdrage van de gemeente Assen aan de verbonden partij	2025	2026	2027	2028
Bijdrage	195.090	202.893	211.009	219.449

Eems Dollard Regio (EDR) - Leer, Duitsland

Doelstelling en openbaar belang
Het doel is: Regionale grensoverschrijdende samenwerking bevorderen en realiseren.

Het openbaar belang betreft: Maatregelen ter versterking en ontwikkeling van de betrekkingen tussen de gebieden aan beide zijden van de grens afstemmen en oplossingen voor problemen treffen.

Website
https://edr.eu

Relatie met programma
https://assen.publicaties.app/pub/programmabegroting2025/0/p9-2werkeninassen

Deelnemende partijen
Gemeente Assen participeert samen met 17 Nederlandse gemeenten, 16 Duitse steden, 24 Duitse Gemeinden, 14 Duitse Samtgemeinden, 7 Duitse Landkreise, de Industrie- und Handelkammer Oldenburgische IHK, de Industrie- und Handelskammer für Ostfriesland und Papenburg, de Handwerkskammer für Ostfriesland en de Ostfriesische Landschaft in deze grensoverschrijdende samenwerkingsorganisatie.

Bestuurlijk belang
Het algemeen bestuur (EDR-raad) bestaat uit 2 vertegenwoordigers van elke deelnemer in de EDR. GR, openbaar lichaam. Gemeente Assen participeert als volgt: De burgemeester M.L.J. Out en een wethouder C.J. Staal van gemeente Assen zijn deelnemer in de EDR-raad (AB).

Financieel *(Bedragen in €)*

Verwacht vermogen van de verbonden partij	1 januari 2024	31 december 2024
Eigen vermogen	964.663	P.M.
Vreemd vermogen	1.497.329	P.M.

Verwacht financieel resultaat verbonden partij 31 december 2025	4.364

Verwachte bijdrage van de gemeente Assen aan de verbonden partij	2025	2026	2027	2028
Bijdrage	8.000	8.000	8.000	8.000

Financiële risico's, ontwikkelingen en veranderingen in het belang
Geen. Betreft jaarlijkse contributie voor het lidmaatschap op basis van het aantal inwoners.

Financieel
De bijdrage van de gemeente Assen betreft 0,42% van het verwachte begrotingstotaal 2025 (bron: meerjarenraming EDR-begroting 2024). De begroting 2025 van de EDR is eind 2024 beschikbaar.

GGD Drenthe - Assen

Doelstelling en openbaar belang
Het doel is: uitvoering van wettelijke taken van de gemeente op het gebied van de publieke gezondheidszorg.

Het openbaar belang betreft: een bijdrage leveren aan de publieke gezondheidszorg met afstemming op de curatieve gezondheidszorg en de geneeskundige hulpverlening voor 12 Drentse gemeenten. De GGD draagt bij aan de publieke gezondheidszorg en bewaakt, beschermt en bevordert de gezondheid van de inwoners van de twaalf Drentse gemeenten.

Website
https://www.ggddrenthe.nl

Relatie met programma
https://assen.publicaties.app/pub/programmabegroting2025/0/p10-3meedoeninassen

Deelnemende partijen
Gemeente Assen participeert samen met de twaalf Drentse gemeenten.

Bestuurlijk belang

Collegeregeling met afvaardiging van de wethouders van de Drentse gemeenten, lid AB en DB, besluit bij meerderheid van stemmen. Gemeente Assen participeert als volgt: Wethouder A. Smit is lid van het Dagelijks Bestuur.

Financieel belang
Jaarlijkse exploitatiebijdrage op basis van de GGD-begroting.

Financiële risico's, ontwikkelingen en veranderingen in het belang
Geen.

Financieel *(Bedragen in €)*

Verwacht vermogen van de verbonden partij	1 januari 2025	31 december 2025
Eigen vermogen	2.688.000	3.229.000
Vreemd vermogen	9.328.000	8.851.000

Verwacht financieel resultaat verbonden partij 31 december 2025	0

Verwachte bijdrage van de gemeente Assen aan de verbonden partij	2025	2026	2027	2028
Bijdrage	4.313.467	4.420.932	4.552.629	4.678.540

Gemeentelijke Kredietbank Drenthe (GKB) - Assen

Doelstelling en openbaar belang

Het doel is: uitvoeren wettelijke taken Wet gemeentelijke schuldhulpverlening.

Het openbaar belang betreft: op maatschappelijk en zakelijk verantwoorde wijze verlenen van dienstverlening bij het oplossen van schulden, inkomensbeheer (budgetbeheer en beschermingsbewind) en kredietverlening.

Website
https://www.degkb.nl

Relatie met programma
https://assen.publicaties.app/pub/programmabegroting2025/0/p10-3meedoeninassen

Deelnemende partijen
Gemeente Assen participeert samen met Hoogeveen en Meppel in de GR.

Daarnaast zijn er 11 gemeenten die geen deelnemer zijn maar wel via een dienstverleningsovereenkomst diensten inkopen bij de GKB.

Bestuurlijk belang
GR van drie Drentse gemeenten, lid AB en DB, besluit bij meerderheid van stemmen.
Gemeente Assen is als volgt vertegenwoordigd:
Twee wethouders in het algemeen bestuur: A. Smit en C. Staal
Een wethouder in het dagelijks bestuur: C. Staal

Financieel belang
Begroot voor de GR GKB is een negatief exploitatieresultaat van € 155.103 in 2025. Het Asser GR aandeel is afgerond 43%, naar rato van het aandeel inwoners, en bedraagt € 66.743.

Financiële risico's, ontwikkelingen en veranderingen in het belang
Het voornemen is de GR GKB per eind 2024 te beëindigen en per 01-01-2025 de exploitatie onder te brengen in een Stichting. Definitieve besluitvorming hierover vindt in het najaar van 2024 plaats. De financiële risico’s zijn beschreven in de paragraaf weerstandsvermogen.

Financieel *(Bedragen in €)*

Verwacht vermogen van de verbonden partij	1 januari 2025	31 december 2025
Eigen vermogen	-612.066	-111.023
Vreemd vermogen	7.750.000	7.750.000

Verwacht financieel resultaat verbonden partij 31 december 2025	-155.103

Verwachte bijdrage van de gemeente Assen aan de verbonden partij	2025	2026	2027	2028
Bijdrage	1.281.596	1.321.599	1.362.802	1.396.872

Noordmidden-Drentse samenwerking (NMD) - Roden

Doelstelling en openbaar belang

NMD-samenwerking is een GR zonder meer, waarin de 5 NMD-gemeenten (Aa en Hunze, Assen, Midden-Drenthe, Noordenveld en Tynaarlo) de inkoop van ondersteuning die voortvloeien uit de Jeugdwet en de Wet maatschappelijke ondersteuning (Wmo) gezamenlijk uitvoeren.

Website

https://nmdsamenwerking.nl

Relatie met programma

https://assen.publicaties.app/pub/programmabegroting2025/0/p10-3meedoeninassen

Deelnemende partijen

De gemeenten Aa en Hunze, Midden-Drenthe, Noordenveld, Tynaarlo en Assen

Bestuurlijk belang

Het Bestuur wordt gevormd door de portefeuillehouders Jeugdzorg en Wmo van de deelnemende gemeenten.
Gemeente Assen participeert als volgt: Wethouder J. Broekema vervult deze functie voor de gemeente Assen.

Financieel belang

De jaarlijkse kosten worden naar rato verdeeld over de deelnemende gemeenten.
Gemeente Assen draagt 43% van de totale kosten bij.

Financiële risico's, ontwikkelingen en veranderingen in het belang

De NMD-samenwerking is in 2024 gestart met de voorbereiding van de nieuwe inkoop per 1 januari 2026. Dit leidt tot eenmalige meerkosten in 2025.

Financieel *(Bedragen in €)*

Verwacht vermogen van de verbonden partij	1 januari 2025	31 december 2025
Eigen vermogen	0	0
Vreemd vermogen	0	0

Verwacht financieel resultaat verbonden partij 31 december 2025	0

Verwachte bijdrage van de gemeente Assen aan de verbonden partij	2025	2026	2027	2028
Bijdrage	1.403.326	1.214.903	1.251.350	1.288.890

Publiek Vervoer - Assen

Doelstelling en openbaar belang

Het doel is het creëren van een optimaal, duurzaam en toekomstbestendig vervoerssysteem waarin vervoer op langere termijn goed en betaalbaar aangeboden kan blijven aan alle inwoners en bezoekers van Groningen en Drenthe. Publiek Vervoer neemt de volgende taken voor haar rekening: contractbeheer, klachtenloket en kennis en adviesfunctie. Binnen de kennis en adviesfunctie ligt een belangrijke taak over het adviseren en daadwerkelijk ter hand nemen van de doorontwikkeling van het vervoerssysteem.

Het openbaar belang betreft het uitvoeren van een wettelijke taak.

Website

https://www.publiekvervoer.nl

Relatie met programma

https://assen.publicaties.app/pub/programmabegroting2025/0/p10-3meedoeninassen

Deelnemende partijen

Gemeente Assen participeert samen met alle gemeenten (22) uit de provincies Groningen en Drenthe en het Openbaar Vervoerbureau Groningen Drenthe.

Bestuurlijk belang
Getrapte vertegenwoordiging, vertegenwoordiging. Gemeente Assen participeert als volgt: Indirect via een wethouder van de gemeente Noordenveld.

Financieel belang
De bijdrage van gemeente Assen betreft 4,96 % van de totale bijdragen.
Jaarlijkse exploitatiebijdrage, aandeel Assen 4,96 % van de apparaatskosten.

Financiële risico's, ontwikkelingen en veranderingen in het belang
Er zijn geen grote financiële risico's. De GR heeft voldoende financiële reserves om tegenslagen op te kunnen vangen. Wel is te verwachten dat de kosten op korte termijn zullen oplopen in verband met de aanbesteding van het publieke vervoer in 2026. Hiervoor heeft de GR verzocht deze te dekken met personele middelen vanuit de deelnemende partijen, maar deze hebben hiervoor mogelijk onvoldoende capaciteit in huis. Het is daarom denkbaar dat er meer externe inhuur van personeel zal moeten plaatsvinden dan op dit moment voorzien.

Financieel *(Bedragen in €)*

Verwacht vermogen van de verbonden partij	1 januari 2025	31 december 2025
Eigen vermogen	264000	266000
Vreemd vermogen	45000	45000

Verwacht financieel resultaat verbonden partij 31 december 2025	1.264

Verwachte bijdrage van de gemeente Assen aan de verbonden partij	2025	2026	2027	2028
Bijdrage				

Recreatieschap Drenthe - Dwingeloo

Doelstelling en openbaar belang
Belangenbehartiging op het gebied van recreatie en toerisme voor 12 Drentse gemeenten en de Friese gemeente Ooststellingwerf.

Website
https://recreatieschapdrenthe.nl

Relatie met programma
https://assen.publicaties.app/pub/programmabegroting2025/0/p9-2werkeninassen

Deelnemende partijen
Gemeente Assen participeert samen met 12 Drentse gemeenten en de Friese gemeente Ooststellingwerf.

Bestuurlijk belang
Openbaar Lichaam, lid AB, besluit bij meerderheid van stemmen.

Gemeente Assen neemt als volgt deel: wethouder M.F. Rasker is lid van het Algemeen Bestuur. In het Dagelijks bestuur heeft de gemeente Assen geen zitting.

Financieel belang
Jaarlijks een exploitatiebijdrage plus een bijdrage in het fonds Recreatie en Toerisme.

De bijdrage aan het Recreatieschap merken wij aan als onrechtmatig. Dit komt omdat er niet getoetst kan worden of aan het activiteitencriterium wordt voldaan. Dit is een van de voorwaarden voor het kunnen toepassen van de uitzondering op quasi-aanbesteden.

Financiële risico's, ontwikkelingen en veranderingen in het belang: Geen.

Financieel *(Bedragen in €)*

Verwacht vermogen van de verbonden partij	1 januari 2025	31 december 2025
Eigen vermogen	1.614.180	1.621.328
Vreemd vermogen	1.286.336	867.034

Verwacht financieel resultaat verbonden partij 31 december 2025	0

Verwachte bijdrage van de gemeente Assen aan de verbonden partij	2025	2026	2027	2028
Bijdrage				

Regio Groningen - Assen (RGA) - Groningen

Doelstelling en openbaar belang

Het doel is: samenwerken op het gebied van woningbouw en het versterken van de bereikbaarheid, de economie en de gebiedskwaliteit tussen de provincies Drenthe en Groningen en de gemeenten Assen, Groningen, Het Hogeland, Midden-Groningen, Noordenveld, Tynaarlo en Westerkwartier.
Het openbaar belang betreft: Samenwerken op het gebied van woningbouw, economisch kerngebied verder ontwikkelen, interne samenhang verbeteren, bereikbaarheid verbeteren en de kwaliteit van stad en land behouden en versterken. De RGA is door het Rijk aangewezen als NOVEX gebied met een opgave om voor 2040 36.000 extra woningen en 28.000 extra arbeidsplaatsen te realiseren.
De samenwerking richt zich ook op het verkrijgen van aanvullende middelen van o.a. het Rijk.

Website

https://regiogroningenassen.nl

Relatie met programma

https://assen.publicaties.app/pub/programmabegroting2025/0/p8-1woneninassen

Deelnemende partijen

Gemeente Assen participeert samen met provincies Drenthe en Groningen en de gemeenten Groningen, Het Hogeland, Midden-Groningen, Noordenveld, Tynaarlo en Westerkwartier.

Bestuurlijk belang

Gemeente Assen participeert als volgt:
Het algemeen bestuur, in de vorm van een stuurgroep, bestaat uit vertegenwoordigers uit alle bovengenoemde partijen.
Vrijwillige samenwerking op basis van convenant.
Gemeente Assen participeert als volgt: Wethouders C. Staal en M. Rasker zijn lid van de Stuurgroep (AB), besluit op basis van unanimiteit.

Financieel belang

De jaarlijkse bijdrage van gemeente Assen betreft 14% van de totale bijdragen.

Financiële risico's, ontwikkelingen en veranderingen in het belang

Geen.

Financieel *(Bedragen in €)*

Verwacht vermogen van de verbonden partij	1 januari 2025	31 december 2025
Eigen vermogen	8.947.247	6.421.874
Vreemd vermogen	3.000.000	3.000.000

Verwacht financieel resultaat verbonden partij 31 december 2025	-2.525.373

Verwachte bijdrage van de gemeente Assen aan de verbonden partij	2025	2026	2027	2028
Bijdrage	931.190	931.190	931.190	931.190

Omgevingsdienst RUD Drenthe - Assen

Doelstelling en openbaar belang

Het doel is: Belangenbehartiging op het gebied van de uitvoering van taken, van toezicht op en handhaving van milieuvoorschriften op grond van de Wet algemene bepalingen omgevingsrecht, en de overige milieuwet- en regelgeving. Uitvoering van taken op het gebied van vergunningverlening op grond van deze Wet- en regelgeving.

Uitvoeren van milieutaken ten aanzien van bedrijven. Specialistisch advies op het gebied van bodem, lucht, geluid, asbest en externe veiligheid, voor twaalf Drentse gemeenten en de provincie Drenthe.

Website

https://www.ruddrenthe.nl

Relatie met programma
https://assen.publicaties.app/pub/programmabegroting2025/0/p8-1woneninassen

Deelnemende partijen
Gemeente Assen participeert samen met twaalf Drentse gemeenten en de provincie Drenthe.

Bestuurlijk belang
Gemeente Assen participeert als lid in het algemeen bestuur.

Lid Algemeen Bestuur: B.J. ten Oever

Financieel belang
Jaarlijkse exploitatiebijdrage. De bijdrage van de gemeente Assen in 2025 is €1.799.659

De bijdrage van gemeente Assen betreft 6,4% van de totale bijdragen.

Financiële risico's, ontwikkelingen en veranderingen in het belang
De basis voor de begroting vormen de Ontwerpbegrotingswijziging 2024, het Jaarprogramma 2024, en de indexering.

Financieel *(Bedragen in €)*

Verwacht vermogen van de verbonden partij	1 januari 2025	31 december 2025
Eigen vermogen	661.000	811.000
Vreemd vermogen	5.167.000	5.103.000

Verwacht financieel resultaat verbonden partij 31 december 2025	0

Verwachte bijdrage van de gemeente Assen aan de verbonden partij	2025	2026	2027	2028
Bijdrage	1.799.659	1.894.708	1.995.847	2.068.227

Veiligheidsregio Drenthe (VRD) -Assen

Doelstelling en openbaar belang
Het doel van de Verbonden Partij is: Veiligheidsregio Drenthe is een netwerkorganisatie ter ondersteuning van de gemeentelijke taken op het gebied van brandweer, crisisbeheersing en geneeskundige hulpverlening voor twaalf Drentse gemeenten.

Website
https://www.vrd.nl

Relatie met programma
https://assen.publicaties.app/pub/programmabegroting2025/0/p11-4aantrekkelijkassen

Deelnemende partijen
Gemeente Assen participeert samen met de andere Drentse gemeenten.

Bestuurlijk belang
De burgemeester M.L.J. Out treedt op als voorzitter van het algemeen bestuur.
Het algemeen bestuur bestaat uit alle twaalf Drentse gemeenten.
Het dagelijks bestuur bestaat uit de burgemeesters van de gemeenten Assen, Emmen en Hoogeveen.

Financieel belang
De bijdrage van gemeente Assen betreft 11,84 % van de totale bijdragen.
Jaarlijkse exploitatiebijdrage.

Financiële risico's, ontwikkelingen en veranderingen in het belang
De begroting 2025 en de meerjarenraming van de VRD zijn opgesteld volgens de uitgangspunten zoals verwoord in 'Samen voor Drenthe'. De begrote gemeentelijke bijdrage voor 2025 bedraagt €3.976.655. Het ongedekte deel van de risico's bedraagt €580.533. Bij het bepalen van de bijdrage is rekening gehouden met loon- en prijscompensatie 2025, impuls vakbekwaamheid brandweerzorg en ontwikkeling kapitaallasten.

Financieel *(Bedragen in €)*

Verwacht vermogen van de verbonden partij	1 januari 2025	31 december 2025
Eigen vermogen	1.599.496	1.599.496
Vreemd vermogen	35.105.776	33.494.103

Verwacht financieel resultaat verbonden partij 31 december 2025	0

Verwachte bijdrage van de gemeente Assen aan de verbonden partij	2025	2026	2027	2028
Bijdrage	3.976.655	4.045.800	4.203.667	4.354.566

Werkplein Drentsche Aa (WPDA) - Assen

Doelstelling en openbaar belang

Werkplein Drentsche Aa voert de Participatiewet, de Wet sociale werkvoorziening en deels de nieuwe Wet Inburgering uit. Het openbaar belang is: inkomensverstrekking, arbeidsmarktoeleiding en organiseren en aanbieden van beschermde werkplekken.

Website

https://www.wpda.nl

Relatie met programma

https://assen.publicaties.app/pub/programmabegroting2025/0/p9-2werkeninassen

Deelnemende partijen

Gemeente Assen participeert samen met de gemeenten Tynaarlo en Aa en Hunze.

Bestuurlijk belang

Gemeente Assen participeert als volgt:
2 wethouders leden AB: A. Smit en C. Staal
1 wethouder lid DB: C. Staal
De besluitvorming vindt plaats op basis van unanimiteit van stemmen.

Financieel belang

Naast de rijksmiddelen die betrekking hebben op het werkveld van WPDA, ontvangt WPDA een bijdrage vanuit de algemene uitkering. Van de begrote bijdrage van € 17.642.000 in 2025 is € 17.143.000 bestemd voor de kosten van de bedrijfsvoering.

Financiële risico's, ontwikkelingen en veranderingen in het belang

De GR WPDA beschikt zelf niet over weerstandsvermogen. De financiële risico's komen voor rekening van de deelnemende gemeenten en zijn beschreven in de paragraaf Weerstandsvermogen en Risicobeheersing.

Financieel *(Bedragen in €)*

Verwacht vermogen van de verbonden partij	1 januari 2025	31 december 2025
Eigen vermogen	0	0
Vreemd vermogen	12.839.000	13.362.000

Verwacht financieel resultaat verbonden partij 31 december 2025	0

Verwachte bijdrage van de gemeente Assen aan de verbonden partij	2025	2026	2027	2028
Bijdrage	17.642.000	18.198.000	18.707.000	19.500.000

Bank Nederlandse Gemeenten (BNG) nv - Den Haag

Doelstelling en openbaar belang
BNG Bank is er voor het publieke domein en het publieke belang. De purpose van BNG Bank is: Gedreven door maatschappelijke impact. Bij BNG Bank draait het niet om zoveel mogelijk winst, maar om maximale maatschappelijke impact. Dat is de drijfveer van BNG Bank.

Website
https://www.bngbank.nl

Relatie met programma
https://assen.publicaties.app/pub/programmabegroting2025/0/p15-8algemeenfinancieelbeleid

Deelnemende partijen
Assen is aandeelhouder samen met de Nederlandse staat, provincies en gemeenten.

Bestuurlijk belang
De Staat is houder van de helft van de aandelen, de andere helft is in handen van gemeenten, provincies en een hoogheemraadschap. Als aandeelhouder heeft Assen stemrecht in de Algemene Vergadering van Aandeelhouders. Wethouder A. Smit vertegenwoordigt de gemeente Assen.

Financieel belang
Dividend uit deelneming in kapitaal 85.301 aandelen (0,15%) ad € 2,50.

Financiële risico's, ontwikkelingen en veranderingen in het belang
Het risico voor de gemeente Assen is gering. BNG Bank heeft voldoende buffers en heeft de hoogste externe kredietratings. Daarmee behoort BNG Bank tot de veiligste banken ter wereld. Gedurende het begrotingsjaar hebben zich geen veranderingen voorgedaan in de belangen van aandeelhouders in BNG Bank.

Financieel *(Bedragen x €1.000)*

Verwacht vermogen van de verbonden partij	1 januari 2024	31 december 2024
Eigen vermogen	4.721.000	4.709.000
Vreemd vermogen	110.819.000	120.850.000

Verwacht financieel resultaat over 2025 en volgende jaren	190.000

Over de verwachtingen van BNG Bank over het dividend voor de komende jaren is aangegeven dat BNG Bank gekozen heeft voor een zoveel mogelijk vast uitkeringspercentage van 50%. Het bedrag van de uitkering varieert afhankelijk van de hoogte van de nettowinst, deze is afhankelijk van de ontwikkelingen van de markt.

WMD Drinkwater nv - Assen

Doelstelling en openbaar belang
Het doel van de Verbonden Partij is: nutsvoorziening.
Het leveren van goed, betrouwbaar, betaalbaar en veilig drinkwater voor nu en in de toekomst.

Website
https://wmd.nl

Relatie met programma
https://assen.publicaties.app/pub/programmabegroting2025/0/p9-2werkeninassen
https://assen.publicaties.app/pub/programmabegroting2025/0/p15-8algemeenfinancieelbeleid

Deelnemende partijen
Assen is aandeelhouder samen met de provincie Drenthe en 11 Drentse gemeenten.

Bestuurlijk belang

Als aandeelhouder heeft Assen stemrecht in de Algemene Vergadering van Aandeelhouders. Wethouder A. Smit vertegenwoordigt de gemeente Assen.

Financieel belang
Assen bezit 147 aandelen, 7,5% van de 1.946 geplaatste aandelen.

Financiële risico's, ontwikkelingen en veranderingen in het belang
De aandeelhouders hebben in juni 2022 goedkeuring verleend aan de juridische herstructurering van de WMD Drinkwater NV (nieuwe naam holding). WMD (waterleidingmaatschappij Drenthe) richt zich volledig op de kerntaak en op het versterken van de financiële positie, nodig om het meerjaren investeringsplan te financieren.

WMD streeft op langere termijn (10-15 jaar) naar een solvabiliteitspercentage van 30% om voldoende buffervermogen te hebben in geval van onverwachte ontwikkelingen. De definitieve keuzes over de exploitatie, investeringsprojecten en tariefstelling vinden plaats in het najaar 2024 voor vaststelling van het Bedrijfsplan 2025. De verwachting is dat het drinkwatertarief ook in de komende jaren zal toenemen.

Financieel *(Bedragen in € x 1.000)*

Verwacht vermogen van de verbonden partij	1 januari 2024	31 december 2024
Eigen vermogen	64.929	P.M.
Vreemd vermogen	174.276	P.M.

Verwacht financieel resultaat

De verwachting is dat de WMD in 2025 en volgende jaren een positief resultaat realiseert. Het resultaat wordt toegevoegd aan het eigen vermogen. Het uitkeren van dividend wordt in de praktijk niet actief toegepast.

Enexis Holding nv - Den Bosch

Doelstelling en openbaar belang
Altijd en overal in het voorzieningengebied van Enexis (Noord-, Oost- en Zuid-Nederland) kunnen beschikken over energie (gas en elektriciteit), tegen aanvaardbare aansluit- en transporttarieven. Focus ligt op de uitvoering van de energietransitie en het beperken van transportschaarste.
Openbaar belang: de netbeheerderstaak is een publiek belang, wettelijk geregeld met o.a. toezicht vanuit de Autoriteit Consument en Markt.

Website
https://www.enexisgroep.nl

Relatie met programma
https://assen.publicaties.app/pub/programmabegroting2025/0/p15-8algemeenfinancieelbeleid

Deelnemende partijen
Assen is aandeelhouder samen met 6 provincies en ongeveer 115 gemeenten.

Bestuurlijk belang
Als aandeelhouder heeft Assen stemrecht in de Algemene Vergadering van Aandeelhouders. Wethouder A. Smit vertegenwoordigt de gemeente Assen.

Financieel belang
De Drentse gemeenten bezitten een kleine 2%, Assen bezit 568.290 aandelen ad € 1 per aandeel. Dividend uit deelneming in kapitaal 568.290 aandelen (0,38 % na gedeeltelijke aandelenverkoop in 2016).

Financiële risico's, ontwikkelingen en veranderingen in het belang
Enexis heeft de komende jaren voldoende kapitaal beschikbaar om de energietransitie in haar verzorgingsgebied te realiseren. Eind 2022 hebben de 3 regionale netbeheerders (Enexis, Alliander en Stedin) en hun aandeelhouders een onderhandelaarsakkoord bereikt met het Rijk over de voorwaarden en het proces voor een toekomstige participatie door het Rijk als de kapitaalbehoefte de mogelijkheden van het bedrijf en de huidige aandeelhouders overstijgt. In een Afsprakenkader kapitaalbehoefte regionale netwerkbedrijven zijn voorwaarden vastgelegd. De AvA heeft in april 2023 ingestemd met het akkoord. In 2023 behield Enexis haar sterke financiële positie. Het kredietprofiel blijft sterk en maakt Enexis toekomstbestendig.

Financieel *(Bedragen in € x 1.000)*

Verwacht vermogen van de verbonden partij	1 januari 2024	31 december 2024

Verwacht vermogen van de verbonden partij	1 januari 2024	31 december 2024
Eigen vermogen	5.320.000	5.406.000
Vreemd vermogen	5.140.000	5.724.000

Verwacht financieel resultaat

Verwacht financieel resultaat over 2025 en volgende jaren € 350.000. Enexis hanteert voor de boekjaren vanaf 2023 het huidige dividendbeleid van maximaal 50% van de nettowinst uit gewone bedrijfsvoering. Onder de voorwaarde dat deze uitkering er niet toe leidt dat Enexis binnen vijf jaar haar A rating profiel kan verliezen.

Publiek Belang Elektriciteitsproductie bv (PBE)

Doelstelling en openbaar belang
Onderdeel van Essent in 2009 bij de verkoop aan RWE, was het 50% aandeel in N.V. Elektriciteits Productiemaatschappij Zuid-Nederland (EPZ), o.a. eigenaar van de kerncentrale in Borssele.

Openbaar belang: afhandeling van alle rechten en plichten die zijn voortgekomen uit de verkoop van Essent (namens de verkopende aandeelhouders Essent).

Website
https://www.kvk.nl/bestellen/#/17262476000006416055

Relatie met programma
https://assen.publicaties.app/pub/programmabegroting2025/0/p15-8algemeenfinancieelbeleid

Deelnemende partijen
Assen is aandeelhouder samen met 6 provincies en circa 115 gemeenten.

Bestuurlijk belang
Als aandeelhouder heeft Assen stemrecht in de Algemene Vergadering van Aandeelhouders. Wethouder A. Smit vertegenwoordigt de gemeente Assen.

Financieel belang
Dividend uit deelneming in kapitaal, 11.520 aandelen (0,57%) ad € 0,01.

Financiële risico's, ontwikkelingen en veranderingen in het belang
Het bestuur van de vennootschap heeft met het Ministerie van Klimaat en Energie, ZEH Energy BV en Energy Resources Holding BV in februari 2024 overeenstemming bereikt over de terugtreding van PBE als contractpartij uit het Convenant Borging Publiek Belang Kerncentrale Borssele uit 2009. Daarmee resteren er geen openstaande contractuele verplichtingen meer en kan Publiek Belang Elektriciteitsproductie BV (PBE) als vennootschap worden ontbonden.

Op 25 april 2024 heeft de Algemene Vergadering van Aandeelhouders (AvA) ingestemd met een aanvullende kapitaalstorting van € 400.000 aan Claim Staat Vennootschap Amsterdam BV (CSV). Deze aanvullende kapitaalstorting wordt verrekend met de vrijval (agio uitkering in 2024) als gevolg van de opheffing van PBE. Na liquidatie worden de resterende liquide middelen (ruim € 1 miljoen) zo spoedig mogelijk uitgekeerd aan de aandeelhouders. In hieronder genoemde cijfers is deze verrekening meegenomen. Besluitvorming over vereffening en liquidatie PBE vindt plaats in de Buitengewone AvA op 26 september 2024.

Financieel *(Bedragen in € x 1.000)*

Verwacht vermogen van de verbonden partij	1 januari 2024	31 december 2024
Eigen vermogen	1.444.000	0
Vreemd vermogen	32.000	0

Verwacht financieel resultaat

De vennootschap wordt naar verwachting in 2024 opgeheven. De resterende liquide middelen worden dan uitgekeerd aan de aandeelhouders naar rato van het aandelenbelang.

CSV Amsterdam bv

Doelstelling en openbaar belang
Op 9 mei 2014 is de naam van Claim Staat Vennootschap B.V. gewijzigd in CSV Amsterdam B.V. (“CSV”). De statuten zijn gewijzigd, de nieuwe organisatie vervult nu drie doelstellingen:

- Namens de verkopende aandeelhouders van Essent een eventuele schadeclaimprocedure voeren tegen de Staat als gevolg van de Wet Onafhankelijk Netbeheer (WON);
- Namens de verkopende aandeelhouders van Attero eventuele garantieclaim procedures voeren tegen RECYCLECO BV (hierna Waterland);
- Het geven van instructies aan de Escrow-agent wat betreft het beheer van het bedrag dat op de Escrow-rekening n.a.v. de verkoop van Attero is gestort.

Openbaar belang: Afhandeling van alle rechten en plichten die zijn voortgekomen uit de verkoop van Essent en Attero (namens de verkopende aandeelhouders van Essent en Attero).

Website
https://www.kvk.nl/bestellen/#/09203741000006316700

Relatie met programma
https://assen.publicaties.app/pub/programmabegroting2025/0/p15-8algemeenfinancieelbeleid

Deelnemende partijen
Assen is aandeelhouder samen met 6 provincies en ongeveer 115 gemeenten

Bestuurlijk belang
Als aandeelhouder heeft Assen stemrecht in de Algemene Vergadering van Aandeelhouders. Wethouder A. Smit vertegenwoordigt de gemeente Assen.

Financieel belang
Dividend uit deelneming in kapitaal, 11.520 aandelen (0,57%) ad € 0,01.

Financiële risico's, ontwikkelingen en veranderingen in het belang
CSV zal voorlopig nog voortbestaan om op eigen kosten en risico namens Deponie Zuid B.V. (vennootschap onder Attero Holding B.V.) de gerechtelijke procedure voeren tegen de Belastingdienst ten aanzien van de naheffingsaanslag afvalstoffenbelasting. In februari 2024 heeft CSV de motivering beroepschrift tegen de naheffingsaanslag afvalstoffenbelasting bij de Rechtbank ingediend. Afhankelijk van de uitspraak van de Rechtbank (verwachting eind 2024) zal de procedure al dan niet worden voortgezet. Na afwikkeling van deze gerechtelijke procedure wordt de CSV opgeheven.

Op 25 april 2024 heeft de Algemene Vergaderring van Aandeelhouders (AvA) ingestemd met een aanvullende kapitaalstorting van € 400.000 aan Claim Staat Vennootschap Amsterdam BV (CSV). Deze aanvullende kapitaalstorting wordt verrekend met de vrijval (agio uitkering in 2024) als gevolg van de opheffing van Publiek Belang Elektriciteitsproductie BV (PBE). In hieronder genoemde cijfers is deze verrekening meegenomen. Besluitvorming over vereffening en liquidatie PBE vindt plaats in de Buitengewone AvA op 26 september 2024.

Financieel *(Bedragen in € x 1.000)*

Verwacht vermogen van de verbonden partij	1 januari 2024	31 december 2024
Eigen vermogen	84.500	484.500
Vreemd vermogen	64.500	6.500

**) bedragen zijn schattingen en afgerond.*

Verwacht financieel resultaat

Na afwikkeling van het bezwaar en/of beroep kan de CSV opgeheven worden. De resterende liquide middelen kunnen dan worden uitgekeerd aan de aandeelhouders naar rato van het aandelenbelang.

Paragraaf 7. Grondbeleid

Beleidskaders en visie

Algemeen visie en beleid

Met gemeentelijk grondbeleid ondersteunen en realiseren we onze beleidsdoelstellingen voor woningbouw, bedrijvigheid, infrastructuur en (maatschappelijke) voorzieningen.

De gemeente Assen heeft haar ruimtelijke beleidsdoelstellingen vastgelegd in onder meer:

- Strategienota Ruimte 2016
- Omgevingsvisie Assen nog mooier
- Woonvisie Assen 2021-2025
- Structuurvisie Kloosterveen 2017-2035
- Nota Kostenverhaal en Financiële bijdragen

Grondbeleid

Kaders

De gemeente Assen hanteert situationeel grondbeleid, per locatie en situatie kiezen we voor actief of faciliterend grondbeleid. Bij actief grondbeleid kopen we als gemeente de locatie aan, maken deze bouwrijp, geven bouwkavels uit en maken vervolgens de locatie woonrijp. Bij faciliterend grondbeleid geven wij als gemeente de (beleids-)kaders aan, waarbinnen een private partij zelf haar eigen locatie ontwikkelt.

Voor sommige locaties wordt een verschuiving van faciliterend naar actief grondbeleid overwogen. Op deze manier hebben we meer regie om onze ambities voor woningbouw te kunnen realiseren. Dit vraagt om strategische keuzes en heldere beleidsmatige kaders, zoals:

Strategische grondaankoop (actief grondbeleid)

Met de vaststelling van een uitvoeringskrediet voor een project of grondexploitatie ontstaat er financiële ruimte om als gemeente locaties te kunnen verwerven. Incidentele aankopen, waarvoor (nog) geen krediet beschikbaar is, zijn onder voorhoud van goedkeuring door college en raad. Deze aankopen worden voorgelegd aan het college met een bijbehorende taxatie. Het benodigde krediet voor deze aankoop wordt vervolgens ter beoordeling voorgelegd aan de raadscommissie Vastgoed en Grondzaken.

Naast de aankoop van een enkel object, kan ook krediet worden aangevraagd voor een ontwikkelgebied. Een dergelijke kredietaanvraag zullen we onderbouwen met een verwervingsplan, dat bestaat uit een objectenlijst, een kostenraming en een motivering van deze aankopen. Het is wenselijk dat we niet alleen de koopsom, maar ook de financiën voor de ontwikkeling van deze locaties, meenemen in ons meerjarenperspectief grondbedrijf.

Bij een voornemen tot actieve grondverwerving kunnen we besluiten een voorkeursrecht op grond van de Omgevingswet te vestigen. Daarmee verkrijgt de gemeente een voorkeurspositie ten opzichte van geïnteresseerde derden. Het voorkeursrecht legt geen verplichting aan de derde op om te verkopen. Voor het behouden van een voorkeursrecht is een planologische grondslag nodig. In het uiterste geval kan de gemeente een onteigening starten om te komen tot een maatschappelijk gewenste ontwikkeling. Dit brengt nodige tijd en kosten met zich mee.

Gronduitgifte (actief grondbeleid).

Met het Didam-arrest zijn gemeenten erop gewezen dat zij bij uitgifte van onroerende zaken rekening moeten houden met het gelijkheidsbeginsel. Dit geldt zowel voor verkoop, verhuur, pacht, erfpacht als bij een recht van opstal. Het is uitgangspunt is dat onroerende zaken worden uitgegeven via een openbare selectieprocedure. Op deze manier is de uitgifte transparant en kunnen (markt)partijen - onder de gestelde selectiecriteria- vrij mededingen bij de gemeentelijke uitgifte van onroerende zaken.

Bij haar uitgifte legt de gemeente duidelijke voorwaarden en criteria vast.Met openbare uitgiftetrajecten, waarbij door geïnteresseerden geconcurreerd wordt op prijs, wordt in ieder geval geborgd dat uitgifte plaatsvindt tegen marktconforme prijzen (zie ook paragraaf ‘grondprijzen’). De projecten Mercuriushof (binnenstad) en Zuidergracht (Kloosterveste) laten zien dat voldoende mededinging kan leiden tot meer kwaliteit tegen een gunstige (grond-)prijs.

Van een openbare selectieprocedure kan worden afgezien, als bij voorbaat vaststaat of redelijkerwijs mag worden aangenomen dat op grond van objectieve, toetsbare en redelijke criteria slechts één serieuze gegadigde in aanmerking komt voor de uitgifte.

In alle gevallen dient de gemeente vooraf haar voornemen tot het aangaan van een transactie te publiceren. In het geval er volgens de gemeente slechts één serieuze gegadigde is, maakt de gemeente haar voornemen van deze één op één uitgifte tijdig bekend,

zodat iedereen daar kennis van kan nemen. De gemeente motiveert daarbij waarom zij concludeert dat er slechts één serieuze gegadigde in aanmerking komt voor de uitgifte.

Kostenverhaal (faciliterend grondbeleid).

Indien we als gemeente niet overgaan tot actief grondbeleid en ontwikkelingen van een private initiatiefnemer faciliteren, moeten de kaders voor deze initiatiefnemers duidelijk zijn. Een van de kaders is de "Nota kostenverhaal en financiële bijdragen". Deze is in het najaar 2023 ter vaststelling aan de raad voorgelegd.

Naast de wijze waarop wij de kosten die wij als gemeente maken voor de ontwikkeling verhalen op de initiatiefnemer, het verplicht kostenverhaal, maakt het in 2023 vastgestelde Vereveningsfonds sociale woningbouw als financiële bijdrage integraal onderdeel uit van deze Nota.

Actief Grondbeleid

De werkzaamheden zoals deze zijn voorzien in onze grondexploitaties; 'bouwgrond in exploitatie' (BIE) vallen binnen de definitie van actief grondbeleid, zoals vastgelegd in het besluit begroting en verantwoording (BBV). Aan het eind van deze paragraaf vind je een tabel met het gehanteerde grondbeleid per vastgestelde grondexploitatie.

Faciliterend Grondbeleid

Naast actief grondbeleid vinden we faciliterend grondbeleid belangrijk. Voorbeelden zijn:

- Acmesa
- Eigendommen van derden in de binnenstad, deel Havenkwartier en deel Kloosterveen.
- Locatieontwikkeling Delft-Aar-Stroom

Locaties waar we faciliterend grondbeleid toepassen, vallen niet onder het grondbedrijf maar onder het beleidsterrein ruimtelijke ordening (programma Wonen in Assen of Werken in Assen).

Financieel Beleid

Het uitgangspunt van het financiële beleid is dat de grondbedrijfsactiviteiten financieel zelfstandig zijn. Dit betekent dat het proces van stedelijke ontwikkeling dat hiervoor nodig is, niet leidt tot een beslag op de algemene middelen van de gemeente. Dat vraagt om een financieel gezond bedrijf (samenspel van grondexploitaties en reserves) waarbinnen we grote schommelingen in het eigen vermogen kunnen opvangen. De financiële grondslagen van het grondbedrijf zijn door de raad vastgesteld en gebaseerd op het Besluit begroting en verantwoording (BBV). In de financiële grondslagen zijn onder meer de waarderingsgrondslagen van de activa (bezittingen) vastgelegd. Ook is in het BBV bepaald dat verliezen worden genomen zodra die bekend zijn en winsten worden verwerkt op het moment van realisatie.

Beheersmaatregelen langere looptijden

Bij de wijziging van het besluit begroting en verantwoording (BBV) in 2016 is de maximale looptijd voor grondexploitaties gesteld op 10 jaar, waar alleen gemotiveerd van kan worden afgeweken. Uw raad heeft destijds beheersmaatregelen geaccordeerd voor Messchenveld 1a en werklandschap Assen Zuid. Door wijzigingen in ons grondbeleid voldoet het werklandschap Assen-Zuid (gefaseerd ontwikkelen) daar inmiddels aan. Voor het complex Messchenveld 1a is een motivering van noodzakelijk.

Messchenveld 1a

De resterende looptijd van deze grondexploitatie bedraagt 19 jaar. Dit bedrijventerrein hebben we nagenoeg volledig woonrijp gemaakt. Gefaseerd aanleggen van Messchenveld is daarom niet meer mogelijk. Het verkooprisico bestaat daarom uit het verkooptempo van de beschikbare bouwkavels. Een besparing op de gereserveerde kosten kan worden aangemerkt als een beheersmaatregel voor het uitblijven van de opbrengsten na 10 jaar. Dit betreft investeringen in infrastructurele aanpassingen en de aanpassing van nutsvoorzieningen. Tijdens de hele looptijd van de grondexploitatie houden we geen rekening met prijsstijgingen van de kavels.

Grondexploitaties en meerjarenperspectief grondexploitaties (MPG)

Grondexploitaties opgenomen in het grondbedrijf zijn langjarige projecten. Beslismomenten zijn niet gekoppeld aan de jaarcyclus van de gemeentelijke begroting. De uitgaven binnen projecten vloeien voort uit in het verleden separaat door uw raad vastgestelde grondexploitaties(zie tabel aan het einde van deze paragraaf).

Onze beleidsvisies bevatten ook ambities die verder gaan dan de al vastgestelde grondexploitaties. Het meerjarenperspectief bevat enkele gemeentelijke ruimtelijke ontwikkelingen in voorbereiding, zoals het Havenkwartier en het vervolg op Kloosterveen.

Projecten die volledig door marktpartijen worden gerealiseerd, zoals bijvoorbeeld Acmesa vallen onder het faciliterend grondbeleid. Deze ontwikkelingen zijn voor rekening en risico van derden en zijn daarom niet opgenomen in onze begroting of het meerja-

renperspectief. In een dergelijke situatie blijft onze rol beperkt tot de planologische medewerking, eventueel kostenverhaal en vergunningenverlening. De gemeente loopt hierbij geen financieel risico, maar kan beleidsmatig wel een belang hebben bij de realisatie. Faciliterend grondbeleid valt onder het programma Wonen in Assen of Werken in Assen.

Actualisatie Grondexploitaties

Algemeen actualisaties

Bij de programmabegroting actualiseren we alle grondexploitaties en leggen we deze aan u voor. Deze actualisatie doen wij op basis van de meest actuele beleidsmatige uitgangspunten, zoals:

- Grondbeleid per project
- Programmering voor wonen en werken
- Geactualiseerde grondprijzen
- Parameters voor rente en inflatie
- Inschatting van de risico's en onzekerheden

Op 18 april 2024 heeft uw raad besloten om op Groene Dijk flexwoningen te realiseren. Dit besluit heeft consequenties voor de voortzetting van de verkoop van bedrijfskavels op Groene Dijk. De financiële consequenties voor de grondexploitatie Groene Dijk nemen we mee bij de jaarrekening 2024.

Bij de jaarafsluiting actualiseren we alle grondexploitaties om aan te sluiten bij de werkelijke realisatie.

Programmering Wonen en Werken

Voor het onderdeel wonen baseren wij ons op de Woonvisie Assen 2021-2025, zoals in 2021 vastgesteld door uw raad. De Woonvisie houdt rekening met een netto vaste toename van het aantal woningen van 2.500 tot 3.000 in de periode tot 2030. Dat betekent een uitgiftetempo[1] van circa 250-300 woningen per jaar tot 2030. De prognose voor het uitgeven van gemengde bedrijventerreinen is 2,25 hectare per jaar tot 2025. In de actuele Omgevingsvisie staat hiervoor geen voorspelling. Daarom hebben we de verwachte uitgifte gebaseerd op het meest waarschijnlijke scenario uit de Strategienota Ruimte 2016.

[1] gebaseerd op een gemeentelijk woningmarktonderzoek van Companen uit 2019.

Grondprijzen

De voortduring van de oorlog in Oekraïne heeft nog steeds een weerslag op onze economie. Prijsstijgingen vlakken af maar zijn nog steeds wat hoger dan in het verleden. Hypotheekrentes stabiliseren en de leencapaciteit neemt toe door de hogere lonen. Het aanbod blijft achter bij de vraag, waardoor de woningprijzen in de bestaande bouw de laatste maanden weer stijgen[1][2].

We gaan uit van de marktwaarde van bouwrijpe grond. Om beleidsmatige redenen wijken we bij sociale woningbouw en maatschappelijke voorzieningen van dit beginsel af. De openbare grondprijzenbrief voor 2025 stellen we aan het einde van het jaar vast.

Voor woningbouw in de vrije sector maken we vooraf geen uitgifteprijzen openbaar. We hanteren bij iedere uitgifte het principe van marktconformiteit. Voor de uitgifte van bedrijfskavels publiceren we vaste uitgifteprijzen.

[1] CBS
[2] Kwartaalbericht Woningmarkt Rabobank 13 maart 2024

Parameters voor rente, inflatie en onzekerheid

Het grondbedrijf wordt gefinancierd uit de algemene begroting. We maken nergens gebruik van zogenoemde projectfinanciering. Aan de bouwgrond in exploitatie (BIE) rekenen we de daadwerkelijk betaalde rente over het vreemd vermogen[1] toe. We rekenen geen rente toe aan het eigen vermogen.

In de Notitie Rente 2023 van de Commissie BBV is bepaald dat we bij de Begroting 2025 aan de grondexploitaties de gemeentelijke omslagrente moeten toerekenen. Deze is bepaald op 1,8%.

De disconteringsvoet binnen het grondbedrijf is gelijkgesteld aan het maximale meerjarig streefpercentage van de Europese Centrale Bank voor de inflatie binnen de Eurozone, momenteel 2%. Dit is volgens het voorschrift van de BBV.

De Europese Centrale Bank streeft naar een stijging van het algemene prijspeil dicht tegen de 2%. Op de langere termijn verwachten we dat de kosten met eenzelfde percentage zullen stijgen. Het ligt daarom voor de hand om bij de indexatie (prijsstijging) van kosten en opbrengsten ook aan te sluiten bij het meerjarig streefpercentage voor de inflatie binnen de Eurozone.

De laatste jaren hebben we echter gezien dat de prijsstijgingen onverminderd hoger bleken dan die 2%, met name vanwege de hoge energieprijzen en het krappe aanbod van zowel personeel als materialen. In 2024 zijn we geconfronteerd met verder oplopende inflatie. Bij de begroting 2025 gaan we uit van een kostenstijging van 2% (indexatie) over de langere termijn in aansluiting op het streefpercentage ECB. Gezien de marktomstandigheden[2] hanteren we in afwijking hierop, over het jaar 2024 nog 3%. Voor de planontwikkeling (uren) hanteren we een afwijkend percentage namelijk 5% over 2024, en 4% over de jaren 2025 en 2026.

Vanuit het voorzichtigheidsprincipe boeken we toekomstige en ongewisse prijsstijgingen niet in en houden we voor de grondopbrengsten in lopende grondexploitatie een indexeringspercentage van 0% aan.

In een grondexploitatie rekenen we over de nog te maken kosten met een onzekerheidsmarge. Standaard rekenen we in de exploitatie met een percentage van 10%. Bij project specifieke risico's kunnen we hiervan afwijken. In dergelijke gevallen maken we dit expliciet kenbaar. Dit percentage wordt niet meer als aparte kostenpost in de grondexploitatie opgenomen, maar wordt verwerkt binnen de totalen van de verschillende kostensoorten.

[1] Vreemd vermogen zijn middelen verstrekt door Algemene Dienst
[2] Deze percentages sluiten aan bij de Outlook Grondexploitaties 2024

Financiële aspecten

Ontwikkeling Vermogenspositie

De financiële positie van het grondbedrijf verandert voortdurend. Voor de beschrijving van de vermogenspositie van het grondbedrijf maken we onderscheid tussen de weerstandsreserve en de algemene reserve van het grondbedrijf.

Weerstandsreserve grondbedrijf

De weerstandsreserve grondbedrijf dient voor het opvangen van risico's in de al vastgestelde grondexploitaties en verworven gronden voor nieuwe ontwikkelingen. Voor de jaarlijkse bepaling van de weerstandsreserve grondbedrijf hanteren we de IFLO-norm van het ministerie van Binnenlandse Zaken. Onderbouwing hiervan gebeurt met een risicoanalyse op projectniveau.

Algemene reserve grondbedrijf

De algemene reserve grondbedrijf is bedoeld voor het opvangen van de negatieve financiële effecten van vastgestelde grondexploitaties en strategische gronden. Verder kunnen we de algemene reserve grondbedrijf benutten voor nieuwe gebiedsontwikkelingen. Daarmee is beleidsmatig gezien het verloop van de algemene reserve grondbedrijf van belang.

Figuur 1 geeft een beeld van het historisch verloop van de algemene reserve grondbedrijf. Het saldo eind 2023 bedraagt ongeveer € 33,8 miljoen. De figuur laat echter ook de grilligheid zien van het verloop van de reserve. Na de kredietcrisis in 2008 is de reserve in slechts 5 jaar tijd teruggelopen van ruim € 30 miljoen naar praktisch nul. Mede daarom is besloten om in 2015 de lopende grondexploitaties te optimaliseren. Dit resulteerde in een meer gefaseerde ontwikkeling van Assen-Zuid en de afsplitsing van Kloosterhout en Kloosterbos van Kloosterveen 2. Hiermee daalde het beslag op de weerstandsreserve (Assen-Zuid) en was een tussentijdse winstneming (Kloosterveen 2) mogelijk.

Vennootschapsbelasting

Sinds 2016 heeft ook het gemeentelijk grondbedrijf te maken met vennootschapsbelasting. Bij de start van deze fiscale regeling hebben we onderzoek gedaan naar de fiscale positie van het grondbedrijf. De uitkomst was dat het grondbedrijf niet door de ondernemerspoort komt en daarmee niet vennootschapsbelastingplichtig is. Uit de jaarlijkse controle blijkt dat het grondbedrijf - net als in voorgaande jaren - geen vennootschapsbelasting hoeft te betalen.

Meerjarenperspectief Grondexploitaties (MPG)

Het meerjarenperspectief bevat een actualisatie van vastgestelde grondexploitaties en concept grondexploitaties voor de geplande ruimtelijke ontwikkelingen in voorbereiding, waarvoor nog geen uitvoeringsbesluit is vastgesteld. In het MPG wordt rekening gehouden met de volgende ontwikkelingen:

- Kloosterveen: vervolg op Kloosterakker inclusief de realisatie van de derde hoofdontsluiting, waarbij we streven naar het aantal woningen dat past bij de vergunningsaanvraag in het kader van de Wet Natuurbescherming (Wnb)
- Stadskwartier: Binnen het stadskwartier zijn in de binnenstadsvisie diverse ontwikkelingen opgenomen. In het MPG zijnde volgende financiële reserveringen opgenomen:
  - Havenkwartier: actieve ontwikkeling van een eerste fase van het Havenkwartier
  - Rolderstraat Noord: Herontwikkeling van Rolderstraat 7 t/m 33
  - Voormalige stadsherberglocatie: herontwikkeling locatie Oude Molenstraat 79
  - Vanwege de hoge woonambitie en de huidige stagnerende markt wil de gemeente kansen verzilveren als deze zich voordoen.Voor ontwikkeling van locaties in het Stadskwartier, anders dan hierboven genoemd, is er beperkte financiële ruimte binnen het MPG. Als er vastgoed/locatie wordt aangekocht, wordt er in het MPG een nieuwe financiële reservering aangemaakt voor de totale gebiedsontwikkeling, inclusief weerstandsvermogen.

Uitvoering van deze geplande ruimtelijke ontwikkelingen leggen veel beslag op onze reserve. Deze reserve is nog niet direct volledig beschikbaar. Het in uitvoering kunnen nemen van deze geplande ruimtelijke ontwikkelingen hangt daarom sterk af van de realisatie van de geplande voordelige effecten in de huidige vastgestelde grondexploitaties. Deze zijn nog onzeker en zijn afhankelijk van externe ontwikkelingen, waarbij ook de fasering in de tijd van belang is.

Ook andere ruimtelijke ontwikkelingen kunnen invloed hebben op de reserve grondbedrijf. Dergelijke ontwikkelingen zijn niet meegenomen in het meerjarenperspectief.

Ontwikkeling vermogenspositie samengevat (bedragen in € x miljoen):

Huidig saldo algemene reserve grondbedrijf	**33,8**
Beslag op algemene reserve bij huidige besluitvorming	-8,7
Saldo	25,1
Geplande voordelige effecten in vastgestelde grondexploitaties (onzeker!)	14,2
Effect ruimtelijke ontwikkelingen in voorbereiding	-35,6
Verwacht toekomstig saldo na 10 jaar bij verloop van de reserve conform meerjarenperspectief	3,7

Het meerjarenperspectief is t.o.v. begroting 2024 met € 4 miljoen verminderd. Dit wordt vooral veroorzaakt door een hogere indexatie dan gemiddeld. De reservepositie geeft de mogelijkheid om de ruimtelijke ontwikkelingen in het meerjarenperspectief nader te beschouwen.

Een waarschuwing is hier op zijn plaats. De economische vooruitzichten zijn onzeker. Als de algemene reserve van het grondbedrijf op enig moment onvoldoende is, moeten we risico's in grondexploitaties of geplande ruimtelijke ontwikkelingen betalen uit de algemene dienst. Dit vergroot dit het risico voor onze algemene begroting.

Raming nog te realiseren bedragen

In het huidig saldo van de algemene reserve grondbedrijf zijn alle lopende grondexploitaties meegenomen. Op basis van de actuele grondexploitaties bedraagt het verwachte nog te realiseren resultaat € 45 miljoen nadelig (eindwaarde). Voor de exploitaties met een negatief resultaat is een voorziening getroffen op basis van de contante waarde. Binnen de lopende grondexploitaties zullen nog kosten en opbrengsten worden gerealiseerd. De nog te realiseren kosten bedragen € 38 miljoen exclusief rente en indexatie, de nog te realiseren opbrengsten bedragen € 67 miljoen.

Uitvoeringskredieten

Gelijktijdig met de begroting grondbedrijf worden de kredieten in overeenstemming gebracht met het verwachte kostenniveau zoals opgenomen in de meest actuele calculaties. Dit leggen we in een apart raadsvoorstel aan u voor. De geactualiseerde kredieten bestaan uit alle al gemaakte kosten (inclusief strategische grondaankopen en bijgeschreven rente) en alle geraamde nog te maken kosten (inclusief de verwachte prijsstijgingen en de interne rekenrente). De gerealiseerde winstnemingen worden niet meegenomen in het uitvoeringskrediet.

Overzicht toegepast beleid

Overzicht van het gehanteerde grondbeleid binnen onze vastgestelde grondexploitaties

Bouwgrond in exploitatie- gemeentelijk grondbeleid[1]

Veemarktterrein(plan Asselyn) - Vastgesteld 2019

Grondverwerving, bouw- en woonrijp maken door de gemeente en gronduitgifte op basis van een ontwikkelovereenkomst met derden. (= Credo nu Loostad).
Grondexploitatie wordt afgesloten bij Jaarrekening 2024

Oostergoo / Schakelterrein - Vastgesteld 2008

Grondverwerving, bouw- en woonrijp maken door de gemeente en kavelverkoop aan projectontwikkelaar en particulieren
Kavels aan De Wouden zijn nog beschikbaar

Noorderpark - Vastgesteld 2019

Grondverwerving, bouw- en woonrijp maken door de gemeente en gronduitgifte op basis van een ontwikkelovereenkomst met derden.
Deze grondexploitatie bestaat uit een aantal herontwikkelingsprojecten in de wijk Noorderpark, te weten:

- Beek / Eem: De Steiger
- Vivaldilaan: RENN4
- Lottingstraat
- Groen van Prinstererlaan: Noordermaat

Grondexploitatie wordt afgesloten bij Jaarrekening 2024

De Klenckestraat - Vastgesteld 2022

Grondverwerving, bouw- en woonrijp maken door de gemeente. Op deze locatie worden bouwrijpe kavels verkocht aan een ontwikkelaar ter realisatie van grondgebonden woningen.
Grondexploitatie wordt afgesloten bij Jaarrekening 2024

Hoekbree - Vastgesteld 2015

Grondverwerving, bouw- en woonrijp maken door de gemeente en gronduitgifte op basis van een ontwikkelovereenkomst met derden.Op deze locatie is een complex met zorgappartementen gerealiseerd en zijn bouwkavels ontwikkeld door de gemeente.
Grondexploitatie wordt afgesloten bij Jaarrekening 2024

Peelerpark - Vastgesteld 1995

Grondverwerving, bouw- en woonrijp maken en uitgifte van bedrijfskavels door gemeente.

Groene Dijk - Vastgesteld 2011

Grondverwerving, bouw- en woonrijp maken en uitgifte van bedrijfskavels door gemeente.

Op 18 april 2024 heeft de gemeenteraad deze locatie aangewezen voor de realisatie van flexwoningen. De gevolgen voor de grondexploitatie Groene Dijk worden verwerkt in de jaarrekening 2024.

Messchenveld 1A - Vastgesteld 2000

Grondverwerving, bouw- en woonrijp maken en uitgifte van bedrijfskavels door gemeente.

Werklandschap Assen-Zuid - Vastgesteld 2011

Grondverwerving, bouw- en woonrijp maken en uitgifte van bedrijfskavels door gemeente. De focus ligt op de uitwerking van de gronden gelegen ten westen van Graswijk (raadsbrief 2013) met het bestemmingsplan Entreezone (vastgesteld 2019) en de Groene Zoom (vastgesteld 2020).
Voor de locatie van het voormalig tuincentrum wordt in 2024 de bestemming gewijzigd. De gronden ten oosten van Graswijk worden tijdelijk ingezet als zonnepark. (raadsvoorstel 20-09-2018).

Kloosterveen 2012 - Vastgesteld 2015

Grondverwerving, bouw- en woonrijp maken en gronduitgifte door de gemeente in de buitenring van Kloosterveste en Kloosterbos.

Kloosterakker - Vastgesteld 2020

Grondverwerving, bouw- en woonrijp maken en gronduitgifte bij gemeentelijke eigendommen.
Alle bouwkavels worden door de gemeente eerst bouwrijp en daarna woonrijp gemaakt. Naast particuliere uitgifte zijn er ook afspraken gemaakt met Ter Steege, Roosdom Tijhuis, Geveke en Actium over de afname van bouwkavels.
Het gebied maakt onderdeel uit van de structuurvisie Kloosterveen 2017-2035, waarbij uw raad de Nota Bovenplanse Investeringen (NBI) heeft vastgesteld. De NBI vormt ons kader voor onderhandelingen met ontwikkelende derden in Kloosterveen.
Wij hanteren actief grondbeleid als een private ontwikkelaar niet overgaat tot de ontwikkeling van noodzakelijke woningbouw, binnen de kaders zoals uw raad die heeft vastgesteld, zoals het bestemmingsplan, het exploitatieplan en het beeldkwaliteitsplan, structuurvisie en NBI.

Strategische gronden-gemeentelijk grondbeleid

Havenkwartier

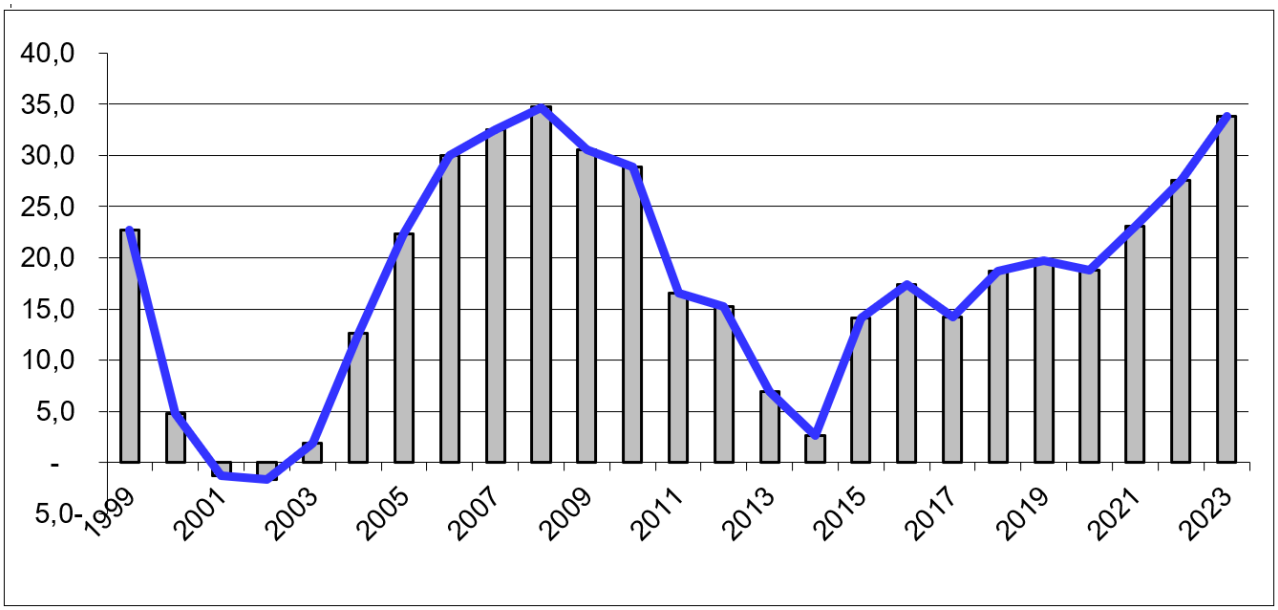
Voor het Havenkwartier gaan we uit van een gefaseerde ontwikkeling en primair faciliterend grondbeleid op basis van uitnodigingsplanologie. Marktpartijen, eigenaren en gebruikers in het gebied nodigen we uit om te komen met initiatieven. In september 2019 heeft uw raad een krediet van €400.000 verleend voor de actualisatie van het masterplan en €50.000 voor placemaking.

Kloosterveen 3(doorontwikkeling Kloosterveen)

De kaders voor de verdere gebiedsontwikkeling met 1.750 woningen, als vervolg op Kloosterakker (500 woningen), zijn opgenomen in de Structuurvisie Kloosterveen 2017-2035. Bij de verdere ontwikkeling van Kloosterveen gaan we uit van een actief grondbeleid voor de gemeentelijke gronden en faciliterend grondbeleid bij eigendom van derden. Voor de overige gronden in dit complex is een voorbereidingskrediet opgenomen van € 350.000 om te komen tot een ontwikkelstrategie (raadsbesluit 19 mei 2022) en een voorbereidingskrediet van € 350.000 voor de participatie en ontwerp van de 3de Hoofdontsluiting en aansluiting op de N371 (raadsbesluit 20 april 2023).

Bij raadsbesluit oktober 2023 is de “ontwikkelstrategie doorontwikkeling Kloosterveen 2030/2035” vastgesteld. Hiermee zijn de planinhoudelijke kaders en uitgangspunten vastgesteld voor het opstellen van een Omgevingsplan voor de eerste 1.000 woningen. Voor het opstellen van een Omgevingsplan is € 1,8 mln. aan voorbereidingskrediet beschikbaar gesteld.

[1] De werkzaamheden zoals deze zijn voorzien op onze ‘bouwgrond in exploitatie’ (BIE) vallen binnen de definitie van actief grondbeleid, zoals vastgelegd in het besluit begroting en verantwoording (BBV).

Historisch verloop van de algemene reserve grondbedrijf

Financiële begroting

1. Programmaplan

(Bedragen in € x 1.000)

Programma	Realisatie 2023	Begroting 2024	Begroting 2025	MJP 2026	MJP 2027	MJP 2028
Baten en lasten	**-8.397**	**5.668**	**3.981**	**16.504**	**11.013**	**11.886**
Baten	**-389.876**	**-352.184**	**-400.470**	**-381.731**	**-389.008**	**-396.128**
1 Beleidsprogramma's	**-133.166**	**-91.463**	**-121.731**	**-108.368**	**-109.033**	**-109.893**
1 Wonen in Assen	-27.491	-21.573	-23.106	-23.052	-23.804	-24.365
2 Werken in Assen	-32.284	-30.301	-36.709	-37.425	-37.683	-37.948
3 Meedoen in Assen	-32.708	-8.007	-23.167	-9.453	-8.511	-8.560
4 Aantrekkelijk Assen	-624	-594	-412	-417	-356	-362
5 Samen werken aan Assen	-887	-1.293	-1.514	-1.665	-1.692	-1.727
6 Bedrijfsvoering (directe taken)	-11.140	-7.208	-9.426	-8.629	-9.106	-8.845
7 Vastgoed (excl. panden bedrijfsvoering) en Grondbedrijf	-28.032	-22.488	-27.396	-27.727	-27.881	-28.087
2 Algemene dekkingsmiddelen	**-249.958**	**-256.663**	**-273.183**	**-269.597**	**-276.149**	**-282.360**
8 Algemeen financieel beleid	-249.958	-256.663	-273.183	-269.597	-276.149	-282.360
3 Overhead	**-6.752**	**-4.057**	**-5.556**	**-3.766**	**-3.825**	**-3.874**
6 Bedrijfsvoering (ondersteunende teams)	-6.442	-3.737	-5.237	-3.439	-3.490	-3.531
7 Vastgoed bedrijfsvoering	-310	-320	-318	-327	-335	-343
Lasten	**381.479**	**357.852**	**404.451**	**398.235**	**400.021**	**408.014**
1 Beleidsprogramma's	**337.884**	**324.197**	**366.252**	**360.028**	**360.139**	**366.615**
1 Wonen in Assen	27.513	26.309	27.811	29.532	28.567	28.815
2 Werken in Assen	61.240	61.005	69.326	68.929	68.608	69.065
3 Meedoen in Assen	134.451	124.688	143.620	134.485	133.113	135.650
4 Aantrekkelijk Assen	19.295	19.524	20.133	20.461	20.976	21.533
5 Samen werken aan Assen	5.174	5.564	5.732	5.610	5.378	5.435
6 Bedrijfsvoering (directe taken)	53.993	52.479	59.546	59.816	61.553	63.094
7 Vastgoed (excl. panden bedrijfsvoering) en Grondbedrijf	36.218	34.627	40.083	41.196	41.944	43.024
2 Algemene dekkingsmiddelen	**13.918**	**3.767**	**4.332**	**5.118**	**6.242**	**6.909**
8 Algemeen financieel beleid	13.918	3.767	4.332	5.118	6.242	6.909
3 Overhead	**29.654**	**29.396**	**33.330**	**31.393**	**32.259**	**33.328**
6 Bedrijfsvoering (ondersteunende teams)	27.260	26.658	30.624	28.286	28.934	30.109
7 Vastgoed bedrijfsvoering	2.394	2.738	2.706	3.107	3.325	3.219
4 Heffing vennootschapsbelasting	**23**	**52**	**53**	**53**	**53**	**55**
8 Heffing vennootschapsbelasting	23	52	53	53	53	55
5 Onvoorzien	**0**	**440**	**484**	**1.642**	**1.328**	**1.106**
8 Onvoorzien	0	440	484	1.642	1.328	1.106
Mutaties in de reserves	**-22.957**	**-4.160**	**-4.233**	**-5.084**	**-2.305**	**-2.434**
Baten	**-67.295**	**-13.050**	**-13.245**	**-8.170**	**-5.264**	**-5.388**
1 Beleidsprogramma's	**-20.450**	**-4.580**	**-5.970**	**-6.464**	**-4.759**	**-4.883**
1 Wonen in Assen	-2.591	-1.060	-879	-955	-1.069	-1.069
2 Werken in Assen	-204	-138	-736	-1.212	-1.108	-1.100
3 Meedoen in Assen	-434	-1.524	-1.852	-1.726	-6	-139
4 Aantrekkelijk Assen	-15.461	-1.082	-75	-75	-75	-75
6 Bedrijfsvoering (directe taken)	-40	0	0	0	0	0
7 Vastgoed (excl. panden bedrijfsvoering) en Grondbedrijf	-1.720	-776	-2.428	-2.498	-2.501	-2.501
2 Algemene dekkingsmiddelen	**-46.845**	**-8.469**	**-7.275**	**-1.706**	**-505**	**-505**

Programma	Realisatie 2023	Begroting 2024	Begroting 2025	MJP 2026	MJP 2027	MJP 2028
8 Algemeen financieel beleid	-46.845	-8.469	-7.275	-1.706	-505	-505
Lasten	**44.338**	**8.890**	**9.012**	**3.087**	**2.959**	**2.955**
1 Beleidsprogramma's	**23.211**	**1.836**	**1.003**	**1.145**	**1.031**	**1.045**
1 Wonen in Assen	1.611	1.307	100	100	100	100
2 Werken in Assen	0	0	0	0	0	0
3 Meedoen in Assen	5.578	0	0	128	0	0
4 Aantrekkelijk Assen	0	150	0	0	0	0
7 Vastgoed (excl. panden bedrijfsvoering) en Grondbedrijf	16.022	378	903	917	931	945
2 Algemene dekkingsmiddelen	**21.127**	**7.054**	**8.009**	**1.942**	**1.928**	**1.910**
8 Algemeen financieel beleid	21.127	7.054	8.009	1.942	1.928	1.910
Totaal Programmaplan	**-31.354**	**1.508**	**-252**	**11.420**	**8.708**	**9.452**

2. Financieel beleid

Scope

In dit hoofdstuk besteden we aandacht aan de beleidslijnen en spelregels die we in ons financieel beleid en bij de samenstelling van de programmabegroting en meerjarenprognose hanteren. Verder bevat dit hoofdstuk de informatie en de financiële overzichten die op grond van het Besluit begroting en verantwoording (BBV) in de financiële stukken gepresenteerd moeten worden. Deze dienen ter verbetering van het financiële inzicht in, en de transparantie voor, uw raad.

Beleidslijnen

Het financiële lange termijn beleid van de gemeente Assen is gericht op duurzaamheid, stabiliteit en continuïteit. We streven naar jaarlijks sluitende begrotingen en een solide reservepositie. Er is ruimte om financiële tegenvallers die zich in de beleidsuitvoering voordoen op te vangen. We wegen voor beleidsuitvoering de benodigde inzet van middelen in totaalverband af. In de verdere uitvoering van het financiële beleid staan, naast de wettelijke voorschriften, de in de eigen verordeningen en kadernota's opgenomen beleidslijnen, de volgende beleidsdoelen centraal:

1. Het uitgangspunt is repressief financieel toezicht door de provinciaal toezichthouder.
2. De gemeentelijke dienstverlening is kostendekkend.
3. Sterke terughoudendheid met boventrendmatige verhogingen van gemeentelijke belastingen. Als hier al sprake van is, dan wordt dit ingezet voor lokale voorzieningen of in uitzonderlijke gevallen, waarbij de maatschappelijke impact groot is en dus in verhouding staat tot de verhoging.
4. We herijken bestaand beleid, om te voorkomen dat we nieuw en oud beleid gaan stapelen.
5. Bestaande budgetten worden zoveel mogelijk ontschot voor een integrale aanpak van de maatschappelijke opgaven.
6. Alleen nieuwe investeringen/projecten als sprake is van een sluitend dekkingsplan en waarbij de daaruit voortvloeiende lasten kunnen worden opgevangen binnen het totaal van de structurele lasten en baten.
7. Uit oogpunt van flexibiliteit vindt middeleninzet voor nieuw beleid alleen op tijdelijke of projectbasis plaats. Als uit een evaluatie blijkt dat het beleid succesvol is kan het gecontinueerd worden.
8. Wij zijn in principe niet voor openeindregelingen.
9. Een positief rekeningresultaat vloeit terug naar de algemene middelen of algemene reserve.
10. Er is sprake van duurzaam evenwicht tussen lasten en baten waarbij de lasten op evenwichtige wijze gespreid worden over de huidige en toekomstige generaties.
11. Overschrijdingen worden opgevangen binnen het betreffende beleidsterrein zolang er geen afbreuk wordt gedaan aan de bredere taak binnen het beleidsveld; als er sprake is van (andere) meevallers binnen het beleidsterrein, dan zijn deze in te zetten als compensatie voor deze overschrijdingen.
12. Rijkskortingen op specifieke uitkeringen worden in principe opgevangen binnen het betreffende beleidsterrein.
13. Als er een grote tegenvaller is in één domein, dan zoekt het college collegiaal en solidair naar oplossingen. Dit om te voorkomen dat er sociaal maatschappelijk onacceptabele consequenties ontstaan.
14. Tegenvallers in grondexploitaties vangen we op door lopende grondexploitaties te optimaliseren of te versoberen.

Kaderbrief als referentiekader

De financiële kaders, de begrotingspositie en de meerjarenprognose zijn als onderdeel van de Kaderbrief 2025 geactualiseerd. Het financiële overallbeeld voor de jaren 2025-2028 inclusief de inzet van het bestuursakkoord Dichtbij & Daadkracht luidde als volgt:

Financiële beleidsrichtingen

De kaders, beleidsrichtingen en financiële aanpak en realisatie van de ambities uit het collegeakkoord Dichtbij & Daadkrachtig zijn richtinggevend voor het in de Programmabegroting 2025 en de meerjarenprognose 2026-2028 te presenteren beleid, de daarvoor te ramen budgetten en de op te stellen financiële prognoses.

De Programmabegroting 2025 en de meerjarenprognose 2026-2028 bevatten reële ramingen en prognoses voor de uitvoering van de taken.

Bestuursakkoord 2022-2026 Dichtbij & Daadkrachtig

Hoofddoelstelling van het financieel beleid is gericht een blijvend reëel en structureel evenwicht in de Asser begroting.

Aanname in dat verband is dat het kabinet op basis van de uitspraak van de commissie van wijzen over de kostenontwikkeling van de jeugdzorg ook voor 2026 en verder daadwerkelijk middelen beschikbaar stelt. Om uiting te geven aan die lijn is met ingang van 2026 een gewijzigde stelpost extra rijksmiddelen jeugdzorg opgenomen. De gewijzigde stelpost jeugdzorg bestaat uit twee delen namelijk de toegezegde middelen en de voorziene besparingen. Het beloop van de gewijzigde nieuwe stelpost maakt onderdeel uit van onze meerjarenprognose. Deze aanpak sluit aan bij de richtlijn die de gezamenlijke toezichthouders in dat verband hebben vastgesteld.

Voor wat betreft het fiscale beleid is aangegeven dat het in 2022 ingezette beleid wordt gecontinueerd met dien verstande dat: De tarieven voor het rioolrecht en de afvalstoffenheffing blijven kostendekkend.

De paragraaf Lokale heffingen bevat de nadere toelichting op het fiscale beleid. De vaststelling van de in 2025 te hanteren tarieven vindt plaats als onderdeel van de besluitvorming tarievenbeleid 2025.

Financiële en fiscale kaders 2025-2028

De opbouw en samenstelling van de product- en de programmabudgetten voor 2025 en van de financiële prognoses voor de periode 2026-2028 vindt plaats op basis van de volgende uitgangspunten:

1. Het aanvaarde beleid, de geactualiseerde budgetten 2024 en prognoses tot en met de Kaderbrief 2025.
2. De autonome ontwikkelingen, knelpunten en nieuwe beleidsmaatregelen.
3. Toepassing beleids, reken-en spelregels conform het vernieuwde BBV en het eigen bestuursakkoord.
4. Stortingen in en onttrekkingen aan reserves conform de spelregels uit de 'nota reserves en voorzieningen'.
5. Raming/prognoses bijdragen GR-en conform de (meerjaren-)begrotingen 2025 van de betrokken GR-en.
6. Raming/prognoses Algemene uitkering gebaseerd op de prognoses en maatregelen uit de Meicirculaire 2024 en Septembercirculaire 2024.
7. Raming aandeel onderschrijding BCF-plafond conform advies/richtlijn BZK Meicirculaire 2024.
8. Loonontwikkeling 2024-2025 maximaal 4,6%(=ten opzichte van werkelijk niveau maart 2024.
9. Prijsontwikkeling 2024-2025 maximaal 5,3% (=conform CEP 2024 en Meicirculaire 2024 en inclusief nacalculatie)
10. Reguliere vervangingsinvesteringen in bedrijfsmiddelen, bedrijfsgebouwen en andere gemeentelijke panden.
11. Rentevisie en rentebeleid 2025 ongewijzigd ten opzichte van 2024.
12. Omslagrente 1,8 %, rente financiering grondexploitatie 1,8 % en indexatie amortisatiereserves 1,8 %.
13. Aanpassing tarieven onroerendezaakbelasting per 1 januari 2025 6,3% (cf Meicirculaire 2024).
14. Basistarief toeristenbelasting verhoging trendmatig met € 0,05.
15. Overige heffingen en tarieven zoveel mogelijk kostendekkend; anders trendmatig (cpi over de maand juni 2024 inclusief nacalculatie).

3. Incidentele lasten en baten

Achtergrond

Op grond van het Besluit Begroting en Verantwoording (BBV) dient de gemeentebegroting te voorzien in een overzicht van incidentele lasten en baten. Inzicht daarin is van belang voor de beoordeling of de Asser begroting structureel en reëel in evenwicht is. Vanuit die optiek is dit ook noodzakelijk voor het financieel toezicht en de beoordeling van de begrotingspositie door Gedeputeerde Staten. Uitgangspunt is dat de structurele lasten in de begroting gedekt dienen te worden door structurele baten. Dat is ook een van de beoordelingscriteria om voor repressief financieel toezicht in aanmerking te komen.

De commissie BBV heeft daartoe de notitie 'structurele en incidentele lasten en baten' gepubliceerd. In die notitie wordt ingegaan op de verschillende onderdelen die bij het meerjarig financieel inzicht aangereikt worden vanuit het BBV opdat de raad haar autorisatiefunctie op een adequate wijze kan toepassen. De onderdelen betreffen de kengetallen, resultaatbestemming, geprognosticeerde balans en de structurele en incidentele baten en lasten. Wij betrekking in dat kader ook de handreiking van de toezichthouders bij deze beoordeling.

Incidentele baten en lasten 2025-2028 [Bedragen in € x 1.000]

Onderwerp	Lasten 2025	Baten 2025	Lasten 2026	Baten 2026	Lasten 2027	Baten 2027	Lasten 2028	Baten 2028	Toelichting
1 Wonen in Assen	**1.946**	**659**	**1.466**	**100**	**392**	**100**	**100**	**100**	
11 Woningbouw/woonplan	**1.114**	**100**	**816**	**100**	**392**	**100**	**100**	**100**	
Bestrijding roeken	33	0	0	0	0	0	0	0	Actualisatie begroting 2023
Sociale woningbouw	100	0	100	0	100	0	100	0	Ambitie Bestuursakkoord 2022-2026 Dichtbij & Daadkrachtig
Onttrekking stedelijk vereveningsfonds sociale woningbouw	0	100	0	100	0	100	0	100	Ambitie Bestuursakkoord 2022-2026 Dichtbij & Daadkrachtig
Uitvoering Wet kwaliteitsborging bouw (Wkb)	34	0	34	0	0	0	0	0	Tijdgebonden geldstroom vanuit gemeentefonds
Bijdrage leader	22	0	22	0	22	0	0	0	Actualisatie begroting 2024
Invoeringskosten Omgevingswet	225	0	260	0	270	0	0	0	Actualisatie begroting 2024
Omgevingvisie: doorwerking Omgevingsvie in bestaand beleid	400	0	400	0	0	0	0	0	Actualisatie begroting 2024
Ontwikkelen strategische agenda circulariteit	150	0	0	0	0	0	0	0	Kaderbrief 2025
Werkbudget ontwikkelen woonvisie	50	0	0	0	0	0	0	0	Kaderbrief 2025
Voorbereiding en uitvoering Plan van Aanpak "Bestrijden Energie Armoede"	100	0	0	0	0	0	0	0	Uitvoering raadsmotie
12 Openbare ruimte	**22**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	
Begraven (voorlopen begrafenissen)	4	0	0	0	0	0	0	0	Actualisatie begroting 2025
Aanpassingen electriciteitsvoorzieningen weekmarkt	18	0	0	0	0	0	0	0	Actualisatie begroting 2025

Onderwerp	Lasten 2025	Baten 2025	Lasten 2026	Baten 2026	Lasten 2027	Baten 2027	Lasten 2028	Baten 2028	Toelichting
14 Duurzaamheid	**810**	**559**	**650**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	
Extra middelen duurzaamheid	650	0	650	0	0	0	0	0	Ambitie Bestuursakkoord 2022-2026 Dichtbij & Daadkrachtig
Éénmalige verhoging afvalstoffenheffing 2025 i.v.m. nadelig resultaat 2023	0	474	0	0	0	0	0	0	Actualisatie begroting 2025
Werkbudget verruiming zoekgebied warmtenet Lariks	75	0	0	0	0	0	0	0	Kaderbrief 2025
Uitvoering Grondstoffenagenda 2024-2030	85	85	0	0	0	0	0	0	Actualisatie begroting 2025
2 Werken in Assen	**2.896**	**736**	**1.636**	**1.212**	**1.133**	**1.108**	**1.125**	**1.100**	
22 Economische ontwikkeling	**2.896**	**736**	**1.636**	**1.212**	**1.133**	**1.108**	**1.125**	**1.100**	
Gebiedsontwikkelingen JWF/ZO Assen	500	0	0	0	0	0	0	0	Actualisatie begroting 2024
Vrijetijdseconomie	136	0	112	0	8	0	0	0	Raadsbesluit 17-02-2022
Bijdrage vrijetijdseconomie vanuit res. co-fin. regionaal econ.beleid	0	136	0	112	0	8	0	0	Raadsbesluit 17-02-2022
Uitvoering economische agenda	585	0	0	0	0	0	0	0	Actualisatie begroting 2024
Werkbudget ruimtelijke economische visie	275	0	25	0	25	0	25	0	Kaderbrief 2025
Stadsmarketing	400	0	400	0	0	0	0	0	Kaderbrief 2025
Werkbudget 100 jaar TT in Assen	400	0	0	0	0	0	0	0	Kaderbrief 2025
Realisatiefase Asser Ambitie Agenda (AAA)	450	0	450	0	450	0	450	0	Actualisatie begroting 2025
Inzet reserve stimulering economische beleid t.b.v. realisatiefase Asser Ambitie Agenda (AAA)	0	450	0	450	0	450	0	450	Actualisatie begroting 2025
Realisatiefase Ruimtelijk Economische Gebiedsontwikkeling (REGO)	150	0	650	0	650	0	650	0	Actualisatie begroting 2025
Inzet reserve stimulering economische beleid t.b.v. realisatiefase Ruimtelijk Economische Gebiedsontwikkeling (REGO)	0	150	0	650	0	650	0	650	Actualisatie begroting 2025
3 Meedoen in Assen	**14.689**	**16.869**	**4.193**	**3.242**	**1.492**	**1.423**	**1.417**	**1.556**	
31 Jeugdzorg	**348**	**308**	**348**	**308**	**0**	**0**	**0**	**0**	
Jongerenbeleid	308	0	308	0	0	0	0	0	Ambitie Bestuursakkoord 2022-2026 Dichtbij & Daadkrachtig
Onttrekking reserve jongerenbeleid	0	308	0	308	0	0	0	0	Ambitie Bestuursakkoord 2022-2026 Dichtbij & Daadkrachtig
Subsidie El Padrino	40	0	40	0	0	0	0	0	Actualisatie begroting 2025

Onderwerp	Lasten 2025	Baten 2025	Lasten 2026	Baten 2026	Lasten 2027	Baten 2027	Lasten 2028	Baten 2028	Toelichting
32 Wmo, gez.heidszorg en vrijw.werk	**1.973**	**1.643**	**1.717**	**1.517**	**75**	**6**	**0**	**139**	
Inzet preventiemiddelen sociaal domein	1.417	0	1.417	0	0	0	0	0	Ambitie Bestuursakkoord 2022-2026 Dichtbij & Daadkrachtig
Onttekking preventiereserve sociaal domein	0	1.417	0	1.417	0	0	0	0	Ambitie Bestuursakkoord 2022-2026 Dichtbij & Daadkrachtig
Mutatie reserve maatschappelijke opvang	0	127	128	0	0	6	0	139	Actualisatie begroting 2024
Preventiefonds	71	0	73	0	75	0	0	0	Actualisatie begroting 2024
Werkbudget kosten opvang (Leger des Heils)	385	0	0	0	0	0	0	0	Kaderbrief 2025
Integraal Zorg Akkoord	100	100	100	100	0	0	0	0	Actualisatie begroting 2025
33 Mijn Buurt Assen	**11.727**	**14.917**	**1.537**	**1.417**	**1.417**	**1.417**	**1.417**	**1.417**	
Werken vanuit de wijk	120	0	120	0	0	0	0	0	Kaderbrief 2025
Inburgering / nieuwkomers	190	0	0	0	0	0	0	0	Kaderbrief 2025
SPUK Wet inburgering	1.417	1.417	1.417	1.417	1.417	1.417	1.417	1.417	Actualisatie begroting 2025
Opvang ontheemden Oekraïne	10.000	13.500	0	0	0	0	0	0	Actualisatie begroting 2025
34 Meedoenbeleid	**250**	**0**	**250**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	
Meedoen aan sport en cultuur voor volwassenen	250	0	250	0	0	0	0	0	Ambitie Bestuursakkoord 2022-2026 Dichtbij & Daadkrachtig
35 Sport	**391**	**0**	**341**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	
Uitvoering sportakkoord	250	0	250	0	0	0	0	0	Kaderbrief 2025
Extra subsidie stichting Assen Sportstad ihkv uitvoering Sportak-koord	91	0	91	0	0	0	0	0	Actualisatie begroting 2025
Sporthulpmiddelen	50	0	0	0	0	0	0	0	Actualisatie begroting 2025
4 Aantrekkelijk Assen	**216**	**66**	**116**	**66**	**0**	**0**	**0**	**0**	
42 Kunst en cultuur	**166**	**66**	**66**	**66**	**0**	**0**	**0**	**0**	
Informatiepunt Digitale Overheid (IDO)	66	66	66	66	0	0	0	0	Actualisatie begroting 2025
Werkbudget viering 80 jaar vrijheid in 2025	100	0	0	0	0	0	0	0	Kaderbrief 2025
45 Veiligheid	**50**	**0**	**50**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	
Aanpak grensoverschrijdend gedrag	50	0	50	0	0	0	0	0	Ambitie Bestuursakkoord 2022-2026 Dichtbij & Daadkrachtig
5 Samen werken aan Assen	**722**	**0**	**383**	**0**	**0**	**0**	**11**	**0**	
51 Bestuur	**722**	**0**	**383**	**0**	**0**	**0**	**11**	**0**	
ICT-kosten	22	0	22	0	0	0	0	0	Herstelplan maatregelenpakket
Raadsexcursie (tweejaarlijks)	0	0	11	0	0	0	11	0	Op basis van aanvaard beleid

Onderwerp	Lasten 2025	Baten 2025	Lasten 2026	Baten 2026	Lasten 2027	Baten 2027	Lasten 2028	Baten 2028	Toelichting
Inwonersparticipatie	700	0	350	0	0	0	0	0	Kaderbrief 2025
6 Bedrijfsvoering	**6.148**	**3.357**	**1.489**	**467**	**472**	**642**	**387**	**187**	
61 Bedrijfsvoering	**6.148**	**3.357**	**1.489**	**467**	**472**	**642**	**387**	**187**	
Bestrijding roeken	8	0	0	0	0	0	0	0	Actualisatie begroting 2023
Woo integratie in de organisatie	85	0	85	0	0	0	0	0	Actualisatie begroting 2024
Informatie verhaal van Assen: uitstel taakstelling naar 2025/2026	453	0	0	0	0	0	0	0	Actualisatie begroting 2024
Ondersteuning Woonvisie 2023-2026	38	0	38	0	0	0	0	0	Voortgangsrapportage 2023
Tijdelijke (project)formatie	1.960	3.357	872	467	472	642	387	187	Actualisatie begroting 2025
Verbeteren Dienstverlening	255	0	255	0	0	0	0	0	Actualisatie begroting 2024
Project Dienstverlening	75	0	85	0	0	0	0	0	Actualisatie begroting 2024
Inzet personeel t.b.v. verruiming zoekgebied warmtenet Lariks	150	0	0	0	0	0	0	0	Kaderbrief 2025
Formatie BOSS (versnelde uitvoering, maatwerk en borging)	100	0	0	0	0	0	0	0	Kaderbrief 2025
Tijdelijke formatie informatiemanagement en supervisor ruimtelijke kwaliteit	155	0	155	0	0	0	0	0	Kaderbrief 2025
Projectbudget digitale daadkracht	2.720	0	0	0	0	0	0	0	Actualisatie begroting 2025
Vervolg verkenning ijsbaan	150	0	0	0	0	0	0	0	Motie Kaderbrief 2025
7 Vastgoed en grondbedrijf	**93**	**73**	**1.274**	**73**	**73**	**73**	**73**	**73**	
71 Vastgoed	**93**	**73**	**1.274**	**73**	**73**	**73**	**73**	**73**	
Duurzaamheidscentrum Assen (DCA)	20	0	0	0	0	0	0	0	Actualisatie begroting 2024
Afboeking boekwaarde milieupark	0	0	1.201	0	0	0	0	0	Actualisering begroting 2025
Aanschaf en exploitatie flexwoningen	73	73	73	73	73	73	73	73	Raadsbesluit 18-04-2024
8 Algemeen financieel beleid	**6.260**	**6.121**	**206**	**1.611**	**0**	**0**	**0**	**0**	
84 Gemeentefonds	**0**	**-2.329**	**0**	**410**	**0**	**0**	**0**	**0**	
Tijdelijke middelen WOO	0	85	0	85	0	0	0	0	Tijdgebonden geldstroom vanuit gemeentefonds
Wet kwaliteitsborging bouw (Wkb)	0	34	0	34	0	0	0	0	Actualisatie begroting 2024
Woo integratie in de organisatie	0	85	0	85	0	0	0	0	Actualisatie begroting 2024
Bijstelling Rijksvoorjaarsnota 2024 / eenmalige uitname gemeentefonds	0	-2.739	0	0	0	0	0	0	Kaderbrief 2025
Incidentele middelen openbare bibliotheken	0	206	0	206	0	0	0	0	Septembercirculaire 2024

Onderwerp	Lasten 2025	Baten 2025	Lasten 2026	Baten 2026	Lasten 2027	Baten 2027	Lasten 2028	Baten 2028	Toelichting
86 Overige algemene middelen	**206**	**1.680**	**206**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	
Inzet middelen openbare bibliotheken	206	0	206	0	0	0	0	0	Septembercirculaire 2024
Baten opvang asielzoekers overlooplocatie Expohal	0	1.680	0	0	0	0	0	0	Actualisatie begroting 2025
87 Reserves en voorzieningen	**6.054**	**6.770**	**0**	**1.201**	**0**	**0**	**0**	**0**	
Afboeking boekwaarde milieupark t.l.v. algemene reserve	0	0	0	1.201	0	0	0	0	Actualisatie begroting 2025
Storting baten opvang asielzoekers overlooplocatie Expohal in reserve investeringsfonds	1.680	0	0	0	0	0	0	0	Actualisatie begroting 2025
Onttrekking algemene reserve ten bate van de reserve stimulering economische beleid	0	3.900	0	0	0	0	0	0	Actualisatie begroting 2025
Storting in reserve stimulering economisch beleid ten laste van de algemene reserve	3.900	0	0	0	0	0	0	0	Actualisatie begroting 2025
Onttrekking algemene reserve t.b.v. project digitale daadkracht	0	2.720	0	0	0	0	0	0	Actualisatie begroting 2025
Onttrekking reserve investeringsfonds i.v.m. vervolg verkenning ijsbaan	0	150	0	0	0	0	0	0	Motie Kaderbrief 2025
Verrekening nadelig resultaat huishoudelijk afval 2023 met algemene reserve	474	0	0	0	0	0	0	0	Actualisatie begroting 2025
9 Diverse programma's	**136**	**0**	**-251**	**0**	**-191**	**0**	**-471**	**0**	
90 Diverse beleidsthema's	**136**	**0**	**-251**	**0**	**-191**	**0**	**-471**	**0**	
Overige incidentele lasten en baten	136	0	-251	0	-191	0	-471	0	Actualisatie begroting 2024
	33.108	**27.881**	**10.513**	**6.771**	**3.371**	**3.346**	**2.642**	**3.015**	

4. Geprognosticeerde balans

De geprognosticeerde balans geeft inzicht in de verwachte ontwikkeling van onder andere de investeringen in vaste activa, de ontwikkeling van de voorraad gronden (bouwgrond in exploitatie), de toename of aanwending van de reserves (het eigen vermogen), het verloop van de voorzieningen, het verloop van de schulden en financieringsbehoefte (behoefte aan leningen).

Geprognosticeerde balans [Bedragen in € x 1.000]

Nr	omschrijving	Rekening 2023	Prognose 2024	Begroting 2025	MJP 2026	MJP 2027	MJP 2028
I Activa		**513.961**	**506.649**	**526.677**	**553.928**	**558.131**	**538.470**
A Vaste activa		**426.223**	**456.190**	**477.157**	**498.108**	**503.037**	**490.828**
1	(Im)Materiële vaste activa	419.477	448.477	469.449	490.407	495.341	483.132
2	Financiele activa: kapitaalverstrekkingen	330	330	330	330	330	330
2	Financiele activa: leningen	1.900	1.900	1.900	1.900	1.900	1.900
2	Financiele activa: uitzettingen > 1 jaar	4.517	5.483	5.478	5.471	5.466	5.466
B Vlottende activa		**87.738**	**50.459**	**49.521**	**55.820**	**55.095**	**47.642**
1	Voorraad: onderhanden werk & overige grond- en hulpstoffen	28.144	24.459	23.521	29.820	29.095	21.642
2	Vorderingen: uitzettingen < 1 jaar	51.104	15.000	15.000	15.000	15.000	15.000
3	Liquide middelen	992	1.000	1.000	1.000	1.000	1.000
4	Overlopende activa	7.498	10.000	10.000	10.000	10.000	10.000
II Passiva		**513.963**	**506.649**	**526.677**	**553.927**	**558.131**	**538.470**
C Vaste passiva		**427.651**	**439.540**	**459.568**	**486.818**	**491.022**	**471.361**
1	Eigen vermogen	194.691	193.214	186.472	181.649	167.923	159.294
2	Voorzieningen	21.733	23.298	24.705	27.458	30.658	28.625
3	Vast schuld	211.227	223.028	248.391	277.711	292.441	283.442
D Vlottende passiva		**86.311**	**67.109**	**67.109**	**67.109**	**67.109**	**67.109**
1	Vlottende schuld	26.871	25.000	25.000	25.000	25.000	25.000
2	Overlopende passiva	59.441	42.109	42.109	42.109	42.109	42.109
Eindtotaal		**1.027.924**	**1.013.299**	**1.053.355**	**1.107.855**	**1.116.263**	**1.076.940**

Bijlagen

1. Specificatie ambities bestuursakkoord 2022-2026

We zetten flinke stappen voorwaarts deze bestuursperiode. Dat vraagt iets van onze organisatie en heeft ook effect op onze financiën. De financiële doorrekening van het Bestuursakkoord 2022-2026 Dichtbij & Daadkrachtig vraagt de volgende extra middeleninzet. Bij de Kaderbrief 2025 zijn extra (nieuwe) middelen opgenomen (zie daarvoor de met een *) gelabelde onderwerpen).

Ambitiemiddelen Dichtbij & Daadkrachtig 2022-2026

Uitvoeren bestuursakkoord (bedragen in € x 1.000)

Onderwerp	Begroting 2024	Begroting 2025	MJP 2026	MJP 2027	MJP 2028
Intensiveren bestaand beleid	**2.250**	**2.250**	**2.250**	**2.250**	**2.250**
1 Wonen in Assen	**100**	**100**	**100**	**100**	**100**
Groen / maaibeleid	100	100	100	100	100
6 Bedrijfsvoering	**2.150**	**2.150**	**2.150**	**2.150**	**2.150**
Toezicht & handhaving	150	150	150	150	150
Uitvoering Woonvisie	1.000	1.000	1.000	1.000	1.000
Extra capaciteit voor uitvoering bestaand beleid	1.000	1.000	1.000	1.000	1.000
Nieuw beleid	**1.345**	**1.295**	**1.295**	**795**	**795**
1 Wonen in Assen	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**
Sociale woningbouw	100	100	100	100	100
Onttrekking stedelijk vereveningsfonds sociale woningbouw	-100	-100	-100	-100	-100
2 Werken in Assen	**250**	**200**	**200**	**0**	**0**
Ondersteuning ondernemers	50	0	0	0	0
Versterken acquisitie arbeidsmarkt / onderwijs / werkgelegenheid / Rijksdiensten / ontwikkeling TRZ	200	200	200	0	0
3 Meedoen in Assen	**395**	**395**	**395**	**145**	**145**
Jongerenbeleid	278	308	309	0	0
Onttrekking reserve jongerenbeleid	-278	-308	-309	0	0
Meedoen aan sport en cultuur voor volwassenen *)	250	250	250	0	0
Laaggeletterdheid bij jongeren	145	145	145	145	145
4 Aantrekkelijk Assen	**50**	**50**	**50**	**0**	**0**
Aanpak grensoverschrijdend gedrag *)	50	50	50	0	0
6 Bedrijfsvoering	**650**	**650**	**650**	**650**	**650**
Innovatie in de bedrijfsvoering	650	650	650	650	650
Van incidenteel beleid naar structureel beleid	**1.665**	**1.920**	**1.920**	**1.920**	**1.920**
1 Wonen in Assen	**110**	**235**	**235**	**235**	**235**
Bestrijding exoten	110	110	110	110	110
Meedoen in het groen (groenvisie) *)	0	125	125	125	125
2 Werken in Assen	**150**	**150**	**150**	**150**	**150**
Realisatie basisbanen	150	150	150	150	150
3 Meedoen in Assen	**1.115**	**1.245**	**1.245**	**1.245**	**1.245**
Vrijwilligersbeleid	165	165	165	165	165
Mijn Buurt Assen / Intensiveren wijkaanpak	500	500	500	500	500
Meedoenbeleid	300	300	300	300	300
Vroegsignalering *)	150	150	150	150	150
Inburgering/nieuwkomers *)	0	130	130	130	130
4 Aantrekkelijk Assen	**250**	**250**	**250**	**250**	**250**
Evenementenbeleid	250	250	250	250	250
6 Bedrijfsvoering	**40**	**40**	**40**	**40**	**40**

Onderwerp	Begroting 2024	Begroting 2025	MJP 2026	MJP 2027	MJP 2028
Bestrijding exoten	40	40	40	40	40
Voortzetten incidenteel beleid	**2.103**	**2.500**	**1.850**	**80**	**80**
1 Wonen in Assen	**750**	**840**	**730**	**80**	**80**
Borging ruimtelijke kwaliteit	100	0	0	0	0
Bewegen, ontmoeten, sporten en spelen (BOSS)	0	40	80	80	80
Middelen duurzaamheid	650	650	650	0	0
Ontwikkelen strategische agenda circulariteit *)	0	150	0	0	0
2 Werken in Assen	**350**	**400**	**400**	**0**	**0**
Stadsmarketing, centrummanagement en acquisitie *)	350	400	400	0	0
3 Meedoen in Assen	**250**	**560**	**370**	**0**	**0**
Preventie	865	1.417	1.417	0	0
Onttrekking preventiereserve	-865	-1.417	-1.417	0	0
Werken van uit de wijk*)	0	120	120	0	0
Inburgering/nieuwkomers *)	0	190	0	0	0
Uitvoering Sportakkoord *)	250	250	250	0	0
5 Samen werken aan Assen	**753**	**700**	**350**	**0**	**0**
Inwonersparticipatie *)	753	700	350	0	0
Totaal Ambitiemiddelen	**7.363**	**7.965**	**7.315**	**5.045**	**5.045**

2. Lasten en baten per taakveld Bijlage

Onderstaande tabel geeft een totaaloverzicht van de geraamde baten en lasten per taakveld. Een taakveld is een eenheid waarin de programma's worden onderverdeeld. Een taakveld kan worden toebedeeld aan meerdere programma's. De kolom programma's geeft de relatie met de betreffende begrotingsprogramma's weer.

Lasten per taakveld (bedragen x € 1.000)

Taak-veld	Taakveld omschrijving	Programma's	Realisatie 2023	Begroting 2024	Begroting 2025	MJP 2026	MJP 2027	MJP 2028
Lasten			**482.419**	**351.695**	**410.531**	**401.013**	**403.187**	**411.371**
Bestuur en ondersteuning			**159.268**	**49.589**	**59.300**	**56.005**	**57.685**	**59.240**
0.1	Bestuur	5, 6	4.540	4.861	4.866	4.647	4.393	4.429
0.10	Mutaties reserves	1, 5, 6	74.086	1.104	9.012	3.087	2.959	2.955
0.11	Resultaat van de rekening van B/L	7	28.067	0	0	0	0	0
0.2	Burgerzaken	5, 6, 7	6.057	6.155	7.390	7.505	7.692	7.952
0.3	Beheer overige gebouwen en gronden	8	-2.757	0	0	0	0	0
0.4	Overhead	5, 6, 8	23.325	31.452	26.615	27.091	27.916	28.677
0.5	Treasury	5, 6, 8	24.522	-501	7.037	7.790	7.956	8.439
0.61	OZB woningen	4	610	834	794	806	822	840
0.62	OZB niet-woningen	1, 8	156	145	215	215	221	229
0.63	Parkeerbelasting	8	42	46	48	49	50	51
0.64	Belastingen overig	1, 6, 7, 8	61	28	28	28	28	28
0.7	Alg. uitk en ov uitk gemeentefonds	8	0	3.702	328	336	323	139
0.8	Overige baten en lasten	1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8	536	1.711	2.914	4.398	5.272	5.446
0.9	Vennootschapsbelasting (VpB)	8	23	52	53	53	53	55
Economie			**9.245**	**7.974**	**9.855**	**8.661**	**8.074**	**8.202**
3.1	Economische ontwikkeling	2, 6	2.475	3.162	4.721	3.922	3.375	3.441
3.2	Fysieke bedrijfsinfrastructuur	7	4.060	2.753	2.021	2.021	2.021	2.021
3.3	Bedrijvenloket en bedrijfsregelingen	1, 6	989	391	931	930	953	982
3.4	Economische promotie	1, 8	1.721	1.668	2.182	1.788	1.725	1.758
Onderwijs			**19.431**	**18.635**	**19.793**	**20.205**	**20.833**	**21.487**
4.1	Openbaar basisonderwijs	3	4.521	3.329	3.343	3.343	3.343	3.343
4.2	Onderwijshuisvesting	3, 6, 7	10.605	10.907	11.642	12.016	12.571	13.088
4.3	Onderwijsbeleid en leerlingzaken	3, 6	4.305	4.399	4.808	4.846	4.919	5.056
Sociaal domein			**194.909**	**182.048**	**212.879**	**204.561**	**204.635**	**207.836**

Taak-veld	Taakveld omschrijving	Programma's	Realisatie 2023	Begroting 2024	Begroting 2025	MJP 2026	MJP 2027	MJP 2028
6.1	Samenkracht en burgerparticipatie	3, 6, 7	21.086	10.899	23.478	13.459	13.354	13.757
6.2	Toegang en eerstelijnsvoorziening	3, 6	2.305	2.093	0	0	0	0
6.21	Toegang en eerstelijnsvoorziening Wmo	3, 6	0	0	3.015	3.040	1.663	1.728
6.22	Toegang en eerstelijnsvoorzieningen Jeugd	3, 6	0	0	1.041	1.061	1.087	1.117
6.23	Toegang en eerstelijnsvoorziening Integraal	3, 6	0	0	992	1.032	1.068	1.105
6.3	Inkomensregelingen	2, 3, 6	50.496	48.745	56.659	58.219	59.042	60.138
6.4	WSW en beschut werk	2, 6	19.996	13.099	17.013	16.255	15.531	14.972
6.5	Arbeidsparticipatie	2, 6	2.059	2.174	2.495	2.554	2.613	2.674
6.6	Maatwerkvoorzieningen (Wmo)	3, 6	4.025	4.415	0	0	0	0
6.60	Hulpmiddelen en diensten (Wmo)	3, 6	0	0	3.439	3.528	3.620	3.710
6.711	Huishoudelijke hulp (Wmo)	3, 6	0	0	8.006	8.214	8.428	8.638
6.712	Begeleiding (Wmo)	3, 6	0	0	5.919	6.073	6.231	6.387
6.713	Dagbesteding (Wmo)	3, 6	0	0	5.816	5.967	6.122	6.275
6.71a	Huishoudelijke hulp (Wmo)	3, 6	7.413	9.489	0	0	0	0
6.71b	Begeleiding (Wmo)	3, 6	12.786	13.430	0	0	0	0
6.71c	Dagbesteding (Wmo)	3, 6	3.348	4.187	0	0	0	0
6.71d	Overige maatwerkarrangementen (WMO)	3, 6	3	0	0	0	0	0
6.72	Maatwerkdienstverlening 18-	3, 6	0	0	21.164	21.714	22.278	22.835
6.72a	Jeughulp begeleiding	3, 6	4.013	5.847	0	0	0	0
6.72b	Jeugdhulp behandeling	3, 6	4.998	6.518	0	0	0	0
6.72c	Jeugdhulp dagbesteding	3, 6	3.532	4.337	0	0	0	0
6.72d	Jeugdhulp zonder verblijf overig	3, 6	0	5.262	0	0	0	0
6.73a	Pleegzorg	3, 6	3.764	2.318	0	0	0	0
6.73b	Gezinsgericht	3, 6	1.638	1.479	0	0	0	0
6.73c	Jeugdhulp met verblijf overig	3, 6	945	13.257	0	0	0	0
6.74a	Jeugd behandeling GGZ zonder verblijf	3, 6, 7	8.892	333	0	0	0	0
6.74b	Jeugdhulp crisis/LTA/GGZ-verblijf	3, 6	769	914	0	0	0	0
6.74c	Gesloten plaatsing	3, 6	1.723	0	0	0	0	0
6.791	PGB Wmo	3, 6	0	0	2.155	2.211	2.269	2.326
6.792	PGB Jeugd	3, 6	0	0	459	471	483	495
6.811	Beschermd Wonen (Wmo)	3, 6	34.139	26.034	35.012	34.492	33.968	34.194

Taak-veld	Taakveld omschrijving	Programma's	Realisatie 2023	Begroting 2024	Begroting 2025	MJP 2026	MJP 2027	MJP 2028
6.812	Maatschappelijke- en vrouwenopvang (Wmo)	3, 6	5.053	5.102	6.161	5.920	6.070	6.153
6.82	Geëscaleerde zorg 18-	3, 6	0	0	8.657	8.882	9.113	9.341
6.821	Jeugdbescherming	3, 6	1.495	1.597	2.341	2.378	2.440	2.511
6.822	Jeugdreclassering	3, 6	431	519	939	953	975	1.015
6.91	Coordinatie en beleid Wmo	3, 6	0	0	4.976	4.987	5.062	5.160
6.92	Coordinatie en beleid Jeugd	3, 6	0	0	3.142	3.151	3.218	3.305
Sport, cultuur en recreatie			**41.134**	**36.877**	**39.285**	**40.049**	**40.884**	**42.208**
5.1	Sportbeleid en activering	3, 6	855	1.076	890	847	833	856
5.2	Sportaccommodaties	6, 7	6.571	6.485	7.330	7.450	7.616	7.908
5.3	Cultuurpresentatie-, prod. en part.	4, 6, 7	16.228	12.443	12.182	12.393	12.656	13.068
5.4	Musea	1, 6, 7	681	391	482	491	499	518
5.5	Cultureel erfgoed	6	7	10	20	20	20	21
5.6	Media	4, 6, 7	5.214	4.972	4.438	4.573	4.715	4.854
5.7	Openbaar groen en (openlucht) recr	1, 2, 3, 4, 6	11.578	11.500	13.943	14.275	14.545	14.983
Veiligheid			**7.320**	**7.396**	**8.466**	**8.576**	**8.772**	**9.030**
1.1	Crisisbeheersing en brandweer	4, 6, 7	4.905	5.164	5.485	5.583	5.779	5.965
1.2	Openbare orde en veiligheid	4, 6	2.415	2.232	2.981	2.993	2.993	3.065
Verkeer, vervoer en waterstaat			**17.397**	**17.123**	**19.691**	**20.288**	**20.804**	**21.393**
2.1	Verkeer en vervoer	1, 2, 6	11.971	11.128	13.208	13.657	14.075	14.427
2.2	Parkeren	6, 7	4.788	5.518	5.719	5.858	5.941	6.159
2.3	Recreatieve havens	1, 7	31	-177	27	27	28	29
2.4	Economische havens en waterwegen	1, 6	357	274	293	298	302	310
2.5	Openbaar vervoer	1, 6	250	380	444	448	458	468
Volksgezondheid en milieu			**21.976**	**20.243**	**22.863**	**24.267**	**23.390**	**23.975**
7.1	Volksgezondheid	3, 6	3.333	3.557	3.506	3.615	3.647	3.775
7.2	Riolering	1, 6	6.065	5.116	5.782	6.001	6.340	6.476
7.3	Afval	1, 6, 7	8.687	8.024	9.186	10.302	9.580	9.787
7.4	Milieubeheer	1, 6	3.035	2.722	3.413	3.376	2.826	2.928
7.5	Begraafplaatsen en crematoria	1, 6, 7	856	824	976	973	997	1.009
Volkshuisvesting, ruimtelijke ordening en stedelijke vernieuwing			**11.739**	**11.810**	**18.399**	**18.401**	**18.110**	**18.000**

Taak-veld	Taakveld omschrijving	Programma's	Realisatie 2023	Begroting 2024	Begroting 2025	MJP 2026	MJP 2027	MJP 2028
8.1	Ruimtelijke ordening	1, 6, 7	6.215	5.126	6.995	6.994	6.480	6.200
8.2	Grondexploitatie (niet-bedr.terr)	6, 7	3.199	3.313	7.415	7.415	7.415	7.415
8.3	Wonen en bouwen	1. 4, 6	2.325	3.371	3.989	3.992	4.215	4.385

Baten per taakveld (bedragen x € 1.000)

Taak-veld	Taakveld omschrijving	Programma's	Realisatie 2023	Begroting 2024	Begroting 2025	MJP 2026	MJP 2027	MJP 2028
Baten			**-482.421**	**-351.694**	**-410.528**	**-401.013**	**-403.190**	**-411.373**
Bestuur en ondersteuning			**-359.275**	**-268.643**	**-301.181**	**-304.065**	**-305.210**	**-312.353**
0.1	Bestuur	5, 6	-21	0	0	0	0	0
0.10	Mutaties reserves	1, 5, 6	-80.489	-5.371	-13.245	-8.170	-5.264	-5.388
0.11	Resultaat van de rekening van B/L	7	0	-1.508	253	-11.420	-8.709	-9.454
0.2	Burgerzaken	5, 6, 7	-1.126	-1.293	-1.514	-1.665	-1.692	-1.727
0.3	Beheer overige gebouwen en gronden	8	-22	0	0	0	0	0
0.4	Overhead	5, 6, 8	-316	-3.963	-3.650	-3.362	-3.519	-3.472
0.5	Treasury	5, 6, 8	-30.576	-3.978	-12.690	-12.509	-12.145	-11.878
0.61	OZB woningen	4	-12.237	-13.095	-13.902	-14.403	-14.772	-15.236
0.62	OZB niet-woningen	1, 8	-9.464	-10.126	-10.960	-11.371	-11.671	-11.997
0.63	Parkeerbelasting	8	-1.901	-1.697	-1.687	-1.686	-1.684	-1.723
0.64	Belastingen overig	1, 6, 7, 8	-199	-190	-192	-194	-196	-199
0.7	Alg. uitk en ov uitk gemeentefonds	8	-221.951	-227.032	-240.108	-236.130	-242.408	-247.911
0.8	Overige baten en lasten	1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8	-973	-390	-3.486	-3.155	-3.150	-3.368
0.9	Vennootschapsbelasting (VpB)	8	0	0	0	0	0	0
Economie			**-7.372**	**-3.709**	**-3.661**	**-3.688**	**-3.712**	**-3.721**
3.1	Economische ontwikkeling	2, 6	54	-267	-464	-482	-498	-497
3.2	Fysieke bedrijfsinfrastructuur	7	-6.251	-2.471	-2.092	-2.092	-2.092	-2.092
3.3	Bedrijvenloket en bedrijfsregelingen	1, 6	-506	-219	-393	-402	-410	-420
3.4	Economische promotie	1, 8	-669	-752	-712	-712	-712	-712
Onderwijs			**-9.923**	**-6.546**	**-7.014**	**-7.225**	**-7.272**	**-7.355**

Taak-veld	Taakveld omschrijving	Programma's	Realisatie 2023	Begroting 2024	Begroting 2025	MJP 2026	MJP 2027	MJP 2028
4.1	Openbaar basisonderwijs	3	-4.521	-3.334	-3.334	-3.334	-3.334	-3.334
4.2	Onderwijshuisvesting	3, 6, 7	-1.185	-1.052	-1.230	-1.432	-1.466	-1.500
4.3	Onderwijsbeleid en leerlingzaken	3, 6	-4.217	-2.160	-2.450	-2.459	-2.472	-2.521
Sociaal domein			**-59.665**	**-34.603**	**-54.138**	**-41.339**	**-41.626**	**-41.921**
6.1	Samenkracht en burgerparticipatie	3, 6, 7	-25.087	-1.726	-15.145	-1.637	-1.669	-1.702
6.2	Toegang en eerstelijnsvoorziening	3, 6	-68	0	0	0	0	0
6.21	Toegang en eerstelijnsvoorziening Wmo	3, 6	0	0	0	0	0	0
6.3	Inkomensregelingen	2, 3, 6	-32.623	-30.034	-36.432	-37.137	-37.388	-37.646
6.4	WSW en beschut werk	2, 6	-1	0	0	0	0	0
6.5	Arbeidsparticipatie	2, 6	-1	0	0	0	0	0
6.6	Maatwerkvoorzieningen (Wmo)	3, 6	-868	-799	0	0	0	0
6.60	Hulpmiddelen en diensten (Wmo)	3, 6	0	0	-600	-600	-600	-600
6.71a	Huishoudelijke hulp (Wmo)	3, 6	-31	-120	0	0	0	0
6.71b	Begeleiding (Wmo)	3, 6	-305	-170	0	0	0	0
6.71c	Dagbesteding (Wmo)	3, 6	-2	-53	0	0	0	0
6.71d	Overige maatwerkarrangementen (WMO)	3, 6	0	0	0	0	0	0
6.72a	Jeughulp begeleiding	3, 6	0	-57	0	0	0	0
6.72b	Jeugdhulp behandeling	3, 6	-28	-64	0	0	0	0
6.72c	Jeugdhulp dagbesteding	3, 6	-48	-42	0	0	0	0
6.72d	Jeugdhulp zonder verblijf overig	3, 6	0	-52	0	0	0	0
6.73a	Pleegzorg	3, 6	0	-23	0	0	0	0
6.73b	Gezinsgericht	3, 6	0	-14	0	0	0	0
6.73c	Jeugdhulp met verblijf overig	3, 6	0	-130	0	0	0	0
6.74a	Jeugd behandeling GGZ zonder verblijf	3, 6	-1	-3	0	0	0	0
6.74b	Jeugdhulp crisis/LTA/GGZ-verblijf	3, 6	-27	-9	0	0	0	0
6.74c	Gesloten plaatsing	3, 6	-7	0	0	0	0	0
6.811	Beschermd Wonen (Wmo)	3, 6	-358	-921	-1.808	-1.808	-1.808	-1.808
6.812	Maatschappelijke- en vrouwenopvang (Wmo)	3, 6, 7	-172	-218	-153	-157	-161	-165
6.821	Jeugdbescherming	3, 6	-36	-127	0	0	0	0
6.822	Jeugdreclassering	3, 6	-2	-41	0	0	0	0

Taak-veld	Taakveld omschrijving	Programma's	Realisatie 2023	Begroting 2024	Begroting 2025	MJP 2026	MJP 2027	MJP 2028
6.91	Coordinatie en beleid Wmo	3, 6	0	0	0	0	0	0
6.92	Coordinatie en beleid Jeugd	3, 6	0	0	0	0	0	0
Sport, cultuur en recreatie			**-11.041**	**-9.390**	**-9.372**	**-9.534**	**-9.545**	**-9.633**
5.1	Sportbeleid en activering	3, 6	-431	-373	0	0	0	0
5.2	Sportaccommodaties	6, 7	-4.018	-3.132	-3.361	-3.498	-3.526	-3.565
5.3	Cultuurpresentatie-, prod. en part.	4, 6, 7	-4.103	-4.120	-4.525	-4.590	-4.628	-4.666
5.4	Musea	1, 6, 7	-355	-356	0	0	0	0
5.5	Cultureel erfgoed	6	0	0	0	0	0	0
5.6	Media	4, 6, 7	-1.216	-912	-956	-935	-873	-877
5.7	Openbaar groen en (openlucht) recr	1, 2, 3, 4, 6	-918	-497	-530	-511	-518	-525
Veiligheid			**-323**	**-149**	**-149**	**-149**	**-149**	**-149**
1.1	Crisisbeheersing en brandweer	4, 6, 7	-19	-41	-41	-41	-41	-41
1.2	Openbare orde en veiligheid	4, 6	-304	-108	-108	-108	-108	-108
Verkeer, vervoer en waterstaat			**-5.446**	**-4.173**	**-4.860**	**-4.866**	**-4.874**	**-4.880**
2.1	Verkeer en vervoer	1, 2, 6	-2.116	-900	-1.600	-1.605	-1.611	-1.616
2.2	Parkeren	6, 7	-3.299	-3.221	-3.207	-3.207	-3.208	-3.209
2.3	Recreatieve havens	1, 7	-28	-32	-33	-34	-35	-35
2.4	Economische havens en waterwegen	1, 6	-3	0	0	0	0	0
2.5	Openbaar vervoer	1, 6	0	-20	-20	-20	-20	-20
Volksgezondheid en milieu			**-19.941**	**-18.304**	**-19.158**	**-19.177**	**-19.819**	**-20.322**
7.1	Volksgezondheid	3, 6	-405	-394	-100	-100	0	0
7.2	Riolering	1, 6	-7.012	-6.576	-6.835	-7.059	-7.455	-7.685
7.3	Afval	1, 6, 7	-10.607	-10.684	-11.598	-11.392	-11.738	-11.997
7.4	Milieubeheer	1, 6	-1.206	-22	0	0	0	0
7.5	Begraafplaatsen en crematoria	1, 6, 7	-711	-628	-625	-626	-626	-640
Volkshuisvesting, ruimtelijke ordening en stedelijke vernieuwing			**-9.435**	**-6.177**	**-10.995**	**-10.970**	**-10.983**	**-11.039**
8.1	Ruimtelijke ordening	1, 6, 7	-2.091	-942	-1.898	-1.873	-1.886	-1.899
8.2	Grondexploitatie (niet-bedr.terr)	6, 7	-3.098	-3.250	-7.113	-7.113	-7.113	-7.113
8.3	Wonen en bouwen	1. 4, 6	-4.246	-1.985	-1.984	-1.984	-1.984	-2.027

3. Reserves en voorzieningen

Als onderdeel van de uiteenzetting van de financiële positie geven de onderstaande tabelen een meerjarig inzicht in het gespecificeerde verloop van de reserves en voorzieningen.

We hebben geld voor bepaalde doelen gereserveerd in reserves en geld dat we nodig hebben voor specifieke toekomstige uitgaven apart gezet in voorzieningen.

De vier tabellen hieronder laten van 2025 tot en met 2028 per jaar zien hoe de reserves en voorzieningen verlopen.

2025 [Bedragen in € x 1.000; stand ultimo jaar]

Naam	1 Januari	Storting structureel	Storting incidenteel	Onttrekking structureel	Onttrekking incidenteel	Einde jaar
Algemene reserve / weerstandsreserve	**82.850**	**0**	**727**	**0**	**7.620**	**75.957**
Algemene reserve algemene dienst	73.600	0	727	0	7.620	66.707
Reserve weerstandsvermogen	9.250	0	0	0	0	9.250
Amortisatie / exploitatie reserves	**39.314**	**2.204**	**0**	**2.974**	**0**	**38.544**
Reserve nieuwbouwprojecten	1.734	280	0	505	0	1.509
Reserve wielerbaan	2.422	44	0	103	0	2.362
Reserve MBA Nobellaan/Dotterbloemstraat	243	4	0	15	0	233
Reserve voortgezet onderwijs	680	12	0	28	0	664
Reserve MFA Assen Oost	1.862	33	0	77	0	1.818
Reserve Veemarktplein	1.013	18	0	61	0	970
Amortisatie Flexwoningen	380	1.255	0	869	0	766
Amortisatie fietspad Europaweg	160	3	0	10	0	153
Amortisatiereserve Overcingeltunnel	11.651	210	0	461	0	11.400
Amortisatiereserve Koopmansplein	1.344	24	0	75	0	1.293
Amortisatiereserve Bosbeek Nijlandsloop	583	10	0	35	0	558
Amortisatiereserve Sportvelden	3.115	56	0	287	0	2.884
Amortisatiereserve DNK	9.611	173	0	101	0	9.683
Amortisatiereserve Stadhuis	2.500	45	0	150	0	2.395
Amortisatiereserve UPM	1.524	28	0	145	0	1.407
Amortisatiereserve DFR	492	9	0	52	0	449
Egalisatie reserves	**4.076**	**73**	**0**	**0**	**127**	**4.022**
Reserve Maatschappelijke opvang	4.076	0	0	0	127	3.949
Reserve Flexwoningen	0	73	0	0	0	73
Reserves grondexploitaties	**44.191**	**581**	**0**	**813**	**0**	**43.959**
Algemene reserve grondexploitaties	33.965	581	0	0	0	34.546
Weerstandsvermogen grondexploitaties	10.226	0	0	813	0	9.413
Reserves meerjarige projecten	**11.202**	**100**	**0**	**0**	**100**	**11.202**
Reserve duurzaamheid	1.207	0	0	0	0	1.207
Reserve beeldende kunst	115	0	0	0	0	115
Reserve RSP gelden - FlorijnAs	4.919	0	0	0	0	4.919
Reserve Binnenstad	840	0	0	0	0	840
Reserve aardgasvrijewijk	3.621	0	0	0	0	3.621
Stedelijk vereveningsfonds sociale woningbouw	500	100	0	0	100	500
Reserves overige specifieke beleidstaken	**10.073**	**0**	**5.580**	**150**	**2.462**	**13.041**
Reserve investeringsfonds	5.320	0	1.680	150	0	6.850
Reserve ontwikkelfonds	0	0	0	0	0	0

Naam	1 Januari	Storting structureel	Storting incidenteel	Onttrekking structureel	Onttrekking incidenteel	Einde jaar
Reserve stimulering economische beleid	373	0	3.900	0	737	3.536
Reserve Oekraine	321	0	0	0	0	321
Reserve jongerenbeleid	590	0	0	0	308	282
Preventiereserve Sociaal Domein	2.833	0	0	0	1.417	1.416
Reserve inclusie en diversiteit	636	0	0	0	0	636
Voorzieningen	**23.298**	**5.835**	**0**	**4.086**	**342**	**24.705**
Voorziening onderhoud kunstwerken	3.668	228	0	0	0	3.896
Voorziening groot onderhoud gebouwen	8.034	5.091	0	4.086	0	9.039
Voorzieningen riool en afvalstoffenheffing	5.746	516	0	0	342	5.920
Voorziening dubieuze debiteuren	199	0	0	0	0	199
Voorzieningen inzake personeel	5.651	0	0	0	0	5.651
Totaal Reserves en Voorzieningen 2025	**215.004**	**8.793**	**6.307**	**8.023**	**10.651**	**211.430**

2026 [Bedragen in € x 1.000; stand ultimo jaar]

Naam	1 januari	Storting structureel	Storting incidenteel	Onttrekking structureel	Onttrekking incidenteel	Einde jaar
Algemene reserve / weerstandsreserve	**75.957**	**0**	**0**	**0**	**12.621**	**63.336**
Algemene reserve algemene dienst	66.707	0	0	0	12.621	54.086
Reserve weerstandsvermogen	9.250	0	0	0	0	9.250
Amortisatie / exploitatie reserves	**38.544**	**2.203**	**0**	**3.119**	**0**	**37.626**
Reserve nieuwbouwprojecten	1.509	290	0	505	0	1.294
Reserve wielerbaan	2.362	43	0	103	0	2.302
Reserve MBA Nobellaan/Dotterbloemstraat	233	4	0	15	0	222
Reserve voortgezet onderwijs	664	12	0	28	0	648
Reserve MFA Assen Oost	1.818	33	0	77	0	1.773
Reserve Veemarktplein	970	17	0	61	0	926
Amortisatie Flexwoningen	766	1.262	0	869	0	1.159
Amortisatie fietspad Europaweg	153	3	0	10	0	145
Amortisatiereserve Overcingeltunnel	11.400	205	0	461	0	11.144
Amortisatiereserve Koopmansplein	1.293	23	0	75	0	1.241
Amortisatiereserve Bosbeek Nijlandsloop	558	10	0	35	0	533
Amortisatiereserve Sportvelden	2.884	52	0	287	0	2.649
Amortisatiereserve DNK	9.683	172	0	170	0	9.685
Amortisatiereserve Stadhuis	2.395	43	0	150	0	2.288
Amortisatiereserve UPM	1.407	26	0	221	0	1.212
Amortisatiereserve DFR	449	8	0	52	0	405
Egalisatie reserves	**4.022**	**73**	**0**	**0**	**0**	**4.095**
Reserve Maatschappelijke opvang	3.949	0	0	0	0	3.949
Reserve Flexwoningen	73	73	0	0	0	146
Reserves grondexploitaties	**43.959**	**581**	**0**	**813**	**0**	**43.727**
Algemene reserve grondexploitaties	34.546	581	0	0	0	35.127
Weerstandsvermogen grondexploitaties	9.413	0	0	813	0	8.600
Reserves meerjarige projecten	**11.202**	**100**	**0**	**0**	**100**	**11.202**
Reserve duurzaamheid	1.207	0	0	0	0	1.207

Naam	1 januari	Storting structureel	Storting incidenteel	Onttrekking structureel	Onttrekking incidenteel	Einde jaar
Reserve beeldende kunst	115	0	0	0	0	115
Reserve RSP gelden - FlorijnAs	4.919	0	0	0	0	4.919
Reserve Binnenstad	840	0	0	0	0	840
Reserve aardgasvrijewijk	3.621	0	0	0	0	3.621
Stedelijk vereveningsfonds sociale woningbouw	500	100	0	0	100	500
Reserves overige specifieke beleidstaken	**13.041**	**0**	**0**	**0**	**2.798**	**10.243**
Reserve investeringsfonds	6.850	0	0	0	0	6.850
Reserve ontwikkelfonds	0	0	0	0	0	0
Reserve stimulering economische beleid	3.536	0	0	0	1.100	2.436
Reserve Oekraine	321	0	0	0	0	321
Reserve jongerenbeleid	282	0	0	0	282	0
Preventiereserve Sociaal Domein	1.416	0	0	0	1.416	0
Reserve inclusie en diversiteit	636	0	0	0	0	636
Voorzieningen	**24.705**	**5.828**	**0**	**3.075**	**0**	**27.458**
Voorziening onderhoud kunstwerken	3.896	228	0	0	0	4.124
Voorziening groot onderhoud gebouwen	9.039	5.091	0	3.075	0	11.055
Voorzieningen riool en afvalstoffenheffing	5.920	509	0	0	0	6.429
Voorziening dubieuze debiteuren	199	0	0	0	0	199
Voorzieningen inzake personeel	5.651	0	0	0	0	5.651
Totaal Reserves en Voorzieningen 2026	**211.430**	**8.785**	**0**	**7.007**	**15.519**	**197.687**

2027 [Bedragen in € x 1.000; stand ultimo jaar]

Naam	1 januari	Storting structureel	Storting incidenteel	Onttrekking structureel	Onttrekking incidenteel	Einde jaar
Algemene reserve / weerstandsreserve	**63.336**	**0**	**0**	**0**	**8.709**	**54.627**
Algemene reserve algemene dienst	54.086	0	0	0	8.709	45.377
Reserve weerstandsvermogen	9.250	0	0	0	0	9.250
Amortisatie / exploitatie reserves	**37.626**	**2.203**	**0**	**3.237**	**0**	**36.593**
Reserve nieuwbouwprojecten	1.294	300	0	505	0	1.089
Reserve wielerbaan	2.302	41	0	103	0	2.240
Reserve MBA Nobellaan/Dotterbloemstraat	222	4	0	15	0	211
Reserve voortgezet onderwijs	648	12	0	28	0	632
Reserve MFA Assen Oost	1.773	32	0	77	0	1.728
Reserve Veemarktplein	926	17	0	61	0	882
Amortisatie Flexwoningen	1.159	1.269	0	869	0	1.559
Amortisatie fietspad Europaweg	145	3	0	10	0	138
Amortisatiereserve Overcingeltunnel	11.144	200	0	461	0	10.883
Amortisatiereserve Koopmansplein	1.241	23	0	75	0	1.189
Amortisatiereserve Bosbeek Nijlandsloop	533	10	0	35	0	508
Amortisatiereserve Sportvelden	2.649	48	0	287	0	2.410
Amortisatiereserve DNK	9.685	172	0	174	0	9.683
Amortisatiereserve Stadhuis	2.288	41	0	150	0	2.179
Amortisatiereserve UPM	1.212	24	0	298	0	938
Amortisatiereserve DFR	405	7	0	89	0	324

Naam	1 januari	Storting structureel	Storting incidenteel	Onttrekking structureel	Onttrekking incidenteel	Einde jaar
Egalisatie reserves	**4.095**	**73**	**0**	**0**	**6**	**4.162**
Reserve Maatschappelijke opvang	3.949	0	0	0	6	3.943
Reserve Flexwoningen	146	73	0	0	0	219
Reserves grondexploitaties	**43.727**	**581**	**0**	**813**	**0**	**43.495**
Algemene reserve grondexploitaties	35.127	581	0	0	0	35.708
Weerstandsvermogen grondexploitaties	8.600	0	0	813	0	7.787
Reserves meerjarige projecten	**11.202**	**100**	**0**	**0**	**100**	**11.202**
Reserve duurzaamheid	1.207	0	0	0	0	1.207
Reserve beeldende kunst	115	0	0	0	0	115
Reserve RSP gelden - FlorijnAs	4.919	0	0	0	0	4.919
Reserve Binnenstad	840	0	0	0	0	840
Reserve aardgasvrijewijk	3.621	0	0	0	0	3.621
Stedelijk vereveningsfonds sociale woningbouw	500	100	0	0	100	500
Reserves overige specifieke beleidstaken	**10.243**	**0**	**0**	**0**	**1.108**	**9.135**
Reserve investeringsfonds	6.850	0	0	0	0	6.850
Reserve ontwikkelfonds	0	0	0	0	0	0
Reserve stimulering economische beleid	2.436	0	0	0	1.108	1.328
Reserve Oekraine	321	0	0	0	0	321
Reserve jongerenbeleid	0	0	0	0	0	0
Preventiereserve Sociaal Domein	0	0	0	0	0	0
Reserve inclusie en diversiteit	636	0	0	0	0	636
Voorzieningen	**27.458**	**5.909**	**0**	**2.709**	**0**	**30.658**
Voorziening onderhoud kunstwerken	4.124	228	0	0	0	4.352
Voorziening groot onderhoud gebouwen	11.055	5.091	0	2.709	0	13.437
Voorzieningen riool en afvalstoffenheffing	6.429	590	0	0	0	7.019
Voorziening dubieuze debiteuren	199	0	0	0	0	199
Voorzieningen inzake personeel	5.651	0	0	0	0	5.651
Totaal Reserves en Voorzieningen 2027	**197.687**	**8.866**	**0**	**6.759**	**9.923**	**189.872**

2028 [Bedragen in € x 1.000; stand ultimo jaar]

Naam	1 januari	Storting structureel	Storting incidenteel	Onttrekking structureel	Onttrekking incidenteel	Einde jaar
Algemene reserve / weerstandsreserve	**54.627**	**0**	**0**	**0**	**9.454**	**45.173**
Algemene reserve algemene dienst	45.377	0	0	0	9.454	35.923
Reserve weerstandsvermogen	9.250	0	0	0	0	9.250
Amortisatie / exploitatie reserves	**36.593**	**2.199**	**0**	**3.237**	**0**	**35.557**
Reserve nieuwbouwprojecten	1.089	311	0	505	0	895
Reserve wielerbaan	2.240	40	0	103	0	2.177
Reserve MBA Nobellaan/Dotterbloemstraat	211	4	0	15	0	200
Reserve voortgezet onderwijs	632	12	0	28	0	616
Reserve MFA Assen Oost	1.728	31	0	77	0	1.682
Reserve Veemarktplein	882	16	0	61	0	837
Amortisatie Flexwoningen	1.559	1.276	0	869	0	1.967
Amortisatie fietspad Europaweg	138	3	0	10	0	131

Naam	1 januari	Storting structureel	Storting incidenteel	Onttrekking structureel	Onttrekking incidenteel	Einde jaar
Amortisatiereserve Overcingeltunnel	10.883	195	0	461	0	10.617
Amortisatiereserve Koopmansplein	1.189	21	0	75	0	1.135
Amortisatiereserve Bosbeek Nijlandsloop	508	9	0	35	0	482
Amortisatiereserve Sportvelden	2.410	43	0	287	0	2.166
Amortisatiereserve DNK	9.683	172	0	174	0	9.681
Amortisatiereserve Stadhuis	2.179	39	0	150	0	2.069
Amortisatiereserve UPM	938	22	0	298	0	662
Amortisatiereserve DFR	324	5	0	89	0	240
Egalisatie reserves	**4.162**	**73**	**128**	**0**	**139**	**4.224**
Reserve Maatschappelijke opvang	3.943	0	128	0	139	3.932
Reserve Flexwoningen	219	73	0	0	0	292
Reserves grondexploitaties	**43.495**	**581**	**0**	**813**	**0**	**43.263**
Algemene reserve grondexploitaties	35.708	581	0	0	0	36.289
Weerstandsvermogen grondexploitaties	7.787	0	0	813	0	6.974
Reserves meerjarige projecten	**11.202**	**100**	**0**	**0**	**100**	**11.202**
Reserve duurzaamheid	1.207	0	0	0	0	1.207
Reserve beeldende kunst	115	0	0	0	0	115
Reserve RSP gelden - FlorijnAs	4.919	0	0	0	0	4.919
Reserve Binnenstad	840	0	0	0	0	840
Reserve aardgasvrijewijk	3.621	0	0	0	0	3.621
Stedelijk vereveningsfonds sociale woningbouw	500	100	0	0	100	500
Reserves overige specifieke beleidstaken	**9.135**	**0**	**2.500**	**0**	**1.100**	**10.423**
Reserve investeringsfonds	6.850	0	0	0	0	6.850
Reserve ontwikkelfonds	0	0	2.500	0	0	2.500
Reserve stimulering economische beleid	1.328	0	0	0	1.100	116
Reserve Oekraine	321	0	0	0	0	321
Reserve jongerenbeleid	0	0	0	0	0	0
Preventiereserve Sociaal Domein	0	0	0	0	0	0
Reserve inclusie en diversiteit	636	0	0	0	0	636
Voorzieningen	**30.658**	**5.886**	**0**	**7.919**	**0**	**28.625**
Voorziening onderhoud kunstwerken	4.352	228	0	0	0	4.580
Voorziening groot onderhoud gebouwen	13.437	5.068	0	7.919	0	10.586
Voorzieningen riool en afvalstoffenheffing	7.019	590	0	0	0	7.609
Voorziening dubieuze debiteuren	199	0	0	0	0	199
Voorzieningen inzake personeel	5.651	0	0	0	0	5.651
Totaal Reserves en Voorzieningen 2028	**189.872**	**8.839**	**2.628**	**11.969**	**10.793**	**178.467**

4. Begrotingssubsidies

In de begroting nemen we jaarlijks een subsidiebedrag op voor een aantal organisaties die een belangrijke bijdrage leveren aan de gemeente Assen. Dit gaat om een aantal organisaties die bekend zijn bij de gemeente en een langjarige subsidierelatie met de gemeente hebben. De juridische grondslag van begrotingssubsidies is het overzicht in de begroting. Een begrotingssubsidie is een subsidie als bedoeld in artikel 4:23, derde lid, onderdeel c van de Algemene wet bestuursrecht. Hierbij worden de naam van de subsidieontvanger en het maximale subsidiebedrag in de begroting opgenomen.

Overzicht begrotingssubsidies 2025 (bedragen x € 1)

Organisatie	Doel	Bedrag
1. Wonen in Assen		**51.860**
Landschapsbeheer Drenthe	Streekbeheer	50.760
SIW Internationale Vrijwilligersprojecten	Vrijwilligersproject State Forestry Ballo	1.100
2. Werken in Assen		**519.371**
Stichting Ondernemersfonds	Organiseren stadsbrede activiteiten	466.430
Kop van Drenthe	Spil en regionaal aanspreekpunt in de toeristisch-recreatief sector	32.500
International Welcome Center North	Wegwijs maken buitenlandse werknemers en studenten	11.941
Gemeente Groningen	Programma Make it in the north	8.500
3. Meedoen in Assen		**7.919.991**
Leger des Heils	Maatschappelijke opvang	1.733.131
St. Verslavingszorg Noord-Nederland	Hulpverlening en preventie	1.268.759
Leger des Heils	Kortdurende opvang	719.780
Werkpro	Dagbesteding Havenkade en inloopfunctie Kommarin	708.586
St Assen Sportstad	Ter bevordering van sport in Assen	579.000
St. Leergeld Noord-Drenthe	Ondersteunen gezinnen en coordinatie kindpakket	458.750
Jeugdfonds Sport en Cultuur Drenthe	Tegemoetkoming contributie/ lesgeld	350.000
GGZ Drenthe	Inzet OGGZ-hulpverleners	316.046
GGD - OGGZ activiteiten	Meldpunt, deskundigheidsbevordering, sociaal verpleegkundigen	196.523
Wijkcentrum De Componist	Exploitatie en inhuur welzijnsruimten	194.626
Wijkvereniging Marsdijk- De Dissel	Exploitatie en inhuur welzijnsruimten	189.536
STILA - Wijkfonds	Vrijwilligers initiatieven subsidiëren	175.000
St Wijkcentrum Peelo - Markehuus	Exploitatie en inhuur welzijnsruimten	169.018
STILA - Preventiefonds	Vrijwilligers initiatieven subsidiëren	130.000
GGD - Oggz Voorzitterschap	Lokaal voorzitterschap Assen	101.924
St. Plateau Kinderopvang	Peuteropvang AZC	90.000
St. Mynds	Activering mensen met dementie en ontzorgen mantelzorg	84.240
St. Present	Inzet vrijwilligersgroepen	78.500
St. Voedselbank	Bijdrage huisvestingskosten	68.445
St. Jeugdeducatiefonds	Vergroten ontwikkelingskansen kinderen in armoede	50.000
Humanitas	Ondersteuning vrijwilligers	45.344
Wijkgebouw De Schulp	Exploitatie en inhuur welzijnsruimten	41.047
St. Vlucht Voorwaarts	Integratie vluchtelingen	28.000
Slachtofferhulp Noord-Nederland	Slachtofferhulp	27.093
St. Assen voor Assen	Bevorderen maatschappelijk betrokken ondernemen	26.325
Actium	Seniorenmakelaar	20.000
COC Drenthe-Groningen	Uitvoering activiteiten LHBTI	15.795
Sport Drenthe	Drenthe Beweegt en Sportgala Drenthe	14.571
St. Zelfhelp	Buitenveldert Zelfhelpgroep	7.651
St Hospice Noord en Midden Drenthe	Bijdrage hospice	7.500
St Diaconale Schuldhulp Assen	Schuldhulpmaatje	7.500
St. CMO STAMM	Drenthe Samen Gezond in Beweging	7.225

Organisatie	Doel	Bedrag
Speel-o-theek Speul'nderwies	Uitlenen en onderhouden van speelgoed	4.076
St Team Assen Sportakkoord	Beklimming Alpe D'Huez KWF	3.500
St. Landgoed Valkenstijn	Beheer Landgoed Valkenstijn	2.500
4. Aantrekkelijk Assen		**12.361.393**
De Nieuwe Kolk	Podiumkunsten en bibliotheekwerk	8.719.723
St. Podium Zuidhaege	Podiumkunsten en cultuureducatie	1.313.990
ICO Stichting Centr v Kunst & Cultuur	Cultuureducatie en - participatie	878.850
Drents Museum	Cultuurparticipatie en cultuurhistorie	257.500
Vaart in Assen	SLA gelden/ organisatiekosten/ Out of pocket gelden	245.000
St. Garage TDI	Jeugdtheater en theateropleiding	205.000
St. Kunstpodium Campis	Podium beeldende kunst	154.500
Leger des Heils	Decentralisatie Uitkering Uitstapprogramma Prostituees (DUUP)	125.865
St. Terwille	Decentralisatie Uitkering Uitstapprogramma Prostituees (DUUP)	122.943
Provincie Groningen	Bijdrage NOC We the North Cultuurprogramma	55.000
St. Assen FM	Lokale journalistiek	52.500
St. AXIS	Festival Art of Wonder jeugdtheaterfestival	50.000
St. Bevrijdingsfestival Drenthe	Organisatie festival	47.000
Stichting AssenRuns	Loopevenementenkalender	45.000
St. Festival Vrouwenfilms	Organisatie filmfestival en filmeducatie	20.000
Bigband Want 2 Swing	Cultuureducatie	15.914
St. Kunst aan de Vaart	Beeldende kunst	10.588
Bluesstichting Assen	Organisatie bluesfestival	9.000
St. Popwaarts	Popronde	8.500
St SOW Ondersteuning Wielersport	European Cycling Tour	8.000
Muziekkamer Assen	Kunstmuziek	5.900
Drents Schildersgenootschap	Beeldende kunst	5.120
Asser Historische Vereniging	Cultuurhistorie en erfgoed	3.000
St. Ronde van Drenthe	Ronde van Drenthe	2.500
7. Vastgoed en Grondbedrijf		**175.000**
St. Wielercentrum Assen	Exploitatiebijdrage/ beheer- en onderhoud	125.000
Aqua '68	Badhuurcompensatie	30.000
De Watervrienden Assen	Badhuurcompensatie	20.000
		21.027.615

5. Indicatoren

Beleidsindicatoren duiden maatschappelijke effecten in de programmaverantwoording. Deze uniforme basisset beleidsindicatoren behandelt een breed spectrum aan onderwerpen, van misdrijven en afval tot bijstandsuitkeringen en nieuwbouwwoningen. Zo krijgt u een helder beeld van de beleidsresultaten van gemeente Assen ten opzichte van Nederland. De waarden in onderstaande tabel geven de bevroren stand op peildatum dinsdag 27 augustus 2024. De actuele stand vindt u op waarstaatjegemeente.nl (selecteer gemeente Assen). Beleidsindicatoren zijn voorgeschreven in het Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten (BBV) volgens Regeling beleidsindicatoren gemeenten.

Indicatoren conform BBV per begrotingsprogramma

Gebied	Waarde	Eenheid	Periode	Bron
1 Wonen in Assen				
Gemeentelijke woonlasten éénpersoonshuishouden				
Assen	864,86	€	2024	COELO - Atlas lokale lasten
Nederland	Geen data			
Gemeentelijke woonlasten meerpersoonshuishouden				
Assen	939,1	€	2024	COELO - Atlas lokale lasten
Nederland	Geen data	€		
Nieuwbouw				
Assen	4,3	per 1.000 woningen	2023	Basisregistraties adressen en gebouwen - bewerking ABF Research
Nederland	9,1			
Omvang huishoudelijk restafval				
Assen	162,1	kg per inwoner	2022	CBS - Huishoudelijk afval
Nederland	147,7448195			
Percentage bekende hernieuwbare elektriciteit				
Assen	25,3	%	2022	berekening
Nederland	41,3			
WOZ-waarde - Woningen totaal				
Assen	284	x €1.000	2024	CBS - Waarde onroerende zaken
Nederland	379			
2 Werken in Assen				
Banen				
Assen	981,4	per 1.000 inwoners van 15-64 jaar	2023	CBS Bevolkingsstatistiek / LISA - bewerking ABF Research
Nederland	836,6			
Functiemenging				
Assen	56,7	%	2023	CBS BAG/LISA - bewerking ABF Research
Nederland	54,2			
Netto arbeidsparticipatie				
Assen	72,4	%	2023	CBS - Arbeidsdeelname (gemeente)
Nederland	73,1			
Personen met een bijstandsuitkering				
Assen	423,3	per 10.000 inwoners	2023	CBS - Re-integratie
Nederland	344,8			
Vestigingen (van bedrijven)				
Assen	141,7	per 1.000 inw.15 t/m 64jr	2023	LISA
Nederland	181,8			
Werkloze jongeren				
Assen	3	%	2022	CBS - Jeugdmonitor
Nederland	1			
3 Meedoen in Assen				

Gebied	Waarde	Eenheid	Periode	Bron
Absoluut verzuim				
Assen	0,7	per 1.000 leerlingen	2023	DUO/Ingrado
Nederland	6,3			
Cliënten met een maatwerkvoorziening Wmo				
Assen	850	per 10.000 inwoners	2023	CBS - Gemeentelijke Monitor Sociaal Domein Wmo
Nederland	700			
Jongeren met jeugdbescherming (aandeel jongeren tot 18 jaar)				
Assen	0,9	%	2023	CBS - Indicatoren jeugdzorg in natura
Nederland	1,1	%		
Jongeren met jeugdhulp (aandeel jongeren tot 18 jaar)				
Assen	17	% van alle jongeren tot 18 jaar	2023	CBS - Indicatoren jeugdzorg in natura
Nederland	13,5			
Kinderen in uitkeringsgezin				
Assen	6	%	2022	CBS - Jeugdmonitor
Nederland	6			
Lopende re-integratievoorzieningen				
Assen	611	per 10.000 inwoners van 15-64 jaar	2023	CBS - Re-integratie
Nederland	191,5			
Niet-sporters				
Assen	51	%	2022	Gezondheidsmonitor volwassenen (en oude-ren), GGDâ€™en, CBS en RIVM
Nederland	46,4			
Relatief verzuim				
Assen	20,85186283	per 1.000 leerlingen	2023	DUO/Ingrado
Nederland	27,20454981			
Voortijdige schoolverlaters zonder startkwalificatie (vsv-ers)				
Assen	2,8	%	2023	DUO/Ingrado
Nederland	2,4			
4 Aantrekkelijk Assen				
Diefstallen uit woning				
Assen	1	per 1.000 inwoners	2023	CBS - Geregistreerde diefstallen
Nederland	1,3			
Geweldsmisdrijven				
Assen	4,8	per 1.000 inwoners	2023	CBS - Geregistreerde criminaliteit
Nederland	4,3			
Jongeren met een delict voor de rechter				
Assen	1	%	2022	CBS - Jeugdmonitor
Nederland	1			
Jongeren met jeugdreclassering (aandeel jongeren van 12 tot 23 jaar)				
Assen	0,6	%	2023	CBS - Indicatoren jeugdzorg in natura
Nederland	0,3			
Vernielingen en misdrijven tegen openbare orde en gezag				
Assen	9,4	per 1.000 inwoners	2023	CBS - Geregistreerde criminaliteit
Nederland	5,8			
Verwijzingen Halt				
Assen	4,078461837	per 1.000 jongeren	2023	Stichting Halt
Nederland	8,70376631			
Winkeldiefstallen				
Assen	4	per 1.000 inwoners	2023	CBS - Geregistreerde diefstallen
Nederland	2,5			

Gebied	Waarde	Eenheid	Periode	Bron
6 Bedrijfsvoering				
Demografische druk				
Assen	75,2	%	2024	CBS Bevolkingsstatistiek
Nederland	70,4			

Status: * = voorlopige cijfers